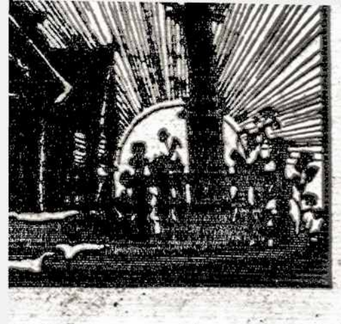

ŽIBURIAI

Nr. 1 (54) TORONTO, Ontario, 1951 m. SAUSIO (January) mėn. 4 d. Kaina 10c

Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Leidžia Kanados Lietuvi
Katalikų Kultūros Draugij

941 Dundas St. W., Toront

Laiko tekmėje

gus būtų neprasimanęs aus, nebūtų įvedęs lai- imo savaitėmis, mėne- etais, nė nepajustume, rabėga. Žmogus nepa- p išauga, subręsta ir pa- iena yra panaši kitai, amena jų skaičių, bet ė nesustoja. Rodos, taip uvome vaikai, o daž- r apie senatvę tenka pa- odos taip nesenai dau- begyvenome nepriklau- ietuvoje, kiti bent galė- yti su ja laisvą ryšį, o 0 metų kaip Lietuvos somybė sugriauta, jau metus tremtiniai po pa- kosi. Daug per tą laiką , daug patirta, daug o visdėlto, jei nebūtų aus ciklo, nesusivoktu- daug kartų saulutė te- idos.

laikus gyvename. Jau mtmetis lietuvis, nesau savo krašto ateitį kuria. lvokim! Kiek daug va- aėjo nenaudingai. De- kstančių vien tremtinių tus nedirbo savo kraš- bo savo krašto gerbū- ıg kur lietuvis tremti- o gero darbininko var- ir pluša prakaitu per- et jo išeikvota energi- as jo tėviškės veide ne- io bruoželio. Tai pra- rgija, praeitas laikas isiau, kal lygiai taip pat yra vargas ir tėvynė- ųjų, nes jie dirba ne pa- valią, ne taip, kaip iš- kaip širdis traukia, bet ikalauja "pažengusios os" prisiųstas agentas, audama širdžia, savo žalojantį tėvynės veidą alikimą — laikydami iš- uta šventvagyste.

nos vis bėga, savo sro- didindamos daug nusivy- šsipildžiusių lūkesčių, ir aguodos kibirkštis at- s.

žmogus iš tos laiko sro- elaukė?

lienis žmogus nuvokia, aisių įvykių išvakarėse o, ką pasauliui bei žmo- a bejsiliepsnojąs naujas s karas, bet kiekvienas a tai pergyvensiąs, išlik- paliestas ar pakelsiąs. as tuo tiki, nors žino, ijonai žus. Ateinančių atskleista uždanga lei- gui nepalūžus ir didžių- keliais irtis.

kad nežinom nei ryto- sekančios minutės įvy- žinotume, sutriktų visas as. O tačiau daugeliu at- es nežinome tik smulk- Audros neiškyla žaibų Perkūnijos trenksmai iš ūna girdimi ir debesys O šių pradedamųjų me- gės jau senai aptrauktos štų debesų. Sprogimo nelaukiam, bet ir gied- ikim. Neramusis mūsų udonasis demonas jau kečia savo grėsminguo- rnus, ugnimi ir krauju čius.

šie pradedamieji metai likiminiai, šiandien nie- asakys. Bet mes turime ais laikyti ir būti pasi- al šiais metais Marsas pą dar neskraidys, gal vynės laukų gaisrų pa- dar nenušvies. Gal... taip. Bet kiekvienu at- s stovime didžiulių įvy- karėse. Kurią dieną bus asiruošimai ar kantrybė nėra taip jau svarbu. kad mes perprastume ių dienų svarbą. O kaip r yra darbo. Juk mūsų aisvės klausimas dar te- škeltas. Jei šiandien pra- rumtynės, dėl jo nebūtų grūmiamasi. Jis tik į skvernus kibtų. Mes tai laikome dangaus keršto šaukiančia skriauda, o ki- ti — tie, nuo kurių daug kas pri- klauso — tebemano, kad dėl to dar neverta kalbėti. Mūsų uždavinys — drauge su kitomis panašaus likimo tautomis pasiekti, kad mūsų skriauda būtų iškelta.

Mūsų, lietuvių, taip nedaug. O tiek daug tebėra užslenkančios audros akivaizdoje taip pavojingoje vietoje. Tų, kurie iš tų pavojingųjų vietų jau pasitraukė arba turėjo laimės ten visai nebūti, yra uždavinys, kad ir visi iš ten galėtų pasitraukti ir kad nepalūžtų, kol ten tebėra.

Tai du didieji mūsų uždaviniai užgriūvančios audros akivaizdoje. O jų mes galime siekti sekmingai tik tikrai nuoširdaus bendradarbiavimo dvasioje, vienos vadovybės rikiuojami.

Jei akis atsuktume į Kanadą, šito vienos vadovybės laido, deja, nematome. Pusantrų metų tikėjome, kad Kanados lietuviškosios Bendruomenės organai pagaliau visdėlto atsiras. O šiandien sunku betikėti, kad prives prie to pradėtasis kelias. Centrinis LOK kažkur įklimpo ar nelabojo vedžiojamas paraisčiais sukiojasi ir tikrojo kelio neranda. Jau būtų laikas atsišaukti. Vieną kartą bendruomenės organų sudarymo reikalas turi būti baigtas. Jei tam skirtas organas yra nepajėgus, jis turi atvirai prisipažinti ir naturalios raidos nekliudyti. Juk apylinkių organai jau visur yra, tad laikas eiti prie centrinių organų sudarymo. Jei Centrinis LOK to padaryti nepajėgia ar nenori — jau keli mėnesiai neišduoda nei garso — tai nejaugi bus lemta procesą atbaigti iš kito galo, t.y. nuo apylinkių eiti prie centro.

Ir šis reikalas nenaujas. Senai gyvas. Metų pasikeitimo apdūmojimai jį tik pagyvina ir išryškina.

Atsiminkim — ne vien sekundės ir minutės, bet valandos, dienos ir tai lyg vogčiomis praslenka įrėždami į gyvenimą savą bruožą. Ar mes suskumbame įsiterpti į tą srovę su sava valia, ar pajėgiame tą tekmę paveikti nors kiek savo naudai, laikas neklausia ir nelaukia. Jei nori suspėk ir sugebėk.

St. Laurent karo nelaukia

Gruodžio 29 d. spaudos konferencijoje Kanados premjeras St. Laurent pareiškė, kad savo gyvenime karo jis jau nelaukiąs. Jam vasario 1 d. bus 69 m., bet jaučiąsis visai sveikas. "Ar vis dar 1 prieš 50?", paklausė vienas žurnalistas, prisimindamas prem jero neseną priminimą, kad Londono Lloyd pasiskelbęs, jog išmokėsiąs 50-riopą draudimą, jei karas kiltų prieš 1951 m. rugsėjo 1 d. Premjeras pastabą nuvertė juokais. Esą, būdamas Londone aplankysiąs Lloydo kavinę ir grįžęs atsakysiąs.

Ko laukiama 1951 m.

Kanados prekybos ministeris nurodo, kad didžiulės išlaidos gynimosi reikalams galį privesti prie trūkumų ir prie suvaržymų. Bet dabar tam esą numatoma skirti vos 10% krašto pajamų, o 1943 m. buvę skiriama 40-50%.

Darbo ministeris sako, kad karo pramonė 1951 m. suims daug darbininkų ir kaikuriose pramonės srityse jų pradėsią trūkti.

Kanada "Demokratijų aerodromas"

Kanadą demokratijų aerodromu praeitojo karo metu pavadino prezidentas Rooseveltas, nes čia plačiu mastu buvo ruošiami lakūnai visam britų Commonwealthui. 1939 m. gruodį buvo pasirašyta sutartis su D. Britanijos vyriausybe, kad bus įkurtos 74 aviacijos mokyklos. Iki karo pabaigos tada atsirado tokių mokyklų per 200 ir jose buvo paruošta 132.000 lakūnų, daugiausia kanadiečiai, paskui anglai ir žymiai mažesni skaičiai kitų tautų. Visa tai tada kainavo ne 823 milijonai dolerių, kaip buvo numatyta, bet $1.250.000.000.

Dabar Kanada yra pasiryžusi prisiimti apmokymą visų Atlanto sąjungos kraštų aviatorių. Norima įrengimams gauti 5 milijardus dolerių.

Šiuo metu Kanadoje yra apmokomi 400 svetimų lakūnų, kurių išlaidas padengia Kanada iš Europai paremti skirtų 300 milijardų dolerių.

Savaitės ivykių apžvalga

Kiniečiai pradėjo puolimą Korėjoje

JTO Taikos Komisijos visos pastangos sustabdyti kovas Korėjoje, kaip ir buvo galima tikėtis, nedavė jokių rezultatų. Į pakartotinas jos trijų narių telegramas po ilgesnės pertraukos per Peipingo radiją atsiliepė komunistinės Kinijos premjeras Chou En-lai, griežtai atmesdamas taikos derybų pasiūlymus. Pačią Taikos komisiją jis apšaukė nelegalia, nes JTO posėdžiuose, kada buvo pravesta minėtoji rezoliucija, nedalyvavo komunistinės Kinijos atstovai. Šis griežtas atsakymas sugriovė JTO diplomatų viltis sustabdyti Korėjos karo veiksmus.

Gen. MacArthurui laimingai pavyko išgabenti šiaurės-rytų rėjoje atkirstuosius kariuomenės dalinius. Šiandien jie jau visi yra pervežti į pietinę Korėją. Kartu su jais buvo išgabenta ir apie 100.000 civilių korėjiečių.

JT kariuomenė užėmė naujas pozicijas į pietus nuo 38 paralėlės. Fronto linija dabar siekia vos 150 mylių — yra tik truputį ilgesnė kaip kad prieš keletą mėnesių Pusano prietiltyje. Atrodo, gen. MacArthuras su savo turimais kariuomenės daliniais tokią, palyginti, trumpą fronto liniją galėtų atlaikyti. Tačiau, žinant amerikiečių karių labai menką kovingumą, tenka laukti tolimesnių pasitraukimų. Naujųjų Metų dieną po koncentruotos artilerijos ugnies masės kiniečių pradėjo naują puolimą. Stipriausias spaudimas jaučiamas vakariniame fronto ruože prie Seoulo.

Spėjama, kad JT kariuomenė, jeigu ji neatlaikys komunistų spaudimo, apsiribos dviem prietilčiais: Pusanu ir Seoulu. Abu šiuos punktus jai imanoma išsaugoti karo laivyno ir aviacijos pagalba. Tuo tarpu kiniečiai ir Korėjos komunistai, įsibrovę tarp Seoulo ir Pusano, atsidurtų nemažoje atkirtimo gresmėje. Gen. MacArthuras vėl galėtų pakartoti tas pačias žirkles, kurias prieš trejetą mėnesių panaudojo pagrindiniams Šiaurės Korėjos kariuomenės daliniams sulikviduoti. Tačiau, jeigu Maskva šiuo metu kur nors kitur pradėtų puolimą, amerikiečiai tokiu atveju yra linkę evakuoti visą Korėją ir savo karines jėgas permesti į naujus —svarbesnius frontus.

Hoover[illegible] naują izoliacionizmą

Buvęs JAV prezidentas Herbert Hoover vėl sukėlė nemaža triukšmo savo nauja kalba, pasiūlydamas sudaryti Amerikos Gibraltarą, atseit, numoti ranka į Europos likimą ir tvirtintis savo pačių jėgomis Filipinuose, Formozoje, Japonijoje ir Didž. Britanijoje, jeigu ji to panorėtų. Tokios jo mintys, žinoma, labai nepatiko V. Europos gyventojams, nes nei vienas iš jų, būdamas pilname prote, nenori patekti į sovietų rankas.

Nepatiko Hooverio mintys ir blaiviau galvojantiems amerikiečiams. Respublikonų partijos užsienių reikalų politikos patarėjas John Forest Dulles griežtai atmetė naujojo Gibraltaro planus. Nepakanka organizuoti vien tik gynybą. Nereikia užmiršti, kad ji turi būti pajėgi pradėti priešpuolius. Jis pasiūlė laisvąjam pasauliui stipriu žiedu apjuosti sovietų orbitą, stiprėti ekonominiu ir militariniu atžvilgiu ir nesileisti, kad sovietai laisvojo pasaulio kraštuose drumstų vidaus tvarką ir ramybę.

Naujųjų Metų išvakarėse prabilo JAV valstybės sekretorius Achesonas, pasmerkdamas sovietinį imperializmą. Jis taipogi pareiškė, kad JAV turi remtis savo draugais užjūriuose, nes jų palikimas Dievo valiai reikštų nepateisinamą pralaimėjimą ir tolimesnį nuolaidų politikos tęsimą. Negalima sovietams padovanoti Vakarų Europos, Viduriniųjų Rytų ir Azijos žemyno.

Respublikonai daro didelį spaudimą prez. Trumanui, norėdami pašalinti Achesoną iš dabartinių pareigų. Tačiau Trumanas spaudos konferencijoje garantavo, kad jis nemano Achesono pakeisti kuriuo nors kitu asmeniu. Toks kaitaliojimas dabartiniu labai rimtu momentu amerikiečiams nieko gero neduotų. Bet amerikiečių tarpe atsiranda gana griežtų balsų ir prieš patį Trumaną. Vienas laikraštis netgi buvo pasiūlęs Trumanui iš prezidento pareigų išstumti, apšaukiant jį psichiniai nenormaliu ir perduodant gydytojų komisijai...

Gen. Eisenhoweris naujame poste

Kaip ir buvo tikėtasi — Atlanto pakto tautų užsienių reikalų ir kariuomenės štabų vadų posėdžiuose Briuselyje Eisenh buvo paskirtas vyriausiu nės kariuomenės vadu. V siu štabo viršininku jis pa generolą leitenantą Alfre ximilian Gruenther, gene amerikiečių štabo planų racijų skyriaus karininką. vyriausio Eisenhowerio prisijungia taipogi ligšiol Vakarų Sąjungos štabas su šalu Montgomeriu priešak

Tuose pačiuose posėd buvo įkurta Ginklavimosi bos Komisija, kurios naria koordinuoti ir prižiūrėti A pakto tautų apsiignkl siekdami visiško ginklų st tizavimo.

Negalėdami susišnekėti kiečiais dėl jų apginklavim sienių reik. ministeriai n tė vyriausius civilinės ok nės valdžios atstovus pas auerį. Su Adenaueriu jie surasti naują bazę Vakar kietijos ir Atlanto pakto bendradarbiavimui pagriš kiečių apginklavimo klau išspręsti sudaryta speciali sija iš okupacinės valdžio tovų ir vokiečių generlų. do, kad vakariečiai sutiks u ti V. Vokietijos okupaciją suteiks suvereninės respu teises. Už tai jie gaus 150.0 kiečių karių ginti V. Eur

Tuo tarpu V. Vokietijos denta Adenauerį užgriuv ja problema rytinė sovie kietija jam ima siūlyti kor ciją visos Vokietijos sujun Vokietis, žinoma, visada vokiečiu: ir Adenaueriui b čiau prie širdies viena Vo negu dvi Vokietijos, bet dar neduoda sutikimo kor cijai, norėdamas sužinoti, voja tuo klausimu patys čiai miestų gatvėse. So partijos vadas Schum apie šiuos pasitarimus nieko girdėti.

Tito šaukiasi pagalb

Ypatingą akciją paskut metu išvystė Jugoslavijoj Jis aliarmuoja vakarų s ninkus apie sovietų pasiru naujai Korėjai. (žiūr. atsk

Pačioje Jugoslavijoje mas gana sunkus. Iš Tito metinių planų vis dar niek eina. Jis karštligiškai buv šovęs sukurti didžiulę pr bet jam trūksta specialis šinoms aptarnauti. Todėl visi statybos darbai at kastuvais, kada čia pat JAV gautos didžiulės žen Gyventojai labai apatiška teikę. Penkmečio planai domi. Tačiau jų daugum dabartinę Tito politiką su tų Sąjunga ir karo atve pasiryžę kovoti už Tito.

Žengiant į Naujuosius M

Pradedant naujuosius paprastai nesigailima ateities spėliojimų. 195 užkūrė Korėjos gaisrą. S pirmą kartą savo planar vendinti panaudojo mi jėgą. Diplomatai neįsten rėjos karo užbaigti pri konferencijų stalo.

Ateitis atrodo labai Galima laukti amerikiečk kraustymo iš Korėjos ir naujų sovietų smūgių. Da pusę metų komentatoriai kad sekantis pasaulinis prasidės 1952-53 m. laikot Dabar jie jau ima link 1951 m. Iš tiesų, bus labai JTO tęsti diplomatinę ko raudonųjų Rytų ir demok Vakarų. Karas artėja, b jis bus, niekas negali p Ne be reikalo, tur būt, an čiai įsakė savo turbinin ke budėti parengties sto kintuvų eskadrilėms Ne sas 24 valandas į parą...

Vyt. Ka

JAV politinės klaidos Tolim. Rytuose

Gerai pažįstąs Tol. Rytus, 10 metų gyvenęs Kinijoje, kongresmanas Walter H. Judd atstovų rūmuose pasakė kalbą, kurioje nurodė 5 pagrindines klaidas JA V-bių Tolimųjų Rytų politikoje.

Baigiantis karui, 1945 m. amerikiečiai, norėdami nupirkti Rusijos dalyvavimą kare prieš Japonus, paneigė savo pačių formuluotus Atlanto chartos principus, pakvietė Rusiją į Mandžiūriją ir pavedė jai svarbiausius to krašto geležinkelius bei uostus, nors Kairo konferencijoje tai buvo garantuota Kinijai. O tai sudarė padėtį, sako Judd, kuri po 5 metų pagimdė naują karą.

Europoje paramos gavimo sąlyga JAV politikai statė atsimetimą nuo komunistų, o Kinijoje paramos teikimą surišo su sąlyga priimti į valdžią komunistus. Rezultate sovietų komunistinis blokas šiandien turi 800 milijonų žmonių. Ir kada nors istorikai suks galvas, sako Judd, kodėl kaikurie Valstybės Departamento žmonės per pastaruosius 7 metus savo pareiga laikė daryti viską, kad pasaulio akyse būtų diskredituotas ir sunaikintas žmogus, kuris vienintelis galėjo padėti išlošti laiko lemiamoms grumtynėms su priešu, kurį jis gerai įvertino ir dėl kurio senai perspėdinėjo. MacArthuras jau 1947 m. pasakęs: "Kad nepasistengėme. Kinijos vyriausybei pagelbėti nugalėti jos didelius sunkumus pokariniam laikotarpy, buvo klaida — bijau, kad nebūtų pati didžiausia visoje JA V-bių istorijoje".

Mandžiūrijos pavedimas sovietams Jaltos konferencijoje buvo pirmoji didžioji klaida, padaryta slapta nuo Kinų ir prieš Kaire jiems duotus pažadus.

Antroji klaida buvo padalinimas Korėjos pagal 38 paralėlę. Jo rezultate nei viena Korėjos dalis negalėjo gyventi be svetimų paramos, nes pietuose buvo tik žemės ūkis, o šiaurėje — anglis, nafta, vandens energija, o nebuvo duonos.

Trečioji klaida buvo, kad JAV nenorėjo sukurti Pietų Korėjos kariuomenės, nors žinojo, kad rusai skubiai kuria kariuomenę ir Š. Korėjoje, ir Mandžiūrijoje ir Sibire.

Ketvirtoji klaida buvo pasitraukimas iš Korėjos 1949 m. Kai P. Korėjos parlamentas prašė pasilikti, JAV atsakė, kad Korėja strategiškai nesvarbi.

Penktoji ir didžiausia klaida buvo 1950 m. sausio 5 d. paskelbimas, kad Nac. Kinijai Formozoje pagalbos nebus teikiama. Tai reiškė Kremliui, kad durys į Formozą atviros. Kai sausio 12 d. buvo paskelbta, kad JAV saugumo linija eina nuo Aleutų per Japoniją ir Okinavą į Filipinus, Kremlius matė, kad Korėja yra toli nuo tos linijos ir nebus ginama, kaip ir Formoza. Tai ko stebėti, jei Maskva ten pasiuntė savo pulkus? Jei vienam nereikia, tai kitas mano galįs pasiimti.

Maršalas Žukov Mandžiūrijoje

Pastarosiomis dienomis amerikiečių žvalgyba gavo įrodymų, kad Š. korėjiečių vadovybėje yra rusų karininkų, mažiausia iki pulkininko. Tuo pat metu skelbiama, kad Korėjos operacijoms vadovaujančio Mukdene įkurto štabo galva esąs praeitojo karo sovietų herojus maršalas Žukovas, apie kurio pareigas, atšaukus iš Berlyno, tikslių žinių nebuvo. Buvo sakoma, kad jis vadovavęs prieš Turkiją nukreiptoms armijoms, vėliau — Uralo karinei apygardai.

Kinai nenori kalbėtis

JTO speciali trijų komisija, kuriai pavesta išaiškinti kovų sustabdymo galimybes, jau kreipdamosi į Peipingą su klausimu, kur ir kada gali susitikti aptarti tą reikalą, buvo girdėjusi iš Kinijos atstovo Wu, kad derybų sąlygos esą trys: pasitraukimas "svetimos kariuomenės" iš Korėjos, paskyrimas Kinijai vietos JTO ir atitraukimas JAV laivyno nuo Formozos. Toks pat atsakymas buvo komisijai duotas per Peipingo radio, o oficialiai jai net visai neatsakyta.

Ūkinė Kinijos blokada

Kai Kinija atmetė JTO paskirtos trijų komisijos pasiūlymą sustabdyti karo veiksmus, JAV pradėjo svarstyti reikalą paskelbti Kiniją agresoriu ir pradėti jos ūkinę blokadą. Tai turėtų padaryti JTO plenumas.

— **Varšuva.** — Terminas sunešti į valstybės iždą auksą ir kt. brangenybes pasibaigė lapkričio 13 d. Pasirodo, mažai kas nešė. Po tos datos teismai užversti bylomis ir baudžia dažniausia po 10 m. ir dar pinigine bauda.

JAV atmetė Sovietų veto

Atsakydamas į Sovietų pastatytų eilę klausimų taikos su Japonija reikalu, JAV įteikė Malikui notą, kurioje duoda suprasti, kad jos prie taikos sudarymo su Japonija eis kartu su kitomis valstybėmis ir net be Sovietų Rusijos, jei bus reikalo.

Dėl pažadėto grąžinimo Kinijai Formozos ir kitų žemių, esą, reikės spręsti ne pagal pažadus, bet pagal JT chartą, atseit JAV nesijaučia įsipareigojusios jas grąžinti kom. Kinijai, su kuria neturi diplomatinių santykių.

Sovietų priekaištą, kad valdymas Ryukyu ir Bonin salų yra JAV teritorinė ekspansija, nota atmeta, nes jos esą valdomos JT patikėtinio titulu, tad apie ekspansiją negali būti kalbos.

Japonija turinti teisę gauti galimybių pasirūpinti savo saugumu ir, kol neatsakingas miltarizmas pasauly siautėjąs, jos teritorijoje galį likti ir JAV ir kitų kraštų karinių bazių.

Japonijai turį būti garantuotos ūkinės galimybės, priėjimas prie žaliavų bei prekyba, o dėl Sovietų reikalavimo, kad prie Japonijos taikos sudarymo turinti būti prileista kom. Kinija, nota atsako labai formaliai. Šio reikalo aiškinimasis vykstąs diplomatiniu keliu, o su Peipingo vyriausybe, kaip sovietam esą žinoma, JAV diplomatinių santykių netur. Atseit kom. Kinija turi likti nuošaly.

Žaliavos mobilizuojamos karui

Gruodžio 28 d. JAV valdžia paėmė visiškon savo kontrolėn visą naturaliąja gumą, o taip pat ir dirbtinąją, kurios gamyba yra pačios vyriausybės rankose. Tą pat dieną buvo paskelbtas sąrašas 55 karo pramonės reikšmingų žaliavų, jų tarpe plieno, medžio ir chemikalų, kurių naudojimas ir prekyba taip pat suvaržoma.

Matyti, tai daroma pagal Atlanto pakto valstybių susitarimą, nes tą pačią dieną D. Britanija paskelbė nuo vasario 1 d. suvaržysianti naudojimą civiliams reikalams cinko, žalvario, vario ir aluminijaus. Esą, šių žaliavų trūkumo dabar nesą, bet reikią sudaryti atsargas galimos blokados atvejui karo metu.

Lygiai tą pačią dieną paskelbta, kad svarstomas yra klausimas, kaip padidinti karo pramonės žaliavas Vokietijoje, taip pat suvaržant civilinę gamybą.

— **Bonna.** — Indija paskelbė karo stovį su Vokietija užbaigianti nuo sausio 3 d. Ir Jugoslavija nutarė baigti karo stovį su Vokietija.

Tito skundžiasi

Gruodžio 28 d. Tito parlamente pasakė kalbą, paremdamas 1951 m. numatytą biudžetą, kuriame rekordinis skaitmuo — 16,9% numatyta apsiginklavimo išlaidoms — $582.000.000.

Tokia didelė krašto pajamų dalis turinti būti skiriama gynimuisi, nes Sovietų Sąjunga su savo satelitais — Bulgarija, Rumunija ir Vengrija — norinti praryti Jugoslaviją. Prieš ją esą paruošta 600.000 armija. Taikos trokštanti Jugoslavija negalinti būti nepasiruošus. Maskva per Kominformą skelbianti taiką, bet šitos jų propagandos prasmė esanti: "Būk ramus ir lauk, kol mes prarysime tave".

Tuo pačiu metu žurnalistai nurodo, kad Tito seklių daviniais, Sovietai satelitus ruošią užsiundyti ant Jugoslavijos dar šią žiemą arba ankstyvą pavasarį. Dėl to tai esą taip padidintos jų armijos — Bulgarijos iki 195.000, Vengrijos iki 165.000, Rumunijos iki 300.000, — dėl to sovietai prisiuntę vien Bulgarijai 300-400 tankų ir savo kariuomenės.

— **Vašingtonas.** — Per 1950 m. JAV kitiems kraštams pagelbėti išsiuntė 725.000 tonų kariškų medžiagų.

— **Paryžius.** Prancūzijos premjeras Pleven ruošiasi sausio mėn. atvykti pasitarti į Vašingtoną.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams su priedu $4,00, pusmečiui be priedo $2,50. Kituose kraštuose metams su priedu $4,50, pusmečiui be priedo $2,50.
Įmokėję nemažiau $10,00 skaitomi garbės prenumeratoriais

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Ašaros svetimoje žemėje

Bėgome, kniubome, tarp kulkų ir bombų, savo gyvybę nešdami pirmyn. Išnešėme tūkstančių minioj, savo lietuvišką širdį rodydami, lietuvišką meną keldami, sielojomės ir kovojome dėl Lietuvos išlaisvinimo. Sukasi vėl karo malūno ratas, mes ir vėl gal būsim įtraukti į sukūrius.

Ateis laisvės valanda visoms kenčiančioms tautoms, jei jos to sieks savo darbais ir aukomis. Ir mūsų Lietuvai ateis, jei mes paaukosime save ir visa ką turime jos išlaisvinimui.

Jei norime, kad visa kas čia žemėje yra brangiausia — laisvė ir ramus gyvenimas — artėtų turime būti to verti. Medžiaginiai interesai tik paspartina atsižadėjimą to, ką bėgdami išsinešėme iš savo žemės. Mes kartojame ne vieną sykį, kad nieko mums nereikia, tik vėl grįžti pas savuosius nežiūrint koksai kelias bus atgal ar ašaromis ar krauju apšlakstytas. Žengėme šuolį į plačius Vakarus ir jau mūsų priesaika Tėvynei ima slysti iš rankų. Argi nesame prižadėję, kad gyvensime lietuviškoj šeimoj, lietuvybę kelsime jaunojoj ir senojoj emigrantų kartoj, būsim žibintai visam pasauly! Mūsų žodis, duotas anais pavojingais metais ima gesti ir Tėvynei priesaika žlugti!

Pažvelgę į JAV, Kanadą, Anglijį, Australiją, ir kitas šalis, mes matome daug aiškių faktų, kurie sakyte sako: "Lietuvi, kur tu bėsi. Šaukiasi tavęs Tėvynė pagalbos. Ką gali daryk šiandien?". Ir jų šauksmai ir mūsų nedėkinga tremtis, ir tolimojo Sibiro kančios liejas į vieną šauksmą: norime kad užgirstų pasaulis Lietuvos nelaimę!

Matosi ir šioj pusėj daug ašarų ir skausmo, tik gal ne tiek žymiai, kaip anapus. Čia lygiai tiek skaudu atsiskirti su artimaisiais, lygiai tiek liejas ašaros dėl nelaimingo gyvenimo. Vieni savo tėvus, vaikus, žmonas, brolius nulydi į kapus, kiti kenčia materialinius sunkumus, treti gailesčio ašaromis pergyvena įvairias tragedijas. Štai, aš liūdžiu netekęs taip brangios savo bendrakeleivės — žmonos, o kito vyro žmona verkia, kad negali sugyventi, palieka šeimos židinį ir išbėga iš jo. Trečia net verkia dėl nelaimingai pasirinkto draugo—vyro, ketvirtas aimanuoja, kam iškrypo jo vaikų motina. Ir daug, daug panašių ašarų... Ar tai rodo mūsų gyvenimo pažangą? Ne, tik smukimas, tik susmulkėjimas. Vardan Tėvynės ir visų skausmų bei ašarų, šiandien mes tikrai pagalvokime, kaip turime gyventi, jei tikime šviesesne ateitimi!

Nejaugi tik moralinis smukimas beliko? Ar negalim savo sąžinę ramią išlaikyti be pavydo, pagiežos ir šmeižtų, be susmulkėjimo įvairiuose gyvenimo žingsniuose, savo ambicijoj?

Jei norime pakilti iš šių valandų ašarų jūros, turime kiekvieną valandą galvoti ar geru keliu žengiame. Patriotizmas žodžiuose — dar ne viskas. Turime kiekvienas ir kiekviename žingsnyje atsiminti, kas esame, dėl ko čia gyvename, o ne savoj žemėj.

Mums daug kliūčių, nedateklių, tačiau įsidėmėkime šią pamokinančią O. S. Marden minti: "Tiktai tas laimi gyvenime, kuris nėra patenkintas tuo, ką jis veikia, kurs yra pasiryžęs tai kiekvieną dieną tobulinti, kurs rungiasi su kliūtimis, kad įgyvendintų idealą, ir tai, kas galima, paverstų tikrenybe".

Tėvynė laukia stiprių dvasia savųjų grįžtant!

Bal. Brazdžionis.

GEDIMINAS GALVA.

Imperatoriui mirus feodalai unksčia

Klaidžiais keliais.

Pasaulinės nūdienės suirutės metu kažkas nelemto dedasi mūsų politinėje padangėje. Praslinko dešimtmetis, kaip pažeistas Lietuvos suverenumas. Imperatoriui mirus, atsiranda apstybė feodalų, kurie nesutaria. Jau pačioje pradžioje atsirado tokių, kurie kaikuriuos popiergalius iš kišenės traukalioja: "Aš imperatorius". Vargu ar kas būtų linkęs daug ginčytis dėl tų imperatoriškų teisių, jei žodžiai būtų lydimi darbų. Nežinau ar tremties politinis veiksnys būtų neradęs kalbos ir nenulenkęs galvos. Gaila, tačiau Romos imperatoriškoji didybė linko tik retkarčiais pasigarsinti tremties spaudoje, primenant plebėjams: "Štai aš esu ir aš valdau". Tik kažin ką?

Tuo metu atsiranda skurdžių, bet šiurpių balsų nuo Geneve ežero pakrančių: "Imperatorius? — ne jis, bet aš. Visi kiti yra nelemties spaigliai, kurie temdo mano, būsimo prezidento veidą. Nušluoti juos!".

Vėl iškyla nauji sambūriai, kurie savinasi imperatoriaus karūną. Jie tariasi atstovaują tikruosius lietuvius, kovojančius sukruvintoje Lietuvos žemėje. Jie taria: "Ne VLIKas, rezistencijos politinis veiksnys, bet mes". Toji "kova" baigėsi užmirštin patekus Vokietijoje, vėliau Anglijoje. Jų vieton atsiranda vėl naujji feodalai besistengią tapti imperatoriais... Resistencijos veiksnys — VLIKas, tarytum aptrupėjusi istorinė pilis, vis naujų didvyrių puolamas, bergždžiai jėgos eikvojamos. Kuriuo tikslu? Ar kad VLIKas netaptų išlaisvintos Lietuvos imperatorium? Nemanau, kad VLIKas būtų toks paikas, jog tikėtų kada nors turėsiąs teisių nedemokratiniu būdu primesti savo galią kentėjusiai ir kovojusiai tautai. Tad ko siekia tariami feodalai norėdami tapti įtartinais viešpačiais?

Klaikūs faktai

Min. Vaclovas Sidzikauskas "Lietuvių Kelyje", 1950. VIII. 25, straipsnyje "Atvirai kalbant", dėsto: "Kaip daugelis tragedijų, taip ir mūsoji, turėjo prologą. Jį sudarė šie įvykiai: a) 1926. XII 17 perversmas, nupolitinęs tautą ir išjungęs ją iš ją liečiančių gyvybinių klausimų sprendimo; b) 1938 m. kovo mėn. Lenkijos ultimatumas, giliai sukrėtęs tautą ir pakirtęs jos pasitikėjimą savimi ir savo vadovy[illegible] Klaipėdos krašto atidavim[illegible] evakuacija 1939. III. 2[illegible] ems regis nėra precedent[illegible] rijoje; d) 1939 m. visuot[illegible] bilizacija, atskleidusi didė[illegible] sų karišką sektoriaus nega[illegible] us ir visiškų nepasiruošim[illegible] kokrai[illegible] mtesnei akcijai".

Po to seka žin[illegible] i 1939. X. 10 sutartis ir nelem[illegible] Sovietų okupacija 1940. VI.

Jei p. Sidzikauskas būtų turėjęs drąsos, jis būtų užčiuopęs ir seimokratinio tarpsnio nelemtybes, kurios raudonu siūlu vedė į autokratinę tuštumą — politinio sustingimo tarpsnį, nes už to meto veiksmus niekas nenori nešti atsakomybės.

Galėjo paminėti ir demokratinių partijų tik formalinį sutarimą autokratinio slogučio metu. Mūsų politiniame gyvenime buvo daug tariamo, neatsakingo veikimo, o ypač tame tarpsnyje, kai reikėjo kovoti už tautos laisves. Anuomet partijos pusiau derėjo, pusiau sutarė, pusiau nesutarė. Tai buvo neužbaigto žaismo tarpsnis.

Mūsų politinė vadovybė išstatyta ant pastovo ar atsidūrusi pogrindyje, dažnai netęsėjo. Štai demokratai autokratiniame tarpsnyje bendrauja arba naudoja jėgą nuversti valdžiai, teisindamiesi, kad nedemokratinis veiksmas tarnavęs demokratijai... Mūsų demokratai nebuvo nuosaikiais demokratais, o autokratai tebuvo tuščiais patriotizmo demokratais.

Jei demokratams daug kas atleistina dėl demokratiško tarpsnio trumpumo, Lietuvos istorija negalės būti atlaidi už aklą vadovavimą nuo triukšmingo "Mes be Vilniaus nenurimsim" iki klusnaus nusilenkimo Varšuvai, nuo "Veidu į jūrą" iki gaivališko pasitraukimo iš Klaipėdos, nuo vado visuotinės atsakomybės iki palikimo vergauti be žodžio. Mūsų politinė šviesuomenė ir čia nebaigė daryti išdaigas. Pirmojoje sovietų okupacijoje atsirado, kurie bandė "laviruoti". Vokietmetyje politiniai nebrendėliai bandė eiti su okupantu. O ką daro pogrindis? Šaukia: "Mes iš Lietuvos nesitrauksim!". Dar tie lapeliai buvo platinami, o jų autoriai nešdinosi. Tai buvo nedovanotina demokratų klaida, kuri toli nedidino pasitikėjimo jais.

Šie įvykiai, kurie daugelio dar nepamiršti, nutylimi. Manoma, kad tyla užgydys kruvinas žaizdas ir iš numirusių prikels kritusius kovoje. Kartą būkime nuoširdūs ir išpažinkime istorines klaidas. Tos nuoširdumo padermės esama ir dabartiniame tragiškae tarpsnyje, kai nusigyvenę feodalai nori tapti imperatoriais krašte, kuriame vyksta negailestinga kova ir upeliais kraujas srūva. Tragiškame tarpsnyje metas išrikiuoti jėgas, kurios paklustų vieno veiksnio.

Nenuoširdžios derybos

"Eltos Biuletenyje" Nr. 512, 1950. IX. 20, VLIKo ir Vykdomosios Tarybos pirmininkas prel. Mykolas Krupavičius skelbia apie pasitarimus su min. St. Lozoraičiu: "Pasitarimas tęsėsi kelis vakarus. Be delegacijos ir Lozoraičio niekas kitas pasitarimuose nedalyvavo. Pasikalbėjimai vyko gana sklandžiai, tačiau būta skirtingų nuomonių tarp delegacijos ir Lozoraičio. Viena ir antra pusė vengė ginčo ir tai, kas skiria, o rasti kas jungia... Tuo tikslu esminiai skirtingumai buvo apeiti. Apsiribota praktiško bendradarbiavimo projektu... Lozoraitis su tuo projektu sutiko, bet paprašė jį palikti geriau įsiskaityti ir pagalvoti. Sekančiame pasitarime Lozoraitis pareiškė, kad siūlytas projektas priimtinas, bet yra įvykęs dalykas, kuris neleidžiąs jam susitarimo pasirašyti. O tas dalykas — delegacijos kažkam pristatymas egzilinės vyriausybės nariais..."

Kas gi tai buvo per projektas?

Keistis žiniomis apie veiklą, pranešinėti apie demaršus, susitikti asmeniškai klausimams aptarti, trumpai tarus — veikti glaudžiai ir vieningai.

Prileiskime, kad toji delegacija, Lietuvos bylos labui kai kur galėjo paminėti esanti suverenines Lietuvos atstovė. Kuriam imperatoriui turėjo nukristi karūna nuo galvos? Tuo atveju iškyla klausimas ar nūdien svarbiau kovoti už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, o gal ieškoti vadinamų Kybartų įgaliojimų. Šiuo atveju ramiai apeikime to akto teisėtumą ir nesidomėkime: jis parašytas Kybartuose ar Eitkūnuose. Visa tai yra tolygu užpardaliojimui mirusių "dūšių". Lietuva bus atkurta sutelktinėmis jėgomis, mirusių ir gyvųjų pasiaukojimu, išmušus palaimos valandai. Įvairių įgaliojimų gerbėjai, turėję apsčiai laiko, galėjo pastudijuoti istoriją ir ten užtikti dėsnį, kad organiškasis veiklos dėsnis yra pranašesnis už mirusią raidę. Tą dėsnį dar kartą patvirtins Lietuvos atkūrimas, nes savo žemėje kovoję turės sprendžiamą žodį, o ne audros nublokšti, nedrausmingi emigrantai. Mes galėsime būti tik patikimais bendradarbiais, o ne imperatoriais ar gobšiais feodalais.

Kas nūdien drįsta mesti pirštinę stojant skersai kelio VLIKo organams bendradarbiauti su Lietuvos suverenumo oficialiais nešėjais — jos pasiuntiniais?

Kam patarnaujama ved ant užsisklėidimo politiką? Tik ne Lietuvai.

VLIKo kelias

Toji organizacija susikūrė Vokietmetyje, kai buvo panaikinta Laikinoji Lietuvos vyriausybė. Ją sudarė senųjų partijų ir naujųjų sambūrių atstovai. VLIKas 1944. II. 16 pareiškime nurodė, kad laikui atėjus bus sudaryta sutelktinių jėgų vyriausybė.

VLIKas nėra tobulybė ir ja, ypač tremtyje, negali būti. Nežiūrint į jo apstybę netobulumų, kurie parėjo ir nuo minėto nelemto palikimo, tarpusavio nesutarimo, skaitmeninės aritmetikos, dialektikos ir nenuoširdumo, tremties tarpsnyje daug nuveikta. Šiuos nuopelnus, o ypač tremtinių rikiavimo, vargu kas drįs paneigti. Visi jo varžovai turi būti tat įsidėmėti — palyginti savo atliktuosius darbus su jų nemėgiamo VLIKo.

Visų lietuvių patriotų uždavinys daboti, kad tremties neigiamybės šiame politiniam veiksnyje kuo mažiausia rastų vietos ir visomis išgalėmis remti jo Lietuvos laisvinimo darbą.

Įvairios kilmės ir skirtingų užmačių imperatoriai turėtų tapti dorais piliečiais. Partinis feodalizmas turėtų būti įspraustas į rėmus bendradarbiavimo, o ne skaldymo. Visos pastangos sukurti naujus VLIKus Londone ar Čikagoje turi būti iš anksto pasmerktos.

Tačiau VLIKas negali toliau pasilikti generolais be kariuomenės. Pirmiausia politiniais ir saugumo sumetimais nėra ko tūnoti Pfullingeno kalnų papėdėje. Švabų žemėje. Ne ten plotmė lietuviškos politikos veiklai. Menu, kad ji yra ne Prancūzijoje, kuri nedrįsta atstatyti pažeisto Lietuvos suverenumo ir įteisinti Lietuvos atstovybę. Jei Londonas leistųsi į kalbas, sąlygos priimtinesnės, nors jis de facto laiko Lietuvą aneksuotą.

VLIKui tinkamiausia dirva šiaurinėje Amerikoje, ilgai nesvarstant — JAV ar Kanada. Čia atvykus, daugelis dalykų pakitėtų geron pusėn ir, galbūt, būtų JAV įkurta PLB, kuri nūdien yra įstrigusi ambicijų menkystoj.

Antras klausimas — VLIKui persitvarkyti į vyriausybę — yra taip pat pribrendęs. Nūdien jau iškyla eilė suvereniškų klausimų: Lietuvos piliečių ėmimas svetimon kariuomenėn, sienų, tvarkymas propagandos, kuri iki šio meto, ypač JAV, visai apleista, tvarkymas santykių su valstybėmis ir diplomatais, pasiruošimas taikos deryboms. Tie ir kiti klausimai reikalingi mūsų veiklos ir energijos. Nenorėkime, kad kiti už mus galvotų ir dirbtų.

VLIKas turi užbaigti LTB organizavimą iki ji pati atsistos ant savo kojų. Tai gyvybinis mūsų tautos reikalas.

Jis turi rikiuoti lietuviškos veiklos srovę, kad ji būtų galinga ir naši. Pagaliau jam išpuola sudrausti nevainikuotus imperatorius ir blogos valios feodalus.

Šiuo metu, kai pasaulis įsiręžia milžiniško masto grumtynėms, reikia negailestingai išrauti savomis ar svetimomis trąšomis augintas mūsąsias piktžoles. Demokratija yra organizacija, o ne — padrika banda.

Praeityje bejėgiškas politiškas neatsakingumas turi būti palaidotas. Nešantieji atsakomybę politinėje kovoje turi būti visų remiami. VLIKas yra kovos organas už Lietuvos laisvę, bet ne partijų sambūris primesti parvežtinę valdžią Lietuvoje. Tuo labiau ir kitiems nevalia parvežti istorinius popierius ir jais dangstytis gydant sukruvintą tautos kūną.

Kiekvieno lietuvio pareiga vieningai nešti po grūdelį ant Lietuvos aukuro, sutrumpinti brolių kančią, ruoštis atkurti tėvynei laisvę.

Pasaulinėse painiavose

Pasaulis nevieningas

Keistai atrodo nūdieniai pasaulio politikai ir valstybių santykiai eiliniam politikos mėgėjui. Net spaudoje riteriškos dvasios žmonės šūkteli, kad pasaulis tikrai netvarkoje. Ir kaip neatrodys keista. Štai Kremliaus atstovai susigriebę, kad ne tuo keliu pasuko, grįžo į Saugumo Tarybą, dalyvavo visoje JTO plenumo sesijoje. Višinskis iš pradžių net labai mandagiai ten elgėsi. Ir visa tai tik tam, kad galėtų supainioti reikalus, kad daugiau būtų plepalų ir nieko nebūtų atsiekta. Savo jis pasiekė. Plenumo sesija pasibaigė, o jos darbų balansą peržvelgus nėra ties kuo sustoti. Tik tas vienas nutarimas Saugumo Tarybai nesutariant klausimą pavesti skubos keliu sušauktam plenumui. Bet ir iš to nutarimo vaisių dar nesimato. Juk ir Krėjos klausimą, ir Kinijos įsikišimo klausimą galima buvo išspręsti plenume. Bet jo spręsti nei nebandyta, nes niekas nedrįso pasiūlyti sprendimo, kurio vaisius būtų drįsęs užsikrauti ant savo pečių. Nutarimas nedidelis dalykas, bet sunkiausiais momentais jo vaisiai gali būti labai dideli ir baisūs. Juk padėtis iš JAV, iš visų vakariečių ir JT reikalauja griežtos reakcijos. Korėjoje juk karą veda visos Jungtinės Tautos, o štai įsikišo Kinija, daugumos valstybių dar net nepripažinta valstybe, ir visos tos JT neteko žado. Jos jau nebestato, bet stačiai visai palaidoja savo autoriteto likučius, nes neturi jėgos. Neturi jėgos, nes bolševikinis pasaulis, ištikrųjų susiduria su labai nevieninga pajėga.

Maskvos ėjimai Tolimuosiuose Rytuose buvo tikrai meistriški, nes tą nevieningumą vakarų pasaulio prikišamai parodė. Beabejo, tai dar ne pabaiga. Maskva dar turi visą eilę ėjimų, kurie šią padėtį dar labiau plės ir nevieningumo spragas plės.

Didysis karo meno teoretikas Clausevitz, pripažindamas ryšį tarp politikos ir karo, užakcentavo senuosius strategijos principus — arba neleisti priešo jėgoms susivienyti, arba, jei tai nepavyktų, kyliais tas pajėgas suskaldyti ir sumušti jas dalimis. Maskva Clausevitz doktriną yra perpratusi ir eina tuo keliu.

Atrodė, kad bolševizmo ir jo imperialistinės agresijos pasaulis jau baigia susicementuoti, atrodė, kad einama prie milžiniškos pajėgos suorganizavimo, tik nesuprantama buvo eiliniui piliečiui, kodėl taip vėžlio žingsniu, kodėl ta pajėga neatsiranda. Kai kas mėgino aiškinti tai apsileidimu, stoka valstybinės išminties politikų galvose, šeimyniškuose pasikalbėjimuose buvo karščiuojamasi ir priekaištaujama. O Korėjos krizės metu jau už galvos imamasi, kai nieko nedaroma ir aziatų ordoms leidžiama trypte trypti moderniškiausiai ginkluotos pasaulio kariuomenės divizijas. Nedaroma aukojant prestižą ir interesus. Nes juk tai ne vien Korėjos reikalas. Po Korėjos tokia pat gėda ištiks vakariečius kitur, o vieną kartą bus ir per kišenę skaudžiai suduota.

O kas reaguos, jei nėra jėgos? Politika ne riterių turnyras, bet geležinės interesų logikos susikryžiavimai.

Sunkiausia padėtis JAV

JAV dar niekad nebuvo taip sunkioje padėtyje, kaip šiandien. Jos buvo pratusios pasaulio konfliktus ir karus nulemti savo ūkiniu svoriu ir ateiti karo pabaigoj laurų nusiskinti. Po pastarojo karo jos užsiangažavo pasaulį sutvarkyti ir gniužta po šia nepakeliama našta. Šiandien jos mato prašovusios apleisdamos Tolimuosius Rytus, kurie pasidarė nebe vietinės, bet pasaulinės reikšmės veiksnys, mato taip pat, kad pasaulio nesutvarkė ir nepakreipė jų norima kryptimi ir išpiltieji bilijonai. JAV staiga pasijuto bestovinčios vienos. Pirmajame židiny, kur reikėjo panaudoti ginklą — Korėjoje — kitos valstybės vien simboliškai teprisidėjo, o pasaulis laukia, kad ten būtų laimėta. Pavojus gresia Europai, apsaugos laukiama iš tų pačių JAV, o pati Europa raivosi ir tik reikalavimus stato. Kągi turi tarti amerikietis? Ar nenaturalu, jei jam peršasi į galvą šimtametė Monroe doktrina, pataisyta izoliacijonistų: "Amerikiečiams Amerika!".

Žinoma, Amerika taip pat ne riterių žemė. Ir jos politiką lemia bei vairuoja ne pamirštosios chartos, ne, taip pat pamirštieji, Roosevelto ir Trumano punktai, bet interesai, ypač noras vadovauti visam pasauliui ne tik politiškai, bet ir ūkiškai. Dėl tų interesų ir vyksta trynimasis, net atviras nesutarimas su kitomis valstybėmis. O dėl to ir antibolševikinių pajėgų organizavimas nesiseka.

D. Britanija nepamiršta vakar dienos

JAV užsimojimas vadovauti pasauliui, ypač nepageidautinas D. Britanijai, kuri nori, žūt būt, išgelbėti nors dalį savo pozicijų plačiajame pasaulyje. Jei pajėgtų vadovauti, tuose kraštuose, kur dar taip nesenai jos vėliava išdidžiai plevesavo, D. Britanija kautųsi. Bet ji nenori sekti JAV, kurios po laimėjimo dar labiau ten įsigalėtų ir baigtų sunaikinti visas jos kolonijas savo parama visoms tautoms nepriklausomybės siekiančioms. Britas nenori kautis tam, kad vietoj jo ten amerikietis bizniautų. Jei iš jo reikalaujama kautis, jis nori nors brangiai parsiduoti. Ir ne vien pinigais, bet padovanotomis pozicijomis Azijos tautų tarpe.

Saugodama tas pozicijas — toli gražu ne vien Hong Kongą — D. Britanija pasiskubino ir komunistinę Kiniją pripažinti. Tiesa, ji iš to dar neturėjo jokios naudos. Bet ji tikisi jos. Ir dabar dar tebesilaiko nusistatymo, kad kom. Kinija turi būti įsileista į JTO. Nes nori Azijos tautų protektorės vaidmens. Dėl to tai ir Attlee negalėjo susitarti su Trumanu. Juk nieko nesutarė! Nei dėl Kinijos, nei dėl Formozos, net nei dėl Korėjos. Čia, žinoma, reikėjo įrašyti į komunikatą, kad visai sutaria, kitaip tai būtų nesiskaitymas su JTO Saugumo Tarybos nutarimais, bet konkrečiai nieko nepažadėjo.

JAV britus smarkiai spaudžia, grasina nebeduosią jokios paramos, bet tie ir tos paramos — Marshallio plano sumų — atsisako, kad tik nereikėtų nusileisti ir užkasti imperijos likučių išsaugojimo viltis. Beabejo, tai rizikingas žaidimas, bet britai, matyt, tikisi, kad sprogimo dar nebus ir kad JAV vistiek jų vienų nepaliks.

Prancūzai ir vokiečiai

Organizuojant Eurpos gynimą, Prancūzija ir Vokietija yra svarbiausi veiksniai, kaikuriais atšvilgiais net svarbesni už D. Britaniją. Bet jie daugiausia ir painioja. Britai, kitur spirdamiesi, bent čia sukalbamesni yra. Prancūzas vaikščioje susirūpinęs kraterio briaunа ir vistiek negali kad jis galėtų kautis greta vokiečio. O ką gi apsigimklavęs Fricas pasakys? Juk jis neužmiršo dar nei Elzaso su Lotaringija, o ką jau bekalbėti apie Saarą? Kas bus po būsimo karo? Juk vokiečiai dar nelaiko, kad byla baigta. Kaip reikės gyventi kaimynystėje turint IV Reichą, kurio sunku bebus išvengti?

Dėdė Samas prancūzams labai reikalingas. Ne tik dėl to, kad be jo paramos metropolija negali gyventi, bet ir kolonijų be jo neišgelbėsi. Tiesa, jis siūlo Vietnamą paskelbti nepriklausomu. Per-

(Nukelta į 3 psl.)

"Jeigu karas rytoj"...

(Vašingtono pletkai)

— Siautėjant Achesono opozicijai, bet nemažai balsų jį ir užtariant prezidentas Trumanas dėl visako dairosi tinkamo jam įpėdinio. Siūlomasis: John Foster Dulles, kaip perdėm religingas krikščionis, nėra labai priimtinas biznio žmonių grupei, tad bandoma surasti kitas. Anksčiau buvo tikima jog gen. Marshallis perimsiąs abu postu, bet paskutiniąją savaitę pasklido gandas, jog Marshalis iš viso žadąs pasitraukti. Įdomu, jog jo vietą galįs užimti Symingtonas, dabartinis Karo Žaliavų ir Valstybės Saugumo ministeris. Susidaro įspūdis, jog yra vargo surasti tinkamų ministerių.

— Vašingtone Karo Ministerijoje turkai laikomi geriausiais kariais visoj Jungtinių Tautų armijoje Korėjoje. Amerikiečius stebina jų kovingumas, drąsumas ir sovietų nekentimas. Turkų brigados vadas jau gavo visus atsižymėjimo ženklus.

— Žvalgybos galvos tvirtina, jog Kinijos skyrius Kremliuje yra pavestas, kaip jie sako, gabiausiam sovietų politikui — Molotovui. Titoizmo pavojus iš Mao pusės, jam laimint Korėjoje, iš Molotovo reikalauja sukaupti visą bolševikišką taktą, nors pats Korėjos ofenzyvos planas buvęs išdirbtas Mao lankantis Maskvoje pereitų metų žiemą. Pažymėtina, kad šiuo metu pavieniui labai atsargiai Vakarų komunistų vadai vyksta "pasigydyti arba pasitarti su sovietų daktarais". Keletas dievukų betgi niekada jau nebesugrįš atgalios.

— Sakoma jog prancūzų karių markė čia esanti nepaprastai kritusi. Ypatingai po paskutiniosios "generolų aferos", kurioje net pats krašto apsaugos ministeris Mochas buvęs įpainiotas. Šie skandalai taip įprasti Prancūzijoje, bet amerikiečiai kariai už galvų nusitvėrė sužinoję, jog du prancūzų imperijos armijai vadovavę generolai — Georges Revers ir Charles Mast — buvo ūmai atleisti iš kariuomenės, įrodžius, jog jie tikrai per 1949 m. Kalėdas tulam agentui pardavę nepaprastai svarbius dokumentus, kurie atsiradę sukilėlių vado Ho Chi Minh štabe.

— Vašingtono ekonomistai turi žinių, jog sovietų ūkis, dėka užgrobtų kraštų ir satelitų, nepaprastai sustiprėjęs. Jie sako, jog net naciai nesugebėję taip "negailestingai eksploatuoti savo satelitų kraštus".

— JAV šaltiniai patiekia praėjusių metų uždarbių vidurkį doleriais: JAV — 1.453; Kanada — 870; N. Zelandija — 856; Šveicarija — 849, Švedija — 780; D. Britanija — 773; Danija — 689; Australija — 679; Norvegija — 587; Belgija — 582; Olandija — 502; Prancūzija — 482; Izraeilis — 389; Čekoslovakiūa — 371; Suomija — 348; Argentina — 346; Venezuela — 322; V. Vokietija — 320; SSSR — 308, Lenkija — 300; Italija — 235, Austrija — 216, Jugoslavija — 146, Turkija — 125, Brazilija — 112, Japonija — 100, Iranas — 85, Irakas — 85, Kinija — 27.

— Vašingtone sakoma, jog Korėjos poligone" sekmingai išbandžius naująjį amerikiečių naikintuvą Sabre-spraustuvą, lekiantį į valandą 1070 kilometrų arba 671 mylią, jų užsakyta papildomai 500, tačiau masinei gamybai būsią paleisti dar tik dabar baigiami konstruktuoti modeliai. Tankų statybai paskirta 500 milijonų dolerių, ypatingai atkreipiant dėmesį į sunkiuosius tankus. Nemaža numatyta ir mažųjų bei vidutinių tipų šarvuočių, kaip tai M-46 Patton, kurio 90 mm praneša visus kitus žinomus pabūklus. Vienas tankas kaštuoja apie 200 tūkstančių dol.

— Generolą Eisenhoverį paskyrus Atlanto pakto kariuomenės vadu, senatorius Lodge, jr. vėl judina kongresan įneštą savo projektą autorizuoti "Laisvės Korpo" įsteigimą, į kurį būtų sutraukti vyrai iš anapus geležinės uždangos.

— Vašingtono karininkai savo tarpe niekaip negali suprasti, kaip Stalinas veliasi į taip pavojingą jam politinį žaidimą, neturėdamas ilgam karui pakankamai naftos ir kaip reikiant nesusitvarkęs Rusijos komunikacijos sistemos. Jie sako, jog per 25 metus Stalinas nesugebėjęs tiek pagerinti savo strateginių geležinkelių, jog kariaudamas su Hitleriu jis buvęs tokioje pat padėty, kaip Rusija 1914 metais. Minsko, Smolensko ir Kievo mūšiai 1941 m., per kuriuos į vokiečių nelaisvę pateko daugiau kaip milijonas sovietų karių, parodą sovietų geležinkelių ir bendrai transporto stovį.

Per 24 metus sovietai pastatę mažiau kanalų negu caro vyriausybė per septynis metus. Automobiliams kelių stovis esąs katastrofiškas, o dėl priemonių visiems žinoma paslaptis, kad, jei amerikiečiai nebūtų davę apie 400.000 sunkvežimių, tai yankiai būtų užėmę ne tik Berlyną, bet ir Varšuvą, iki sovietai būtų spėję ant savo kuinų juos pasitikti. Tačiau Cadilacais važinėją karininkai neturėtų pamiršti, jog iš kitos pusės tai yra sovietų tvirtovės vienas stipriausių ginklų, kurie pražudė Napoleoną ir Hitlerį, ypač kai dar atskiesti užnugario pasalūnų gaujomis.

Almus.

Tautybė ir pilietybė

Dažnai mes su pasibaisėjimu žiūrime, kaip tirpsta Amerikoje lietuvybė: senieji išmiršta, jaunieji nebelaiko savęs lietuviais. Leiskime jiems patiems padaryti savo tautinių pažiūrų išpažinimą — išdėstyti savąjį "Credo".

"Kai kas mus amerikonus kaltina, kad mes esame nutautėję ar išsigimę. Tai žiauri klaida. Mes nutautėjusiais lietuviais nesame ir negalime būti. Mes išviso nesame lietuviai, bet esame Amerikos tautos. Mes esame čia gimę ir augę, taigi mes amerikonai. Lietuvos gi mes esame net nematę... Tiesa, mes gerbiame jį, bet tik kaip mūsų tėvų kraštą, kuriame jie augo ir brendo, gerbiame net lietuvių kalbą, kaip mūsų tėvų kalbą, bet šalia šitų sentimentų mes neužmirštame, kad esamę amerikiečiai. Amerika mūsų gimtoji žemė, jos reikalai mums rūpi pirmoj eilėj, o paskui tik Lietuvos"...

Nežinau, ar visai tiksliai, nors imdamas iš pačių jų lūpų, išreiškiau daugumoj lietuviškų amerikonų, ten gimusių ir augusių, pažiūras į Lietuvą ir į jų gimtąją žemę Ameriką.

Nenorint jaunų Amerikos lietuvių užgauti ar atstumti, nereiktų svaistytis mūsų brolių atžvilgiu paniekos žodžiais. Jie neslepia sentimentų lietuvių tautos atžvilgiu, ne vienas ir darbu yra daug prisidėjęs lietuvybės išlaikymui užsienyje. Tačiau šitas tautinis jų "Credo" kelia mumyse didelį susirūpinimą: atrodo reikia gilesnės tautos ir valstybės sąvokos revizijos, reikia šviesos į tautos ir valstybės santykį.

TAUTA

Pirmykštis ir naturaliausias socialinis žmonių kolektyvas yra šeima. Ji yra socialinio žmonių gyvenimo celė-narvelis. Nuo šeimos prasideda žmonių kolektyvizacija, ja ji bazuojasi bei iš jos naturaliai išrieda. Už tat ir šeimos teisė yra pagrindinė, naturalinė ir socialiniame gyvenime esminė. Šeimos įrimas tautoje bei valstybėje prilygsta narvelių irimui organizme. Dėlto tai šeimos irimas vadinamas bendruomeninio gyvenimo vėžiu.

Iš šeimų susidarė kiti bendruomeniniai kolektyvai: gentys, padermės, tautos ir rasės. Senovėje vienos genties nariai tarp savęs sudarė tokį glaudų ryšį, kad jautėsi lyg viena šeima. Šito glaudaus ryšio pamatas buvo kraujo bendrumas. Tada buvo praktikuojamas, šiandien mums vargiai besuprantamas, kraujo kerštas, — jeigu vienas genties žmogus nusikalto prieš kitos genties žmogų, dažnai nebuvo ieškoma paties nusikaltėlio, bet buvo keršijama visai nusikaltėlio giminei. Šitas kraujo kerštas rodo, koks didelis buvo genties kolektyvinis jausmas. Kiekvienas genties žmogus jautė, kad jis nęša kolektyvinę atsakomybę netik už save, bet ir už visą gentį.

Tolimesnėje raidoje atsirado tautos. Tauta savo gilumoje yra tolimesnė kraujo giminystės tąsa. Taigi, kas iš tautos sąvokos išmeta kraujo bendrumą, išmeta iš jos sąvokos tai, kas naturaliai jai būdingiausia.

Vedybos su kitų tautų nariais ir tautų maišymasis esmėje nepakeičia tautos kraujo bendrumo: naujos tautos žmogus, įėjęs į tautą per mišrias vedybas ir toliau lieka tautai tik įsūnytas vaikas, prasmingas tautai tik per savo ainius.

Kiek mes akcentuojame kraujo giminystę kaip tautos faktorių, tiek mes jaučiamės toli esą nuo Hitlerio, kuris labai daug kalbėjo apie kraujo bendrumą, kaip svarbiausią tautos elementą, tačiau jis buvo pavyzdys, kaip jis šitą elementą laikė nesvarbiu kita savo politika — etatizmu. Norėdamas dirbtinai padidinti savo tautos ir valstybės potencialą, jis nusikalto kraujo bendrumo dėsniui dviem punktais: jis nevertino žmogaus kraujo, kurs tekėjo kitų tautų gyslose, jis nevertino jo ir savo pačio tautoje, siųsdamas į ją mases žmonių, kurie neturėjo nei lašelio vokiško kraujo.

Tačiau kraujo bendrumas apsprendžia tik vieną tautos egzistencijos pusę: jos biologinį charakterį. Tauta gi turi antrąjį, dar svarbesnį elementą — tai tautos dvasinį bendrumą.

Tautos dvasia, daugiau negu kraujas apsprendžia tautas. Tautos dvasia formuojasi bendruose tautos išgyvenimuose, jos kovose už laisvę ir nepriklausomybę. Jos varguose, pasisekimuose ir nepasisekimuose — vienu žodžiu tautos dvasią pirmiausia formuoja jos gyvenimas, jos istorija, paimta plačia prasme: į ją įeina ne tik politinė, bet ir galvosenos istorija. Dvasinis bendrumas, kilęs per tautos šimtmetinį išgyvenimą, savo ruožtu reiškiasi tautos charaktery, jos bendroje kalbėje, papročiuose, dainoje ir dailėje, net dažnai religijoje.

Tauta, dvasiniu ir kraujo bendrumu apibūdinta, paprastai turi savo narius — tautiečius, gyvena tam tikroje teritorijoje ir turi dažniausia tam tikrą savivaldą.

Ne kiekvienas iš čia paminėtų dalykų yra tiek esmingas, kad jo nebuvimas nesudarytų tautos. Taip, pavyzdžiui, gali nebūti savivaldos, bet gali būti tauta, tačiau permanentinei tautos sąvokai reikalinga šiokia bei tokia savivalda. Gali atsitikti, kad tauta gali netekti net bendros kalbos, bet išlikti tauta, taip kaip atsitiko su žydais. Nors kalba yra ir labai svarbi, bet svarbesnis dalykas tautos kraujo ir dvasios, ypač dvasios, bendrumas.

Valstybė

Kai tauto turi nuo kitų nepriklausomą valdžią su visais bendrai valdžiai reikalingais atributais, tauta tampa valstybe. Lietuvių tauta buvo tauta nuo neatmenamų laikų, tačiau valstybe ji neabejotinai tapo tik nuo Mindaugo laikų: tada kada lietuvių giminės pasidavė centrinei valdžiai, laikėsi bendrųjų įstatymų ar valdovo valios. Naturalus kelias veda tautą prie sudarymo valstybės. Valstybė padeda tautai išsilaikyti savo organinėje ir dvasinėje egzistencijoje.

Valstybę gali sudaryti ir kelios tautos, dažnai net negiminingos, kaip tai buvo prieš I-jį pasaulio karą Austro-Vengrijos imperijoje, kaip buvo ir tebėra Rusijoje. Taigi valstybėje, kuri naturaliai turėtų būti tos pačios tautos socialinės raidos vainikas, socialinis elementas dažnai sušlubuoja.

Šia prasme valstybė yra dirbtinas socialinis junginys, kilęs iš reikalo gintis nuo priešų ar ginti bendrus interesus. Dažnai tas kilsta iš galingųjų valios: viena galingesnė valstybė prievarta priverčia kitas tautas ar valstybes paklusti savo valios ir prievarta priverčia būti jų pavaldiniais. Taigi valstybės atsiradimas dažnai atitrūksta nuo socialinės žmonių santvarkos raidos: šeima — giminė — gentis — tauta — valstybė. Tokia valstybė gali būti išoriniai pajėgi, viduje jai trūksta kraujo ir dvasios budrumo. Kiekviena tokia valstybė jaučia savo bendrakraujystę ir nori savo pavaldinius sulieti į vieną junginį, kurs turėtų vienos tautos žymes. Valstybė to atsiekia palaikydama mišrias vedybas, kas ilgainiui ir sudaro skirtingų tautų kraujo bendrumą (žinoma negrynąą); stengiasi įvesti vieną bendrą kalbą, duoti bendrą išauklėjimą, ypač bendrą politinį ir visuomeninį galvojimą; stengiasi kurti naujas bendras tradicijas, kartais stengiasi užmesti bendrą religiją (ar bendrą ateizmą). Žodžiu sakant ne naturaliu keliu, ne iš vienos tautos gimusi valstybė stengiasi tautinį bendrumą atsiekti kitu keliu: palengva vesti savo pavaldinius į kraujo ir dvasios giminystę. Šitoks kelias yra dažnai sekmingas, bet jis būna labai ilgas.

Taip dabartinė vokiečių tauta ir daug kitų Europis tautų valstybinės politikos ir kultūros raidoje liko didžiulėmis tautomis, nors seniau buvo ten daugelio tautų mišinys: slavų, prūsų ir įvairiausių germanų tautų. Per daug šimtų metų gaunasi tam tikras kraujo bendrumas, bendra dvasinė kultūra ir visi kiti tautos atributai. Po to niekas neabejoje, sakysim į vokiečių ar prancūzų, bei anglų tautos sąvokos tikrumą.

Kelias, kurs veda į kitų tautų nutautinimą yra, dažniausiai, kitos tautos ar valstybės didesnis militarinis, kultūrinis ar civilizacijos pajėgingumas, arba didesnė tautos vidinė konsolidacija bei naturalus jos laikymasis prigimties įsakymų ir prigimto tautiško vieningumo.

Paprastai kalbant tautų susiliejimas į vieną didesnę tautą vyksta pirmiausia per silpnosios tautos prarijimą. Silpna gi tauta yra ne toji, kuri yra neskaitlinga, ar neturi aukštos civilizacijos, bet yra toji, kuri nejaučia savy tarupsavio ryšio. Štai kodėl Amerikoje greičiau nutausta vokiečiai ar prancūzai ir geriau laikosi lenkai ir lietuviai: pas vokiečius ir prancūzus, kaip pas konglomeratines (suburtąsias iš daugelio) tautas mažiau kalba kraujo ir dvasios bendrumas.

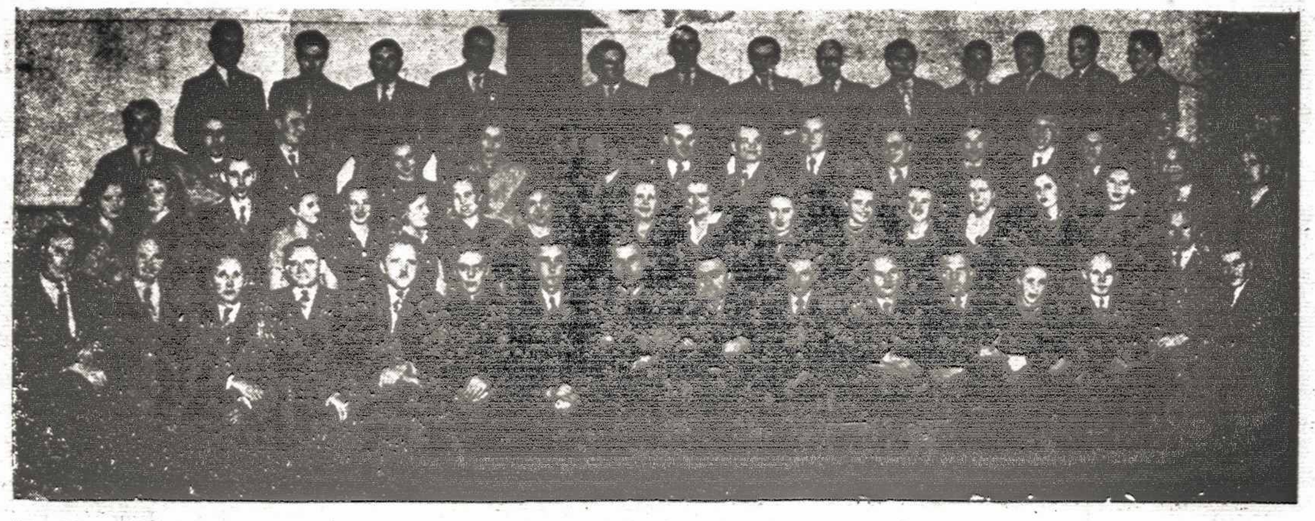

"Tėviškės Žiburių" rėmėjų, bendradarbių ir talkininkų pobūvio dalyviai. Foto "Luna"

Tautos ir valstybės santykis

Geriausios sąlygos bręsti žmogui yra šeimos aplinkuma ir tautinė jo kultūra. Joks valstybinis auklėjimas, išjungęs šeimą ir tautą, nepasieks gerų rezultatų — valstybė neturės gerų piliečių, kokiuos ji turėtų palaikydama tautą ir šeimą, tuos naturalinius žmogaus dvasinio tarpimo faktorius. Taigi tauta ir tautinis faktolėjimas duoda valstybei geriausius piliečius ir per tai padeda valstybei.

Valstybė duoda tautai saugumą, tvarką, apsaugo jos ir paskirų žmonių laisves.

Kokios valstybės pareigos tautos ar tautų atžvilgiu?

Ne tik negriauti tautos ir jos savybių, bet jas palaikyti ir globoti, kaip savo valstybės pasididžiavimą.

Kokios tautos pareigos valstybės atžvilgiu?

Paklusti valstybės valdžiai ten, kur ji nelaužo aukštesnių, atseit, prigimties dėsnių; gyvai atjausti ir suprasti visos valstybės reikalus, vertinti tautų solidarumą, ypač ginti valstybės laisvę ir nepriklausomybę, aukojant ant valstybės laisvės aukuro ir savosios tautos sūnus bei dukteris.

Prigimtinėje tvarkoje pirmoje vietoje stovi asmenybė, paskui eina socialiniai junginiai: šeima, gentis, tauta, valstybė, valstybių junginiai (kaip dabar UNO) — pasaulio valdžia (kurios dar nėra). Šeima yra sukurta žmogaus asmenybės pilnai plėtotei ir asmens propagavimui. Tauta yra asmenų ir šeimų apsaugai ir pilnam jų gyvenimui. Valstybė yra tautos arba tautų apsaugai. Valstybių junginiai yra valstybių apsaugai ir gerbūviui, bet ne atvirkščiai.

Tai kas gi pirmiau — tauta ar valstybė?

Prigimtinėje tvarkoje pirmiau tauta, paskui valstybė. Geriau neturėti valstybės, negu neturėti tautos. Tas viskas nesako, kad kartais savo tautos interesų mes neturime aukoti dėl bendrųjų valstybės interesų. Bonum commune praeferreudum bono privato. Taigi tauta ar tautos privalo ginti valstybės interesus net ir su dideliais savo tautos nuostoliais. Kiek valstybė rūpinasi visuomeinniu visos tautos ir visų gėriu, tiek jos reikalai statytini aukščiau atskirų tautų reikalų.

Taigi, kas pirmiau tauta ar valstybė? Žiūrint kokiuo atžvilgiu klausiame. Kartais viena, kartais antra.

Tikrasis valstybės kelias: pirmiausia apsaugoti žmogaus pagrindines laisves ir teises, paskiau globoti šeimas, dar toliau — joje esančias tautas. Šitas kelias veda valstybę į garbę. Amerika yra gražus laisvės krašto pavyzdys. Tuo mes didžiuojamės. Tačiau apgailestaujame, kad yra tendencijų pastumti Ameriką į tautų sunaikinimo kelią ir tai iš tarpo tų žmonių, kurie mažiausia turi teisės save vadinti tikrais amerikonais.

Nacizmas yra ne tame, kad tauta yra iškeliama, bet tame, kad ji paniekinama. Ar vokietis, ar amerikonas, jei jis nerespektuos kitų tautų, jis bus nacis ir bolševikas (tarp tų dviejų nėra jokio esminio skirtumo). Nacis ir bolševikas yra ne tautos, bet valstybės (reicho) iškėlėjai — abu jie yra etatistai (valstybės dievintojai žmogaus ir tautų laisvės sąskaiton).

Lietuvybė ir Amerikos pilietybė

Aptarus sąvokas, tenka grįžti prie lietuviškų amerikonų tautinio "Credo". Jų posakis: **"mes nesame lietuviai, bet Amerikos tautos"** yra taisytinas. Turi būti: "mes esame lietuviai Amerikos valstybės piliečiai".

Pagrindas: Gimimas svetimoje žemėje nepakeičia tautybės, jis pakeičia pilietybę valstybės įstatymų rėmuose. Pav., žydų tėvų vaikas bus žydas, nesvarbu, ar jis gims Izraelyje, ar Lietuvoje, ar Amerikoje, Afrikoje ir tt.

Lietuvių tėvų vaikas bus lietuvis, ar jis gimtų džiunglėse, ar civilizuotame krašte.

Posakis: **"mes esame amerikonai"** teisingas pilietybės atžvilgiu, neteisingas tautybės atžvilgiu.

Posakis: **"esame Amerikos tautos"** yra neteisingas. Šiandieną dar niekas negalvoja, kad yra amerikiečių tauta, bet ji gali atsirasti šimtmetinėje evoliucijoje. Daleidus, kad Amerikos tauta jau atsirado, Amerikos lietuviai dar nepriklausytų prie Amerikos tautos, nes jie yra pirma atžala iš lietuvių tautos kamieno. Tautos taip greit nesusikuria.

"Amerika yra mūsų gimtoji žemė" — yra visai teinsingas, daug pasakantis ir daug pareigų uždedąs; platesne prasme Lietuva yra gimtoji žemė ir tų lietuvių, kurie nėra Lietuvoje gimę, nes ji yra Tėvų žemė — Tėvynė.

"Amerikos reikalai turi pirmiau rūpėti negu Lietuvos" — ši propozicija teisinga, kas liečia lietuvio, kaip Amerikos piliečio pareigas savo valstybei Amerikai. O lietuviui, kaip savo tautos sūnui, pirmiausia rūpi savo tautos reikalai. Taigi reikalai reikalams nelygūs: yra valstybiniai reikalai, yra tautiniai reikalai. Kiekvienas reikalas savo srity turi pirmumą. Tvarkingoje valstybėje kolizijos tarp tų reikalų nėra: gali rūpintis savo tautiniais reikalais kiek tik patinka, nuo to nepasidarysi blogas pilietis; priešingai ne tik gali, bet ir privalai rūpintis savo valstybe, tuo nė kiek nepakenksi savo tautiniams reikalams, greičiau priešingai.

Amerika kaip tik mokėjo įvairių tautų reikalus apjungti po viena bendra valstybės vėliava. Kam gi prieš priešais statyti lietuvių tautybę su Amerikos pilietybe? Ten nėra jokios priešingybės.

Aš, valstybė, esu tauta

Baigiant man prisiment Fr. Nietzche's žodžiai iš jo veikalo "Also sprach Zarathustra": "Kaž kur yra dar tautos ir gentys, tik ne pas mus, mano broliai: čia yra valstybės. Valstybė? Kas ji yra? Štai, man atsidaro ausys ir aš dabar prabilsiu jums apie tautų mirtį. Valstybe vadinasi šalčiausia iš visų šaltų baidyklių. Meluoja ji irgi šaltai. Ir štai koks melas šliaužia iš jos burnos: "Aš, valstybe, esu tauta!".

Deja, reik pripažinti, kad Nietzsche visai teisingai kalba apie tas valstybes, kurios ryja tautas, griauna šeimas ir žudo paskiro žmogaus laisves. Viena iš tų buvo pačio Nietzsches tėvynė Vokietija Hitlerio laikais. Antra tokia — tai Stalino baidyklė, kuri surijusi šimtus tautų, siūlo pasauliui degenaruotą kosmopolitizmą. Saugokimės šio etatizmo, kaip biauriausio iš visų biaurybių: jis ryja visa — ir tautas ir šeimas ir paskirus žmones.

Klydo Nietzsche ten, kur valstybė yra tautų, šeimos ir pavienio žmogaus saugotoja. Tokia buvo Amerika, Kanada ir kt. neišsigimusios valstybės. Joms priklauso garbė.

Neišmainykime vertybių. Tauta stovi arčiau prigimties ir Dievo. Nesumaišykime sąvokų valstybės ir tautos: abi jos reikšmingos.

O ar Amerikos lietuvis yra nutautėjęs, atsakyčiau, kad ne. Jis grynas lietuvis rasiniu ir organiniu atžvilgiu. Ar jam trūksta dvasinio bendrumo su lietuvių tauta — galėtų atsakyti tik jis pats. Kiekvienu atžvilgiu Amerikos pilietybė jam netrugdo būti lietuviu, o Amerikoje gimimas nepadaro jo kokios nors kitos tautos nariu.

Kas pasakyta apie Ameriką, tinka ir Kanadai.

Iš sveikos ir gyvastingos lietuvių tautos veržiasi tautinės giesmės žodžiai:

"Lietuviais esame mes gimę,
lietuviais norime ir būt.
Tą garbę gavome užgimę,
jai ir neturim leis' pražūt!"

F. Gureckas.

Lenkai Vilnių vis savinasi. Laisvosios Spaudos Sąjunga Vokietijoje išleidžia leidinį "Free Press", kuriame spausdinama 10 tautų medžiaga. Kai reikėjo pateikti iliustracijas lietuviai davė Vilniaus vaizdą. Lenkai dėl to protestavo, bet paskutiniame visų tautybių atstovų posėdy galutinai buvo nubalsuota, kad šis klausimas turi būti išspręstas balsų dauguma — ne visų sutarimu, kaip reikalavo lenkas, — o po to nubalsuota lietuvių atstovo "Tremties" redaktoriaus Miglino tėzė, kad turi būti spausdinama kiekvienos tautos tai, ką jos atstovai duos. Kartu buvo pareikšta, kad kitaip lietuviai atsiims visą medžiagą, netik neduos klišės.

Europos Federalistų konferencija

Susikūrusi praeitų metų vasarą "Lietuvių Federalistų Sąjunga" buvo pakviesta dalyvauti pr. metų lapkričio 17-19 d. įvykstančioje Europos Federalistų Sąjungos konferencijoje Strasburge. Lietuviai tuo tarpu dar nėra priimti nariais į tą sąjungą, bet yra lietuviams patikinta, kad jie netrukus bus priimti, kai tik bus atlikti visi Federalistų Sąjungos statuto reikalaujami formalumai. Jau nuo dabar lietuviai yra kviečiami dalyvauti Europos Federalistų Sąjungos svarbiausiose komisijose ir darbuose besirengiant pavergtųjų kraštų konferencijai šiais metais Prancūzijoje. Ta proga tenka pastebėti, kad ir Europos Sąjūdis rengia pavergtųjų kraštų konferenciją Londone šiais metais, kur lietuviai, Europos Sąjūdžio nariai, taip pat parengiamuose darbuose dalyvauja.

VLIKo ir Vykd. Tarybos pritarimo ir paramos dėka lietuvius Strasburgo konferencijoje ir kitose Strasburge vykstančiuose tarptautiniuose suvažiavimuose atstovauti buvo įgalioti: p.p. E. Turauskas, J. Lanskoronskis ir Dr. S. Bačkis. Federalistiniuose suvažiavimuose jie dalyvavo kaip Lietuvių Federalistų Sąjungos įgaliotiniai.

Dalyvaudami Strasburge lietuviai turėjo progos sueiti į kontaktus glaudesnius ir artimesnius su kitų pavergtųjų kraštų žmonėmis ir taip pat su laisvųjų kraštų federalistų ir kitų sąjūdžių atstovais. Be išvardintųjų asmenų dar į vieną kitą posėdį (sakysime į Tarptautinio Komiteto Krikščioniškajai Civilizacijai Ginti posėdžius nekalbant apie visus kitus šuvažiavimus) atsilankė prof. J. Brazaitis, Vykd. Tarybos užsienių reikalų tarnybos valdytojas ir Dr. P. Karvelis, VLIKo politinės komsiijos pirmininkas. Taip pat posėdžiuose dalyvavo ir kun. J. Krivickas ir adv. B. Paramskas, gyveną Strasburge ir visuomet gražiai įsijungią į lietuviškų interesų gynimo ratą.

Lietuvių dalyvavimas Europos Federalistų Sąjungoje buvo atžymėtas konferencijos parengtoje brošiūroje ir taip pat parengtose konferencijos darbų apžvalgose, nurodant ir kas lietuvius atstovavo.

Lietuviai dalyvavo, nors dar ir nepriimti formaliai į Europos Feder. Sąjungą, lygiomis teisėmis su kitais delegatais visose konferencijos komisijose ir jie buvo konsultuoti visais klausimais tiek iš pavergtųjų kraštų atstovų pusės, tiek ir iš laisvųjų kraštų atstovų pusės.

Dėka lietuvių delegatų turimų ryšių lietuviai vieninteliai iš pavergtųjų kraštų turėjo progos Federalistų konferencijos metu pasireikšti viešame mitinge Strasburge, kurį organizavo Europos Federalistų Sąjunga, Socialistų Sąjūdis Jungtinėms Europos Valstybėms remti ir Naujieji Tarptautiniai Ekipai (krikščioniškojo atspalvio) lapkričio 19 d. popiet. Mitingo tikslas buvo plačiau visuomenei paskleisti federalistines idėjas. Mitingo prezidiumas viešai pasveikino pavergtų vardu kalbantį p. E. Turauską, Lietuvių Federalistų Sąjungos pirmininką, kuris "koncentracinio pasaulio" vardu kalbėjo. Šia proga p. E. Turauskas trumpai keliais žodžiais pareiškė, jog "koncentracinis pasaulis" apima ištisas valstybes, ištisas tautas, ištisus luomus, amatus ir profesijas ir jis, sveikindamas laisvosios Europos piliečių pastangas burtis, kartu pakvietė laisvosios Europos žmones nė vienai akimirkai nepamiršti pavergtojo, teriojamojo pasaulio. P. E. Turausko pareiškimas buvo sutiktas su gausiais aplodismentais ir vėliau jį pasveikino visų pavergtųjų kraštų delegatai už sugebėjimą išnaudoti tokią gerą progą ir dėkojo už intervenciją. Strasburgo dienraščiai šią p. E. Turausko intervenciją visi atžymėjo.

LFS

Pasaulinėse painiavose

(Atkelta iš 2 psl.)

spektyva tradicinei prancūzų kolonialinei politikai nemaloni, bet tai geriau, kaip susikrauti savo legionų likučius ir su gėda išvažiuoti.

Kai prancūzai nesutinka leisti vokiečiams ginkluotis jų norima forma amerikiečiai raukosi. Vokiečiams skelbia, kad rusų sulaikymas toliau į rytus ar arčiau priklauso vien nuo jų prisidėjimo. Jie dar neprileidžia, kad toji linija būtų toliau Reino, bet ar neateis momentas, kada ir prancūzams bus pasakyta, kad toji linija bus kaž kuris meridianas Atlante?

Kiti veiksniai į šalį

Pasaulis jau buvo apsispratęs, kad pasaulio tautų orkestre pirmaisiais smuikais griežia greta JAV D. Britanija ir Prancūzija. Ši pastaroji po šio karo yra labai silpnutė, bet tas smuikas jai paliktas dėl nepaprastai svarbios jos strateginės padėties. Europos be Prancūzijos pasaulis negalėtų ginti.

Tačiau, žutbūtinių varžybų scenai išsiplėtus jau dviejuose kontinentuose, atsirado ir naujų veiksnių. Štai savotišką vaidmenį ima vaidinti Indija. Kad ir bijodama bolševizmo agresingumo, ji visdėlto pirmoje vietoje stato Azijos tautų išsivadavimo iš europiečių globos reikalą. Paskutiniojoje JTO plenumo sesijoje ji jau sugebėjo ant to kelio patrauk ti net 12 kitų Azijos valstybių ir tik viena iš jų — JAV globojamieji Filipinai — tepakluso globėjo nurodymui išsiskirti balsuojant rezoliuciją, faktiškai pateisinančią Kinijos įsikišimą Korėjoje.

Ir ne vien Indija stoja prieš tradicinius išnaudotojus anglosaksus. Kitam Azijos krašte šiaušiasi arabų lyga, šiaušiasi Egiptas. O jų pozicijos yra nemažiau svarbios. Jie saugo visus priėjimus prie opiausiųjų vietų. Juk Iranas-Persija jau senai laikomas vieninteliu kraštu, iš kurio aerodromų aviacija galėtų lengvai pažesiti gyvybingiausias Sovietų Sąjungos atsparos bazes— didžiuosius pramonės centrus už Uralo. Be to, arabų pasaulis dar "tebevaldo" gausius naftos šaltinius, be kurių vesti karą amerikiečiams būtų beveik neįmanoma. Ir būkim tikri, arabų pasauly košė užvirs dar prieš III pasaulinio karo pradžią. Ar tai bus koks perversmas Irane, kuris jau nebepajėgia atlaikyti Maskvos spaudimo, ar sukils sovietų globojami žiaurieji kurdai, apie kuriuos sakoma, kad pavalgęs kurdas netveria — arba prievartauja arba žmogų užmuša. Šita egzotiška ir pasaulio dar mažai tepažįstama 6 milijonų tauta, senųjų medų palikuonys, sovietų jau senai ruošiama ir kas keli metai kruvinai kuria respubliką, karalįją ar šachatą. O Irako gausieji naftos šaltiniai yra kaip tik kurdų gyvenamoje srityje.

Pasaulio dezorganizacijos pavojus

Akivaizdoje tiekos nesuderinamų interesų susikirtimo pasaulis atsiduria prieš didelį pavojų visiškai pakrikti. Maskvos skaldantieji kyliai, beabejo, bus dar toliau varomi ir pasaulio tautų organizacijos — JTO—kyla didelis pavojus subyrėti. Dar keletas smūgių ir JTO posėdžių šaukti nebebus noro. Ir šitas nevieningumas išryškėjo tik per pusmetį. P. Korėjos užpuolimo pradžioje visos pasaulio tautos, išskyrus Maskvą ir jos satelitus, Saugumo Tarybos nutarimus priėmė vieningai. O nepraėjus nei 6 mėnesiams jau nebenori iš to daryti išvadų, kompromituoja tarptautinę instituciją ir ieško kitų kelių.

Maskva ir Pekingas žino, kad vakariečiai nekariaus, kad karo nenori ir taiką pirks betkokia kaina, tai kodėl gi neleisti sau ma lonumo pasityčioti? Jiems nėra reikalo daryti nuolaidas.

O vakariečiai taip pat žino, kad šiandien dar negali kariauti nei Maskva, nei tuo labiau Pekingas.

Kinija karišką ir ūkišką yra labai silpna ir visiškai priklausoma nuo Maskvos. 10 šarvuočių divizijų, kurias ji pasiuntė į Korėją, yra grynai sovietų ginklais aprūpintos, gal būt, tik rezultate Molotovo garsiojo atsilankymo Kinijoje pačioje Korėjos įvykių pradžioje. Prastai ginkluotos kitos 20 divizijų, pasiųstų Korėjon, yra taip pat sovietų apginkluotos. Artilerijos, aviacijos kinai beveik visai neturi. O milijonų žmonių karui neužtenka.

Šitos krizės metu Kremlius, gal būt, vėl atleis vadžias, kad tik daugiau būtų snaudžiančiųjų, kad JAV milijardinės išlaidos pakirstų gyventojų nuotaikas ir ryžtą. Tačiau Europos ginklavimąsi jam jau vargu ar bepasiseks sulaikyti. Maskvos baubas čia yra pakankamas akstinas. Atlanto Sąjungai pakrikti pavojų mažiau, nes ji yra ne komplikuotų ūkinių, bet politinių savisaugos intereso vaisius.

A. Grybas.

Visas Toronto Lietuvių Organizacijas, visus organizuotus ir neorganizuotus tautiečius sveikiname pradedant naujuosius 1951 metus linkėdami geriausių vaisių lietuviškoje veikloje, asmeninės laimės kiekvienam ir visų mūsų didelio troškimo matyti greitai mūsų Brangią Tėvynę Lietuvą laisvą ir nepriklausomą.

PLB Toronto Apylinkės LOK Prezidiumas.

Organizacijoms ir privatiems asmenims, sveikinusiems šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, dėkojame

"Tėviškės Žiburių" leidėjai, Redakcija ir Administracija

ALDONĄ NIAURAITĘ ir savo mieląjį bendradarbį **KAROLĮ RUSINĄ,** suėjusius į bendrojo gyvenimo kelią, nuoširdžiai sveikina ir daug džiaugsmo linki.

"Tėviškės Žiburių" Leidėjai, Redakcija ir Administracija.

Mielą bendradarbį

KAROLĮ RUSINĄ ir p-lę A. NIAURAITĘ,

sukūrusius lietuvišką šeimą, nuoširdžiai sveikina

"Žiburių" Spaudos Bendrovė

P.p. ALGIUI JAGĖLAI ir ADAI GRIMULYTEI,

vedybų šventės proga, linkime skaidraus džliaugsmo. Tėveliams ir toliau likti skaidrintojais šeimos ir lietuviškos visuomenės.

Lituanistinės mokyklos Tėvų Komitetas.

Winnipeg, Man.

Moterų Dr-jos agapė

Gruodžio 17 d. Moterų draugijos narės ėjo prie bendros šv. Komunijos, po kurios turėjo bendrus pusryčius, kurie priminė pirmųjų krikščionių brolišką agapę. Keletą valandų nuoširdžiai pasišnekučiavusios skirstėsi patenkintos namo.

Nuoširdus atsisveikinimas

Winnipego lietuvių choras gruodžio 14 d. atsisveikino su savo nare p-le Vale Račinskaite, veiklia ir pavyzdinga lietuvaite. Choristai ją palydėjo iki traukinio, įteikdami gražią dovaną vardan dėkingumo už jos prisidėjimą prie kiekvieno lietuviško meninio parengimo ir veikimo.

P-lė Valė atsisveikindama susijaudino iki ašarų, jai buvo gaila skirtis su šia lietuvių kolonija, su kuria buvo artimai susigyvenusi.

— Wpg. KLB-nės vadovybė vis dar negauna jokio atsakymo iš vyr. LOK dėl susiorganizavimo užtvirtinimo. Į siunčiamus raštus neatsakoma. Buvo numatytas sušaukti susirinkimas, nes šiuo metu vadovybė yra ne pilnos sudėties (6 nariai) ir ją reikia skubiai perrinkti, bet laukiama laiško iš... Montrealio.

— Kalėdų švenčių metu iš Nort Dahotos į Winnipegą buvo atvykęs p. Burokas aplankyti savo pažįstamų.

— Pr. Matulionis nusipirko namus. Tokiu būdu lietuvių namų savininkų skaičius kaskart didėja.

— Kaip visuomet žiemos metu taip ir šįmet Wpg. pradėjo didėti bedarbių skaičius. Bedarbių tarpe yra ir lietuvių.

— "Tėviškės Žiburių" Winnipego numeris čia padarė gero įspūdžio. Nežiūrint visų "komentarų" silpnųjų pusių jame nesurandama

— Sausio 7 d. 6 val. vak. Lietuvių klubo salėje bus rodoma lietuviška filma iš Winnipego lietuvių gyvenimo. Filma manoma parodyti ir kitose Kanados lietuvių gyvenamose vietovėse.

Sudbury, Ont.

Eglutė

Sudburio lietuvių šeštadieninės mokyklos ir priešmokyklonio amžiaus vaikams gruodžio 26 d. buvo suruošta eglutė. Kalėdų senelis atvyko "lėktuvu", atveždamas gražių dovanėlių. Programėlę prie eglutės išpildė tos mokyklos mokiniai. Eglutę suruošė mokyklos tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja A. Jasiūnas. Prie programėlės paruošimo ir jos įvykdymo daugiau pasidarbavo tos mokyklos mokytojai: kun. A. Sabas, mokyt. Venckevičienė ir R. Bagdonas. Paskutinis gražiai atliko Kalėdų senelio pareigas. Į eglutę atsilankė per 20 vaikučių su savo tėveliais ir keliolika kitų tautiečių.

— Kun. V. Skilandžiūnas, kuris Quebece tęsia studijas — ruošiasi daktaratui, Kalėdų švenčių proga buvo atvykęs į Sudbury, kur anksčiau buvo lietuvių kapelionu.

— Sudburio lietuvių Sūnų ir Dukterų pašalpinė draugija pradeda susiorientuoti. Raudonųjų įtakoje, draugija dažnai sušelpdavo Kanados lietuvių komunistų laikraštį "Liaudies Balsą". Dabar tokiam šelpimui pasipriešino kai kurie draugijos nariai, kurie jau įsitikino, kas yra komunzmas praktikoje.

— INCO kompanija savo darbininkams pakėlė atlyginimą 6-8 centus per val. Dabar bus mokama $1,24 per val. ir daugiau. Dirbama 44 val. savaitėje:

— Prieš mėnesį buvo perrinkta INCO darbininkų unijos valdyba. Laimėjo vėl raudonieji.

J. V.

Padėka

Sudburio lietuvių šeštadienio mokylos tėvų komitetas širdingai dėkoja KLKMD Sudburio seniūnijai ir KLB Sudburio Apylinkės Valdybai už paaukotus 25 ir 20 dolerių šeštadienio mokyklos išlaikymo reikalams.

Jei ne Jūsų skubi parama, šeštadienio mokyklai būtų buvusi ištikrųjų sunki pradžia.

Be to, širdingas lietuviškas ačiū šeštadienio mokyklos mok. kun. Sabui, mokyklos vedėjai mokyt. Venskevičienei ir mokyt. Bagdonui, kurie sutiko dirbti iš pasišventimo, nereikalaudami jokio atlyginimo už darbą.

Tėvų Komitetas.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS WINDSORO SK. norėdamas pasitarnauti savo tautiečiams gyv. Windsore, Londone, Hamiitone, Toronte ir kitur daro progą susitikti su Detroite gyvenančiais lietuviais. Tuo tikslu **1951 m. sausio mėn. 6 d.** erdvioje salėje, Seminol 2585 **ruošia SUBUVIMĄ — ŠOKIUS.**

Gros kapelia ir bus bufetas. Salė atidaroma nuo 20 val.

Vietos lietuvių adresus ir kt. informacijas gausit pas v-bos pirmininką E. Zatorskį — Benjamin Ave. 1564.

Kviečiame visus. **Windsoro skyr. Valdyba.**

PAIEŠKOJIMAS

Gerčas Jonas, General Delivery Val d'Or Que. ieško: brolių: Juozo, Vinco, seserų: Onos ir Marytės, švogerių: Strybiaus Stasio, Pikutaičio Liudviko, Treiklerio Fryd ir pažįstamų .

Feliksą Timuką, gyvenantį Kanadoje, prašau atsiliepti šiuo adresu: Vincas Šamatauskas, 6905½ Superior Ave., Cleveland, Ohio, USA.

Salomėją Žievytę prašau atsiliepti šiuo adresu: Al. J. Baltrušaitis, 469 Delaware Ave. Toronto

P. Grišelytei Anna yra laiškas iš Brazilijos. Kreiptis į Mr. Kalnins, 289 Lisgar St. Toronto.

Vancouver, B.C.

"TŽ" jau buvo minėta, kad Vancouvery veikiąs kun. Traškevičius kreipėsi į Catholic Church Extension Society, prašydamas paremti vietos lietuvių užsimojimą pasistatyti sau bažnyčią.

Gruodžio 16 d. "The Ensign" tos draugijos puslapy spausdinami Vancouverio vyskupo ir kun. Traškevičiaus laiškai, kuriuose dėkojama už suteiktą paramą — du čekius, kurių vienas $500, o antras — $11.

Mieluosius savo klijentus lietuvius

NAUJŲJŲ — 1951 — METŲ proga sveikina

ir jiems geriausių linkėjimų siunčia

A. Garbenis

"Lafayette Studio", 2182 Dundas St. W., Toronto, Ont.

PLB ORGANIZACIJOS EIGA

PLB organizavimo darbas pasistūmėjo gana toli. Vi Vsa eilė valstybių jau yra išsirinkusios savo kraštų tarybas ir tuo būdu išėjusios iš organizacinės stadijos. Didžiuma turi dar tik laikinuosius orkanizacinius komitetus. Visur rengiamasi prie tarybų rinkimo. Vienur darbas varomas sklandžiau, kitur su kliūtimis. Rimčiausias kliūtis sudaro tos ar kitos rūšies tarpusaviai nesutarimai. Tikimasi, kad jos bus laimingai nugalėtos. LOKų dar neturi JAV ir Brazilija. JAV PLB reikalai labai pagerėjo, bet dar ligi šioliai nepavyko ūų įstatyti į reikiamas vėžės. Kai tik ten reikalai susitvarkys, bus imamasi iniciatyvos sukurti PLB Vyriausiasis Organizacinis Komitetas, kuris turės sušaukti Pasaulio Lietuvių Seimą. Seimas galima bus sušaukti tik tada, kai visur bus išrinktos kraštų tarybos ir sudarytos valdybos. Todėl prašomi visų kraštų PLB LOKai greičiau pravesti tarybų rinkimus.

— Latvijos respublikos šventės — lapkričio 18 d. — proga, VLIKo ir VT pirmininkas M. Kurpavičius pasikeitė sveikinimais su Latvijos seimo vicepirmininku, pagal latvijos konstitucją tremtyje einančiu Respublikos pareigas, J.E. vyskupu J. Rancanu.

— Didysis VLIKo memorandumas jau išspausdintas prancūzų kalba ir išsiuntinėtas.

DP žygis į Belgijos sostinę

Mons, Belgijoje, kareivinių stovykla, kurioje iki šiol gyveno DP, atsisakiusieji po dviejų metų kontrakto toliau dirbti anglies kasyklose, baigiama likviduoti. Prie jos likvidacijos daugiausia prisidėjo Kanados sutikimas juos įsileisti miško, kasyklų ir kitiems darbams.

Tai vienas tamsiausių epizodų DP istorijoje.

Atsidarius pirmajai emigracijai į Belgiją, daugelis DP susigundė ir atvyko iš Vokietijos stovyklų dviejų metų darbams į Belgijos anglies kasyklas. Bet tuojau pamatė, kad Belgijoje tinkamai įsikurti negalima. Vieni greitai grįžo atgal į Vokietiją, kiti sąžiningai atidirbo sutartį ir, atlikę dviejų metų kontraktą, reikalavo, kaip belgai buvo žadėję, duoti kitą darbą arba gražinti Vokietijon. IRO ir belgų vyriausybė nenorėūo apie tai nė girdėti. Čia prasidėjo garsusis DP epizodas arba, kaip belgai pavadino, DP "žygiavimas" į sostinę Briuselį.

Tuo kart dar niekas negalvojo, kad viskas galės taip tragiškai baigtis ir užsitęs net du metus.

Iš Limburgo ir kitų kasyklų susidėję daiktus į autobusus, DP atvyko į Briuselį ir reikalavo, kad juos išvežtų į Vokietiją. Briuselyje, žinoma, jų niekas nelaukė ir visi juos ignoravo. IRO atsisakė jais daugiau rūpintis, o belgų valdžia ėmėsi griežtų priemonių, norėdama juos priversti grįžti atgal į darbą ir kitus atbaidyti, kad daugiau neatvyktų į sostinę kelti neramumų. Pirmiausia atvykusieji buvo uždaryti Petit Chateau kalėjime, o vėliau atvažiavusieji, vyrai, moterys ir šeimos su vaikais, keletą naktų gulėjo ant miesto šaligatvių, iki juos, pagaliau, miesto prieglauda priėmė po stogu.

Uždarytiesiems kalėjime pavyko susikalbėti ir jie paskelbė trijų dienų bado streiką. Po to juos išleido į laisvesnę stovyklą. Tarp atvykusių buvo keletas lietuvių šeimų ir viengungių.

Daugelis iš kalėjimo grįžo atgal į kasyklas, likusieji buvo pervežti į Mons Major Sabbe kareivines. Nors čia buvo laikomi po sargyba, tačiau galėjo laisvai judėti — išeiti ir grįžti — ir šeimos gyveno kartu—anksčiau visą laiką buvo išskirti. Laukimas ir neviltis kamavo ištysusius DP veidus. Nė vienas jų nemanė, kad čia teks ištverti du pilnus rūpesčių metus.

Kartą į Mons stovyklą užplaukė nauja DP grupė ir norėjo patekti į vidų. Bet pašaukta ginkluota policija atvykusius išgaudė, susodino prievarta į mašinas ir išvežė atgal į darbovietes, iš kur buvo atvykę. Sakoma, kad, nenorinčius grįžti, policija mušė ir vyrus ir moteris be skirtumo.

IRO buvo pasiūlius pasirašyti apie 50 žmonių blankas, kad jie atsisako nuo IRO globos ir norėta juos išgabenti į Vokietiją. Bet to paties pareikalavo visi. Kadangi jų prašymas buvo atmestas, jie paskelbė baisųjį bado streiką, kuris užsitęsė net 8 dienas. Languose badaujantieji iškabino juodas, vėliavas, ir visa stovykla atrodė mirties nuotaikoje. Visi badaujantieji likę be jėgų, gulėjo namie arba ligoninėje buvo maitinami dirbtinu serumu. Aštuntą badavimo dieną atvyko diecezijos vyskupas Himmer, ir gavęs ministerijos žodinį sutikimą, kad jų reikalavimai bus patenkinti, įtikino streikuojančius, kad baigtų streiką. Badaujantieji sutiko, pasitikėdami ne belgų valdžia, bet vyskupo prakilnybe. Vėliau pasirodė, kad ir vyskupo žodžiai juos apvylė.

Pažadai pasiliko pažadais, ir jie liko neišvežti. Po to visiškai nusivylę, pradėjo slaptai bėgti į Vokietiją, stojo į sargybų kuopas, ir ten vargsta, negalėdami kitur išemigruoti; kiti bevelijo ieškoti darbo bet kur, ir tik maža dalis sulaukė šiandien laimės išvykti į Kanadą. Jų išvykimą organizuoja ne belgai, ir ne vyskupas, numalšinęs bado streiką, bet įvairios religinės organizacijos ypač baptistai.

Iš lietuvių liko tik Vl. Lazdauskas ir Juozo Krujelskio šeima, kurie taip pat išvažiuoja į Kanadą.

Į Kanadą išvyksta lėktuvais. Pirmoji grupė — 61 asmuo — išvyko lapkričio 17 d., linija Bruxelles—Montreal. Kas bus su tais, kurie yra rasti netikami į Kanadą ir negali išvykti, dar nežinia.

Pirmasis bandymas įkurti DP Belgijoje yra bene skaudžiausias.

T. J. Ar.

Kanada priims Belgijos lietuvius

Dirbantieji lietuviai Belgijos anglies kasyklose ir pramonėje neprigijo ir tinkamai neįsikūrė. Visi ieško išvykimo galimybių į kitus kraštus, o ypač į Kanadą, nes toji netoli išvykimui ir nuo Lietuvos, be to, ten įsikūrimo sąlygos labai palankios.

VLIKas ir Belgijos Liet. Bendruomenė darė įvairių žygių ir paskelbė atsišaukimus, kad Kanados lietuviai sudarytų garantijų ir taip padėtų jiems išvykti. Atsiliepimų buvo nedaug, vos keletas. Bet Generaliniam Lietuvos Konsului p. Vytautui Gyliui labai rūpinantis ir padedant, Kanados Darbo Ministerija parodė didelį palankumą įsileisti visus lietuvius, gyvenančius Belgijoje.

Belgijoje yra dar maždaug apie 400 vyrų. 100 galės tuojau išvykti. Niekas beveik nesitikėjo tokios staigmenos. Kurie turėjo gerokai santaupų, rūpinosi išvykti į Australiją, bet šeimos ir mažiau uždirbantieji nemanė, kad kada nors laisvai atsivers Kanados durys. Jiems dabar trūksta reikiamos sumos apsimokėti kelionės išlaidas.

Kanados vyriausybė savo lėšomis europiečių neveža, bet tai kartais daro patys darbdaviai. Jei toks geras ūkio darbdavys atsirastų, kuris galėtų primokėti bent 100 dol. asmeniui, visi geriausi vyrai, kad ir su šeimomis, galėtų išvykti be sunkenybių.

Apie pavasarį daug kas susitaupys ir susitvarkys savo piniginius reikalus ir galės apleisti Belgiją, jei Tėvynė anksčiau nepašauks. Manoma, kad ateinančiais metais Belgijoje beliks maža lietuvių nepajėgusių išvykti, išsiblaškiusių visame krašte. Nutautėjimo pavojus jiems didelis, nes jų moralė negalės būti užtektinai atspari ir nebus kas juos išgelbėtų.

T. J. Ar.

NAUJI KANADIEČIAI

Gruodžio 5 d. per Italiją (Genua) laivu "SS Colombia" išvyko į Kanadą:

1. Končius Povilas
2. Bulvonas Jonas
3. Ulzys Mykolas
4. Vaitkus Jeronimas
5. Rekštienė Petronelė
6. Bidvar Juris
7. Dumčius Vilma
8. Jasionis Alfreda
9. Benkis Paulina
10. Benkis Maigenis
11. Lapinskas Vytautas

Vokietijos LB Krašto Valdyba kreipėsi į Vokietijos vidaus ministeriją, prašydama pripažinti galiojančiais Lietuvos užsienio pasus ir kad tai praneštų įstaigoms, kurios nevienodai tuo reikalu elgiąsi.

Diepholzo stovyklos lietuviai garažo antrajame aukšte buvo įrengę koplyčią. Dabar vokiečių įstaigos tas patalpas išnuomavo vienam ūkininkui, kurie ten pastatė gyvulius. Į lietuvių skundą vokiečių įstaigos atsakė teperkelią savo koplyčią į YMCA patalpas. Bet tai perankštos patalpos ir į jas netelpa koplyčioje esąs Stančikaitės sukurtas lietuviškas Madonos paveiklas. Byla dar tebevedama. Bet blogiausia, kad ten nėra lietuvio kunigo.

Tiubingene buvusi gausi, apie 800 asmenų, kolonija baigia išnykti. Beliko vos 36 lietuviai studentai baigią studijas universitete.

Kan. Stankevičius Maskvoje

Ne vien lietuvius sudomino Maskvos paskelbta žinia, kad viduryje spalio mėnesio Maskvoje įvykusiame religijų atstovų kongrese dalyvavo ir Lietuvių katalikų atstovas — kan. J. Stankevičius. Kai kur buvo pradėję sklisti gandai, kad ta proga jis pasakęs kalbą nukreiptą prieš Vatikaną.

Teko matyti nuotrauką, kurioje, tarpe kitų religijų dvasininkų, sėdi vienas akiniuotas asmuo katalikų kunigo sutanoje ir su kanauninko insignijomis. Gal tai ir kan. J. Stankevičius, nors nedrįsčiau tvirtinti, kad tai jis. Daleiskime, kad jis. Turiu Pravdos paskelbtą kan. J. Stankevičiui prįskiriamą kalbos tekstą.

Ką iš viso manyti apie aną ne kan. J. tankevičiaus ar kitų religijų dvasininkų, bet Kremliaus suruoštą triuką?

Pirmiausia visiems yra aišku, kad tie visi dvasininkai ten nesuvažiavo laisvu noru. Su jais buvo taip, kaip 1940 m. gruodžio 21 d. Kaune įvyko su olandu kun. J. Helvegen. Pavakare atėjo du NKDistai, liepė rengtis kelionei į Maskvą, pasakė net, kad rengtųsi ne kunigiškai, o pasaulietiškai. Sekantį rytą tas kunigas jau buvo Maskvoje.

Turime pakankamai žinių, kad Lietuvoje dar užsilikę kunigai nedėvi kadaise Lietuvoje priimto kunigams rūbo. Tuo labiau prelatai ar kanauninkai nevaikšto insignijomis pasipuošę. Jeigu kan. J. Stankevičius būtų vykęs pats į Maskvą, tai mums yra aišku, kaip jis būtų apsirengęs. Iš rūbo matyti, kad jam buvo įsakyta ir kaip jis turi apsirengti. Būtų labai įdomu iš Pravdos sužinoti, ar kan. J. Stankevičius grįžo į Kauną. Kaip žinome, savu laiku Varšuvos delegacija į Maskvą, net visa eilė komunistų vadų ten pašauktų iš įvairių šalių daugiau negrįžo į savo kraštą. Yra ko bijoti, kad ir kan. J. Stankevičius gal paliktas Liubiankoje pailsėti po kongreso darbų.

Kalbos paskelbimas Pravdoje nėra jokis įrodymas, kad tą kalbą iš viso kas nors pasakė. Šalia Arkivyskupo M. Reinio vardu 1947 m. pavasarį paskelbto pareiškimo, mes žinome labai daug tokių faktų, kad Pravda paskelbia visai nebūtus dalykus. Taip pat visiems yra žinoma, kad Rusijoje viešos kalbos laisvai niekas nesako. Kas turi kur nors pasakyti kalbą, tas jos tekstą gauna arba iš NKVD, arba iš kompartijos. Skaitant saugumo atstovas visada seka, kad nebūtų pakeistas nė vienas žodis. Jeigu tad kan. J. Stankevičiui, ar kam kitam Maskvoje ir teko kalbą skaityti, tai buvo paskaityta tik jam įduotas nežinia kieno paruoštas tekstas. Tai yra pakankamai aišku taip pat iš teksto stiliaus ir terminologijos.

Pats tekstas būdingas ir tuo, kad jame nėra jokio piktžodžiavimo nei Dievui, nei Bažnyčiai, nei asmeniškai P. Pijui XII nei bendrai Vatikanui. Turint mintyje šiandieninį Maskvos ir visų kraštų komunistų bendrą stilių, tai yra verta dėmesio. Tai reiškia, kad Maskvoje yra nuomonė, kad kalbant į lietuvius ar lietuvių vardu yra geriau tiems dalykams nepiktžodžiauti. Tai yra teisinga nuomonė. Tokiu būdu atpuola pats gandas (ir Vatikane kai kas jo paisė), būk kan. J. Stankevičius pasakęs kalbą nukreiptą prieš Vatikaną.

Lietuvos katalikų dvasininkų nugabenimas į Maskvą, jo ten traktavimas, jo vardu daromas politinis atsišaukimas į viso pasaulio krikščionis parodo, kad Lietuvoje katalikybė dar nėra sunaikinta ir nenusilenkė Maskvos schismatikų hierarchijai. Reiškia Lietuvoje katalikai yra dar vis tokie pat, kokius ten palikome: jie kenčia ir miršta, bet pasilieka, kuo buvę. Kanauninko J. Stankevičiaus gabenimas į Maskvą ir jo vardu skelbiamas atsišaukimas dar reiškia ir tai, kad pačios Maskvos nuomone vieno katalikų kunigo balsas lietuviams reiškia daug daugiau, negu visų Stalino tarnų bendro choro šauksmas.

V. B.

Vergija ar laisvė

EUROPOS TAUTŲ TARYBOS KONGRESAS STRASBURGE

Europos Tarybos posėdžių metu Strasburge, tiksliau Europos Patariamojo Seimo posėdžių metu, kadangi Europos Tarybą sudaro ne vien tas seimas, bet į ją įeina ir Ministerių komitetas, kuriam iš eilės pirmininkauja kiekvienos valstybės, įeinančios į Europos Tarybą, užs. reikalų ministeris — praeitą kartą pirmininkavo Sforza, o anksčiau Schuman (visi visuomeniniai sąjūdžiai, siekią Europos vienybės— Jungtinių Valstybių ar Federalinės Europos lytimis — suorganizavo konferencijas, arba savo vykdomų komitetų posėdžius. Taip įvyko Europos Federalistų Sąjungos konferencija, Socialistų Sąjūdžio Jungtinėms Europos valstybėms remti posėdžiai, Jaunųjų Federalistų konferencija, Naujųjų Tarptautinių Ekipų Jaunių konferencija, Tarptautinio komiteto Krikščioniškajai Civilizacijai Ginti posėdžiai etc. Visuose paminėtųjų organizacijų posėdžiuose lietuviai vienokiu ar kitokiu titulu dalyvavo. Visų šių konferencijų - posėdžių tikslas buvo išjudinti iš apmirimo Europos Tarybos darbus ir jąją paveikti viešosios opinijos spaudimo dėka, kad greičiau Europa suijungtų, kad greičiau ji sukurtų visokias europėjinio bendradarbiavimo institucijas ir kad greičiau Europos saugumas būtų patikrintas.

Ypačiai šiąja minėtąja kryptimi buvo pasišovusi veikti Europos Tautų Taryba", kuri pradžioje vadinosi "Budėjimo Taryba", o kongreiso metu pasivadino "Europos Tautų Taryba". Jąją kūrė ir josios kongresą kvietė šios organizacijos: Prancūzų Federalistų Sąjunga, Europos Federalistų Sąjunga, Naujųjų Tarptautinių Ekipų organizacija ir Socialistų Sąjūdis Jungtnėms Europos valstybėms remti. Niekas iš Pabaltijo kraštų į tą kongresą nebuvo pakviestas iš anksto, nors rengėjai buvo nutarę, kad visi kraštai turi būti kviečiami ir kad kraštai turį mažiau 5 milijonų gyventojų tegali siųsti tik vieną delegatą. Akivaizdoje šio kongreso — lietuviai delegatai Federalistų konferencijoje: p.p. E. Turauskas, J. Lanskoronskis ir Dr. S. Bačkis, nesant kitų Pabaltijo kraštų atstovų ir gavę iš Estų bei Latvių Tautinių Centrų sutikimą, pareiškė kongreso rengėjams, jog jie galėtų atstovauti Pabaltijo kraštus Europos Tautų Tarybos kongrese, jei jie būtų pakviesti. Kongreso rengėjai minėtus asmenis pakvietė į kongresą delegatų teisėmis ir įtraukė juos į oficialų dalyvaujančių delegatų papildomą sąrašą. Tuo būdu lietuviams teko šiame kongrese atstovauti Pabaltijo visas tris tautas.

Pabaltijo Tautų vardu lapkričio 23 d. Europos Tautų Tarybos posėdyje kongreso pirmininkas davė žodį p. E. Turauskui, išvardindamas visus jo titulus. Ponas min. E. Turauskas pareiškė: "Baltijos tautos ir valstybės tebėra ligi šios dienos Tarptautinės Tautų Bendruomenės narės. Nė viena civilizuota Vakarų Tauta nėra nei de facto, nei de jure pripažinusi smurto, kurio aukomis iš Sovietų pusės buvo tos tautos. Priešingai, visa eilė stambių valstybių, kaip JAV, ir kitos valstybės tebepripažįsta jų teisėtas atstovybes. Tų tautų vardu aš turiu garbės pareikšti kurkite artimiausiu laiku jau dabar galimą stiprią, jungtinę federalinę Europą, nes mūsų giliu įsitikinimu nuo to, ką jūs padarysite, ką mes padarysime, priklausys tiesioginiu būdu ir jų vergija arba laisvė ir mūsų išsilaisvinimas, ar tolimesnis vergavimas".

Kitų pavergtųjų tautų vardu šiame kongrese pareiškimus darė — p. de Auer — vengrų vardu, p. Petkov — bulgarų vardu ir p. Badarau — rumunų vardu.

Pr. metų lapkričio 25 ir 26 d. Strasburge įvyko Europos Sąjūdžio Vykdomojo komiteto posėdžiai. Juose pabaltiečius atstovavo p. A. Rei.

LFS

Hamilton, Ont.

KLB Hamiltono Apylinkės Valdyba įsteigė nuolatinę būstinę šiuo adresu: Barton Str. W. 18, Hamilton, Ont. Telef. 38593. Būstinė randasi lietuviškuose namuose.

A.a. prof. prel, Pr, Penkauskas

Lietuvos Bažnyčia ir tauta staiga ir netikėtai gruodžio 1 d. 1950 m. neteko vieno iš didžiųjų savo veikėjų ir darbuotojų. Sunkios ir gausios pareigos Lietuvoje, karo ir okupacijos atnešti vargai, Tėvynės palikimas ir jos ilgesys, pergyventi bombardavimai ir tremties nedatekliai bei trūkumai, per anksti palaužė A.A. Prelato širdį ir pašaukė uolųjį Dievo tarną į amžinąją Tėvynę.

A.A. Prelatas P. Penkauskas, paskutiniu laiku gyveno tremtyje Austrijoje, Linzo vyskupijoje, Sighartingo bažnytkaimyje, veltui prie pat geležinės uždangos laukdamas grįžimo į Lietuvą, kurią taip mylėjo ir kuriai visas savo jėgas paaukojo.

A.A. Prelatas Penkauskas gimė 1889 m. vasario 28 d. Daujočių km., Šiaulių apskrityje pasiturinčių ūkininkų šeimoje ir jaunystę praleido Gruzdžių parapijoje, kur lankė ir pradžios mokyklą. Užbaigęs gimnaziją Šiauliuose stojo Kauno Kunigų Seminarijon ir kaip gabus studentas savo vyskupo buvo pasiųstas aukštesniosioms Teologijos studijoms į Petrapilį Dvasinėn Akademijon, kurią baigęs Teologijos Magistro laipsniu, 1913 metais per Sekmines buvo įšventintas kunigu. Pirmąsias mišias atlaikė savo gimtinėje parapijoje Gruzdžiuose šv. Trejybes šventėje. Pasižymėjęs giliu iškalbingumu ir mokslo meile vyskupo buvo leistas pasiruošti profesūros darbui ir pora metų studijavo Bažnyčios istoriją Miunchene.

Grįžęs Lietuvon, buvo paskirtas Kauno Bazilikos vikaru ir mokyklų kapelionu, bet greit liko pakviestas profesoriauti į Kauno Kunigų seminariją. Čia, pasitraukus J.E. vysk. Paltarokui iš seminarijos vicerektoriaus pareigų, A.A. Penkauskas perėmė jas ir sėkmingai tvarkė jaunųjų kunigų auklėjimą iki mirus prelatui Maironiui, 1933 m. teko perimti dar sunkesnes seminarijos rektoriaus pareigas ir vadovauti seminarijai iki 1940 m. rusų okupacijos.

Šalia tiesioginių pareigų A.A. prelatui P. Penkauskui teko daug dirbti Kauno Kūrijoje ir įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse. Jis buvo kartu Kauno Metropolinės Kapitulos Kanauninku — Concionator ir Lietuvos Bažnytinio Teismo teisėju ypač sunkiose moterystės bylose. Kaip gabus seminarijos administratorius, jis priklausė ir Arkivyskupijos Administracijos Tarybai, Consilium Vigilantiae ir dekanalinių konferencijų komisijai. Kaip bažnytinės ir Lietuvos istorijos, Misijologijos, dogmų Istorijos ir kitų mokslo sričių profesorius Kauno Vytauto Didžiojo universitete, šalia savo kruopščiai ruošiamų paskaitų Teolog. Filosofijos fakultete, Prelatas labai kėlė ir ugdė bažnytinį menų, paštatydamas bažnytinio meno muziejų Kaune, kruopščiai rinkdamas Lietuvos bažnytinio meno brangenybes ir jas saugodamas nuo sunykimo ir kartu vadovaudamas akademinių studijų sekretorijatui bei rūpindamasis Lietuvos bažnytinio universiteto kūrimu bei Katalikų mokslo Akademija. Prelatas taip pat uoliai dalyvavo visuomeniniame gyvenime, daug rašydamas įvairiausiais klausimais į laikraščius, leisdamas vadovėlius ir kitas knygas, — Lietuvos istorija, Lotynų kalbos vadovėlis ir k., dirbdamas karitatyviniame darbe, ruošdamas paskaitas, pamokslus, konferencijas ir tt. ir tt.

Tremties sąlygų verčiamas, prelatas jau buvo atlikęs visus pasirengimus emigracijai į JAV ir šią vasarą stengėsi sustiprinti savo širdį, kupinas įvairiausių planų ir siekimų, nuolat dirbdamas Austrijos lietuvių pastoracijoje ir Austrijos Lietuvių Taryboje. Jis daug gelbėjo visiems tremtiniams mokytojaudamas Riedo liet. gimnazijoje, ruošdamas paskaitas, minėjimus, vesdamas misijas rekolekcijas, nešdamas visiems paguodos ir ramybės. Nuolatine jo malda buvo jo paties parinkta ir net 30 metų kunigystės jubiliejaus paveikslėlyje atspausdinta: O, Valdovų Valdove! Globok išblaškytus Lietuvių Tautos vaikus, grąžink mums laisvę ir suteik ramybę visai žmonijai!.

Ir taip, eidamas 62 savo gyvenimo ir 37 kunigystės metus gruodžio 1 d. 6 val. ryto, pirmąjį Jėzaus Širdies penktadienį, eidamas į Dievo namus prie altoriaus vos 100 metrų nuo savo buto suklupo ištiktas širdies smūgio ir atidavė Dievui savo sielą. Visų mylėtas Prelatas buvo palydėtas į amžiną poilsį skaitlingos žmonių minios, mokyklos vaikų choro ir orkestro, 15 dvasiškių ir Lietuvių Tarybos atstovų. Atsisveikinimo kalbas kapuose pasakė vietos dekanas, klebonas, lietuvių vardu agr. Liutikas ir J.E. Kauno Arkivyskupo vardu kun. K. Razminas. Svetimoje žemėje, toli nuo Tėvynės ir savo artimųjų, giminių bei draugų ilsisi Prelatas P. Penkauskas ir danguje melsdamas už jam pavestas sielas bei Lietuvių Bažnyčią ir nukankintą Lietuvą.

Kun. K. Razminas.

★

"Ventos" leidykla darbą tebetęsia ir leidžia prof. Maceinos "Jobo drama", kun. Gerasimavičiaus "Išblokštasis žmogus", Al. Barono novelių rinkinį. "Ventos" adresas: (13b) Traunstein Obb., DP Lager, Kriegslazarett, Germany.

ROMA JALOVECKAITĖ

VARPAI MINIOJ

Skamba varpai senam bažnyčios bokšte:
Širdyj prabunda skausmas nedrąsiai, —
Tiek daug žmonių žmogaus suprasti nebemoka,
Net gėlės vieškelio pakrantėj stebis neramiai.

Gaudžia varpai liūdnam bažnyčios bokšte:
Norėtum jų maldaut teisybės ir aušros; —
Keleviai pasiklydo didmiestyj juoku užtroškę,
Nebesupranta nei žalia sodyba savų vaikų kalbos.

Varpai pravirksta apmirusiam bažnyčios bokšte:
"Skubėkit, žmonės, sugrąžint ramybę prarastą seniai!"
Bet... minia vis juokias — gyvenimui puotas ji ruošia,
Ir danguje prašvinta saulė taip blankiai...

Varpai dejuoja vienišam bažnyčios bokšte:
Klasta kiekvieną slenkstį peržengia lengvai, —
Giliai krūtinėje kančia jausmus pribloškia,
Daina nutyla vakaro glėbyje amžinai...

Jau neskamba varpai anam bažnyčios bokšte:
Širdyj taip tuščia — ieškoti ko nebežinai...
Minia tokia tvirta — galybė jai net pasiduoda, —
Ir dangus beviltišką nubraukia ašarą lėtai...

Caracas: 1950. 3. 28.

Trijų Karalių Legendos

Šiandieną katalikiškas pasaulis garbina Tris Karalius — Išminčius, kurie atvyko iš rytų šalies pagerbti gimusį Kūdikėlį Kristų. Jų garbei skirta sausio 6 d. Prieš tą dieną žmonės jų vardus išrašo ant durų: Kasparas, Merkelis ir Baltazaras. Padavimas sako, kad vykęs ir ketvirtasis išminčius, bet pakelyje užtrukęs, darydamas gerus darbus ir nebespėjęs atvykti į jų susitartą vietą.

Sakoma, kad Trys Karaliai-Išminčiai atvykę iš Sabos miesto iš Persijos. Ar jie buvo tikri karaliai, kurie valdė viešpatystes— tikrų žinių nėra. Gal jie greičiausiai buvo karaliai savo išmintimi, savo protu.

Kada žmonės, gyvenę arti Kristaus gimimo vietos — Betliejaus, dar nežinojo apie gimusį Kūdikėlį, jie, vadovaudamiesi dangaus kūnais — žvaigžde, vyksta su dovanomis pas Kūdikėlį Kristų.

Padavimas sako, kad jie vykdami kalbėjosi tarp savęs:

— Jei Jis ims auksą — žemiškas karalius.

— Jei ims smilkalus — Dievas.

— Jei ims myrą — gydytojas.

Kai jie atvykę ir kiekvienas išminčius atskirai aukojo Kūdikėliui savo dovaną, Kristus kiekvienam pasirodęs aukotojo amžiaus ir ūgio. Kai jie visi kartu parpuolę garbinę Kristų — Jis jiems rodęsis tikro savo amžiaus — Kūdikėlis.

Kai jie ėjo atgal, Kūdikėlis Kristus jiems davęs uždarytą dėžutę, kurioje buvęs akmuo — ženklas tikėjimo stiprumo, kurį jie įgavo. Kai jie po kelių dienų atidarę dėžutę, pamatę akmenį — nustebo ir pasijuto apvilti. Jie metę tą akmenį į duobę, kurioje jis užsidegęs. Jie, tai pamatę, atgailoję. Paėmę tos ugnies ir parnešę namo padarę nuolatinę — amžiną ugnį šventykloje. Jie ir visi žmonės garbinę ugnį, kaip Dievą ir dėję aukas jai. Taip pat jie palaikę duobėje ugnį, kuri nuo to mesto akmens įsižiebė. Dar ir dabar toje vietoje, netoli Kashan miesto esanti ugnies garbintojų sekta.

J. Vaičeliūnas.

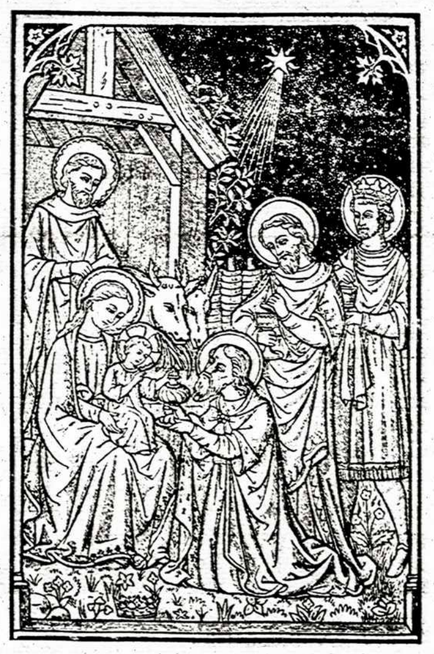

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Vytauto Kasiulio paveikslas "Bėgimas į Egiptą" buvo spalvotai reprodukuotas kalėdiniam "Time" numery greta kitų 4 dailininkų paveikslų, kurie nesą dideli nei labai pagarsėję, bet kiekvienas savaip kūrę kalėdinėmis temomis. Juos apibūdinant apie V. Kasiulį rašoma:

"Vytautas Kasiulis yra lietuvis, Paryžiun atvykęs prieš 2 metus, mano, kad jo tapybą iš dalies paveikęs jo paties tremtiniškas likimas. Katalikas, jis giriasi, kad Lietuva turėjo puikių religinio meno tradicijų, "kol rusai atėjo".

Paulius Jurkus jau atvyko į JAV ir dirba "Darbininko" redakcijoje Bostone.

Prano Lapės iliustruota knyga apie čiuožimą jau išėjo: Barbara Ann Scott, Skate With Me, 159 pusl., 18 fotografijų, 13 diagramų ir Prano Lapės raižinių. Kaina $4.95. Tai garsiosios kanadietės čiuožimo čempionės paruoštas čiuožimo vadovėlis.

Aidų gruodžio mėn. numeris

Aidų 1950 m. paskutinis numeris išėjo prieš pat Kalėdas. Jo turinyje randame šiuos straipsnius: Vysk. V. Brizgys — Teateinie Tavo karalystė, J. Žilevičius — M. K. Čiurlionis spalvų garsuose, A. Maceina — Apie poeto būtį ir kūrybą, V. Čižiūnas — Tautinės sąmonės ugdymas ir išlaikymas emigracijoje ir J. Lingis — Hans Christian Anderson. Apžvalgų skyriuje literatūros, meno, mokslo ir visuomeninio gyvenimo klausimais rašo: J. Aistis, Dr. J. Pikūnas, J. Žilevičius, M. Matukas, K. Žukas ir kiti. Žurnalą dar praturtina K. Bradūno, B. Rutkūno, K. Veselkos poezija ir Althoferio, V. K. Jonyno, M. K. Čiurlionio, A. Pinkhamo, V. Dragūnevičiaus ir T. Valiaus meno kūriniai.

Su šiuo numeriu Aidai baigė savo pirmuosius metus Amerikoje ir su gražiausiomis viltimsi žengia į naują darbo barą.

Lietuvių Dienos, 1950 m. lapkričio mėn.. Vol I, Nr. 9.

Rašoma apie PLB, lietuvių radio programas JAV, pasikalbėjimas su rašyt. A. Vaičiulaičiu apie literatūrą, Br. Raila rašo apie "Idėjų skirtumus ir tikslų santarvę", P. Jagėla apie Vl. Baltrušaitį, A. Vaičiulaitis spausdina "Roges", yra dar reportažai iš Philadelphijos, Anglijos ir kit. Kaip visada — angliškas skyrius ir daug iliustracijų.

Laiškai Lietuviams, 1950 m. gruodžio mėn., Vol. I, Nr. 11, 153—168 psl.

Turiny: Br. Markaitis, SJ, Žvaigždės paslaptis; Vl. Mikalauskas, SJ, Rytų Bažnyčia ir mūjoji dogma; Pr. Alšėnas, Gera ir bloga spauda; kunigas, Leisk man tau pasiskųsti; Kun. Jonas, Galima išsiskirti, bet...; J. Venckus, SJ, Darvinizmas; J. Vaišnys, SJ, Priešvedybinis draugavimas Kas knieti žinoti?

Savu keliu, Nr. 4, 1950. XII. 15.

Po AF Vyr. VaVldybos sveikinimo šv. Kalėdų ir N. Metų proga, seka "Žodis saviesiems 40 metų sukakties proga", raginama kurti Ateitininkų Ramoves, spausdinama AF V. Vald. metinė apyskaita, keletas informacijų, Ateit. sendraugių Laikinasis statutas ir pora puslapių vėl informacijų.

Saleziečių Balsas, 1950 m. Nr. 1, Neperijodinis leidinys, Torino—Italija, 96 psl. Žada pasirodyti keletą kartų per metus.

Turinys: Po leidėjų žodžio ir programinių redaktoriaus kun. Dr. Zeliausko, SDB, minčių seka: kun. Pr. Gavėnas, Šventasis kunigas Jonas Bosko ir jo palikimas; Saleziečiai ir Lietuva; L. Saleziečiai tremtyje; kun. A. Sabaliauskas, SDB, Nuo Nemuno krantų iki tropinės Venecuelos; kun. St. Šileika, SDB, Dominikas Savio. Skyr: Iš margojo saleziečių pasaulio, Vaizdais iš p. lietuvių gyvenimo ir veiklos, Mūsų centro žinios, Mūsų mirusieji Dabarties metui, Atsišaukimai, pranešimai, skelbimai.

Numeris gausiai iliustruotas.

Moterų Dirva — 1950 m. gruodžio mėn., Nr. 12, 24 psl. ALRK Moterų Sąjungos organas sveikintinas kelyje į rimtą gražų moterų žurnalą, vadovaujantį visam moterų gyvenimui, ne vien teikiantį žinių iš organizacijos veiklos.

Karys, Pasaulio lietuvių karių žirnalas, red. ir leidžia kpt. S. Urbonas, St. Butkus ir Aug. Astrauskas. Vyr. red. kpt. Urbonas, 16 psl. didelio formato, gausiai iliustruotas. Kaina 50 c.

Š.K.A. Aidai, 1950 m. gruodžio mėn. XIII m. Nr. 2, 24 psl. ir viršelis.

Kun. Dr. P. Bačinskas, dzukas iš Jėzno parapijos, Lietuvoje buvęs Molėtų vikaras, nuo 1940 m. VD Universitete studijuodamas teologiją kapelionavo eilėje Kauno mokyklų, filosofijos studijas baigęs tremtyje Innsbrucke daktaro laipsniu, atstovavęs Austrijoje vyr. liet. Sielovados tvarkytoją ir daug dirbęs visuomeninio darbo, lapkričio 14 d. išvyko į Australiją.

A.A. Teisėjas Napoleonas Zenkevičius, nuo 1934 m. pensininkas, buvęs Zarasų teisėjas, mirė Graze p.m. rugsėjo 9 d.

Tėvo Bružiko laiškas

Brangūs Tautiečiai,

Jūs beveik visi esate girdėję daug mano pamokslų, skaitę laiškų, bet gal svarbiausią laišką rašau Jums dabar. Noriu nurodyti, kaip Jūs galite ne tik per keletą dienų, bet per ištisus metus klausytis gražiausių pamokslų, gėrėtis naudingomis konferencijomis, dalyvauti nuolatinėse misijose. Ir visa tai galėsite atlikti labai lengvai, patogiai, be jokio vargo. Kaip tai yra galima, pamatysite, perskaitę šį laišką.

Pirmiausia reikia pasakyti tai, ką iš kitų žymiausių mūsų veikėjų esu girdėjęs, neminėdamas jų pavardžių. Viena žinoma kultūrininkė sako: "Kai pirmą kartą pamačiau "Laiškus Lietuviams", tai numojau ranka, manydama, jog tai yra eilinis religinis laikraštukas, kaip daugelis kitų. Vis dėlto, kitų įkalbėta, paskaičiau. Ne tik paskaičiau, bet visą perskaičiau ir pamačiau, kaip mano pirmas manymas buvo klaidingas! Dabar kiekvieną mėnesį nekantraudama jo laukiu, o tą savo pirmutinę klaidą stengsiuosi "išpirkti" platindama šį religinės ir tautinės kultūros nešėją".

O štai ką sako visiems gerai pažįstamas kunigas — organizatorius: "Gaunu beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, bet, gėda prisipažinti, kartais neturiu laiko net juos perversti. Tačiau vieną iš jų visuomet perskaitau nuo pradžios iki galo — tai "Laiškai Lietuviams". Šiame laikrašty yra sprendžiamos be galo įdomios ir intriguojančios problemos. Nesakau, kad aš nežinočiau, kaip tas problemas išrišti, bet man labai įdomu pamatyti, kaip jos šiame laikraštyje bus išspręstos. Ir turiu pripažinti, kad jos čia sprendžiamos labai įdomiai ir artistiškai".

Kitas žymus visuomenininkas, buvęs KVC narys, rašo: "Ne tik lietuvių kalboj, bet nei kitose kalbose man neteko matyti tokio laikraščio, kurs taip tiesiai eitų į žmonių širdis, kaip "Laiškai Lietuviams".

Po tokių pasisakymų man nereikia daug ko pridėti, tik noriu priminti, kad, platindami šį laikraštį, Jūs patys būsite geriausi misijonieriai, nes paskleisite tarp visam pasauly išblaškytų savo tautiečių tokių gražių ir naudingų minčių, kurios juos gaivins, kaip nuolatinės misijos.

Kiekvienas lietuvis turėtų skaityti "Laiškus Lietuviams", o kas jau skaito, surasti bent vieną naują skaitytoją arba užprenumeruoti savo pažįstamiems.

Kaina tik 1 dol. metams.

Adresas: "Laiškai Lietuviams", 5541 So. Paulina St., Chicago 36, Ill. USA.

Jūsų

J. Bružikas, S.J.

Šv. Tėvas prieš bolševizmą

Šv. Tėvas Pijus XII savo kalboje, pasakytoje XI. 2 d. kardinolams ir vyskupams, pasmerkė bolševizmo ideologiją, nešančią žemišką ir amžinąją mirtį. Už persekiojamus katalikus, kurių SS-gos vergijoje yra virš 60 milijonų, gruodžio 2 d. prie Šv. Petro karsto, dalyvaujant 1500 pavergtų tautų atstovų — jis uždegė žibintą, turintį vardus tų tautų, kuriose persekiojama kat. bažnyčia.

STEPHEN LEACOCK

Mano finansinė karjera

Stephen Leacock (1869—1944) kanadiečių jumoristas, buvęs McGill universiteto Montrealyje ekonomijos mokslų profesorius. Pagarsėjo mokslo darbais, žymiųjų kanadiečių biografijomis ir visa eile feljetoninio pobūdžio knygų. Čia spausdiname vieną jo feljetonų.

Kai tik aš nueinu į banką, mane visą sukrečia iš pat pamatų. Erzina mane raštininkai, kasų langeliai, pinigų šlamesys ir, šiap jau, banke mane viskas labai erzinančiai veikia. Dar žengdamas per banko durų slenksti tampu stačiai neatsakomingu idiotu...

Tiesą pasakius, tą aš jau seniai žinau, bet, matote, mano alga buvo padidinta iki penkiasdešimt dolerių, ir aš vis dėlto nutariau, kad doleriams tinkamiausia vieta yra banke.

Taigi, sukaupęs visas savo jėgas, įkrypavau į vidų ir bailiu žvilgsniu ėmiau stebėti raštininkus. Man kaž kodėl atrodė, kad kiekvienas asmuo, kuris nori atidaryti einamąją sąskaitą, pirmiausia turi pasitarti su pačiu menedžeriumi.

Priėjau tiesiog prie buhalterio langelio. Buhalteris buvo aukšto ūgio, labai šaltos galvosenos tipelis. Jo išvaizda mane visą supurtė — bent mano balsas iš karto įgavo šermenų toną.

— Ar aš galėčiau pamatyti menedžerį? — paklausiau buhalterio ir, susigriebęs, pridūriau — menedžerį vieną. Ir dabar dar nežinau, kodėl pridėjau tą "vieną"...

— Žinoma, — atsakė buhalteris ir tuojau pat atgabeno menedžerį.

Menedžeris pasirodė esąs šaltas ir rimtas žmogus. Savo kišenėje aš turėjau į rutuliuką susuktus penkiasdešimt šešis dolerius.

— Jūs esate menedžeris? — paklausiau, nors, Dievas, žino, aš tuo nei kiek neabejojau.

— Taip, — atsakė menedžeris.

— Ar aš negalėčiau su jumis vienu pasišnekėti?

Ir vėl nenorėjau įterpti tą nelaimingą žodį — "vienu", bet man atrodė, kad be šito žodžio visas reikalas nustoja savo reikšmės.

Menedžeris pasižiūrėjo į mane susirūpinusiu žvilgsniu. Jis jautė, kad aš turiu pasakyti labai svarbią ir baisią paslaptį...

— Įeikite, — pratarė, vesdamas mane į savo privatų kabinetą. Uždaręs duris, dėl visiško saugumo dar apsuko raktą užrakte.

— Dabar mūsų niekas netrukdys...

Mes abu atsisėdome ir ėmėme žiūrėti į vienas kitą. Niekaip negalėjau surasti pakankamą kiekį balso kalbai pradėti.

— Atrodo, jūs būsite iš Pinkertono seklių biuro.

Iš mano paslaptingos laikysenos jam buvo šovusi į galvą mintis, kad aš esu detektyvas...

— Ne, ne — Pinkertonui nepriklausau! — skubiai užsigyniau, tuo jam, be abejo, sudarydamas įspūdį, kad dirbu kitoje detektyvų agentūroje, kuri yra didžiausia Pinkertono varžovė...

— Tiesą pasakius, — pradėjau atgavęs žadą vis dar nevisiškai tikru balsu, — tiesą pasakius, aš nesu seklys... Aš... aš tik norėjau atidaryti einamąją sąskaitą. Norėčiau jūsų banke laikyti visas savo santaupas.

Menedžeris lengviau atsikvėpė, bet vis dar tebebuvo labai rimtai nusiteikęs. Dabar jis tikriausiai galvojo, kad aš esu barono Rotschildo sūnus ar jaunasis Gouldas...

— Be abejo, jūs norite atidaryti didelę einamąją sąskaitą?

— Žinoma, kad didelę, labai didelę, — prašnabždėjau, — dabar noriu įdėti penkiasdešimt šešis dolerius, o vėliau kiekvieną mėnesį atnešiu penkiasdešimt.

Menedžeris atsikėlė, atidarė duris ir pašaukė buhalterį.

— Mr. Montgomeri, — jis kreipėsi pakeltu balsu, — šis ponas atidaro einamąją sąskaitą. Jis įdės penkiasdešimt šešis dolerius. Viso gero!

Atsikėliau. Kambario kampe buvo praviros durys.

— Viso gero! — tariau ir žengiau pro tas geležines duris į seifą.

— Prašom eiti čia! — sustabdė mane menedžeris, parodydamas kitas duris.

Nuėjau prie buhalterio langelio ir konvulsyviškais judesiais, lyg kad darydamas sudėtingą magiko triuką, išvyniojau pinigų gniužulėlį.

Mano veidas buvo baisiai išbalęs.

— Štai, įdėkite juos į einamąją sąskaitą.

Tuo tarpu mano balso tonas aiškiai sakė: "Atlikime šią neišvengiamą ir skaudžią operaciją"...

Buhalteris pinigus perdavė kitam raštininkui. Raštininkas privertė mane ant lapelio pažymėti pinigų sumą ir įrašyti pavardę į knygą. Aš jau buvau visiškai pametęs savo kontrolę ir nežinojau, ką darau. Visas bankas su baldais ir žmonėmis ėmė suktis prieš mano akis...

— Ar jau jie įdėti? — paklausiau drebančiu balsu.

— Taip. — užtikrino buhalteris.

— Tai aš norėčiau gauti čekį.

Iš dabartinės sumos norėjau pasiimti šešis dolerius. Atsimenu —kaž kas man per langelį padavė čekių knygutę. Dar kaž kas kitas ėmė mokyti, kaip išrašyti čekį. Žmonės, kurie tuo metu buvo tikriausiai galvojo, kad aš esu invalidas milijonierius... Užpildžiau čekį ir pakišau jį raštininkui. Raštininkas susirūpinęs žvilgterėjo į mane:

— Ką? Jūs visus pinigus vėl išimate iš cinamos sąskaitos?

Tik dabar aš susivokiau, kad vietoj šešių įrašiau penkiasdešimt šešis, bet jau buvau per toli nuėjęs. Kaip gi dabar tą nesusipratimą išaiškinsi? Visi raštininkai metė plunksnakočius į šalį ir savo veizolus atsuko į mane...

Patekęs į didžiausią nevilti, padariau paskutinį žingsnį:

Taip, visus!!...

— Visus pinigus? — vis dar negalėjo susigaudyti raštininkas.

— Ligi vieno cento...

— Ir daugiau jūs neketinate įdėti?

— Niekada.

Manyje kilo idiotiška viltis: dabar jie tikriausiai galvojo, kad aš, rašydamas čekį, dėl ko nors įsižeidžiau ir todėl taip staiga pakeičiau savo nuomonę. Todėl mėginau vaidinti žmogų su dideliu ir labai karštu temperamentu...

Raštininkas paruošė pinigus išmokėjimui.

— Kaip jūs norėtumėte juos gauti?

— Prašau... — nudaviau nenugirdusį.

— Kaip juos norėtumėte gauti?—raštininkas garsiau pakartojo.

— O, kaip juos norėčiau gauti... — pagaliau sučiupau jo tikrąją mintį. — Duokite penkiasdešimt dolerių banknotais...

Jis padavė man penkiasdešimt dolerių.

— O tuos šešis?

— Šešis? Duokite šešių dolerių banknote, — atsakiau daug negalvodamas.

Padavė man šešis dolerius, ir aš nėriau nuo langelio.

Užtrenkęs užpakalyje savęs banko duris, išgirdau ūžtelint didžiulę juoko bangą, kuri tikriausiai pakilo iki pat banko lubų. Nuo tos dienos aš niekada nedėdu pinigų į banką. Smulkius laikau kelnių kišenėje, o santaupas sidabriniais doleriais kišu į seną kojinę...

Vertė **Vyt. Kastytis.**

IŠ PLATAUS PASAULIO

Gynimosi reikalams 20 bilijonų

Dar nebuvusi naujų metų atstovų rūmų sesija sausio 1 d. priėmė prezidento pateiktą Kinams į Korėją įsibrovus bilių, gynimosi reikalams skiriantį 20 bilijonų dolerių.

Bilius suteikia prezidentui teisę 3% ECA fondo sumų panaudoti sustiprinti nekomunitinius Kinijos aplinkos kraštus: P. Korėją, Formozą, Filipinus, Indokiniją. Senatas tam buvo numatęs 5%, kas būtų davę $112.500.000.

Iš 20 bilijonų didelės sumos skiriamos laivų statybai. Bendroji krašto gynimo reikalams skiriama šių biudžetinių metų suma tuo būdu pakilo iki 45.000.000.000 dolerių.

Britų komunistų uždaviniai

Sausio 1 d. britų komunistų partija paskelbė savo nariams instrukciją, kurioje pirmuoju šių metų uždaviniu nurodo reikalą sugriauti D. Britanijos ir JAV vienybę Vakarų Europos gynime ir įsako veikti prieš D. Britanijos apsiginklavimą, nes tai esanti saužudystė. Manoma, kad komunistai savo dėmesį sukoncentruos į tris pagrindines pramonės sritis, kuriose jie yra stipriausi: mašinų, statybos, kalnų, geležinkelių ir dokų.

Prancūzija ginkluojasi

Prancūzijos Rene Pleven vyriausybė gruodžio 31 d. gavo parlamento pasitikėjimą apsiginklavimo planui: 314 balsų prieš 223, apie 100 nedalyvaujant.

Nustatytas provizorinis planas sausio ir vasario mėn. Nuspręsta pašaukti 83.181 vyrą, kurie paskirstomi šitaip: 52.560 armijon, 24.167 oro ir 6.264 jūrų laivynui. Dabar Prancūzija turi 656.136 karius. Karo biudžetas priimtas 740 bil. frankų — apie $2.100.000.000.

Britai stiprina pajėgas Vokietijoje

Gruodžio 16 d. paskelbta, kad D. Britanijos vyriausybė nutarė perkelti į Vokietiją apie 20.000 karių. Dalis jų būsią paimta iš įgulų Austrijoje ir Trieste, o kiti iš D. Britanijos. Koks skaičius britų kariuomenės dabar yra Vokietijoje, slepiama. Spėjama — apie 50.000.

Britam trūksta žaliavų

Daugelis D. Britanijos įmonių skundžiasi trūkstą žaliavų. Gręsiąs pavojus gamybą sustabdyti. Ypač trūkstą medvilnės. Aluminiaus pažadėjo Kanada. Geležies taip pat trūksta, nes JAV ne tik nebeeksportuoja, bet pačios importuoja.

Lenkų armijos vadai rusai

Ne vienas Rokosovskis valdo Lenkijos ginkluotas pajėgas. Jau anksčiau sausumos kariuomenės vadu buvo paskirtas gen. Poplawski, įstojęs į Berlingo armiją dar karo metu Rusijoje, oro pajėgom vadovauja tulas gen. Romeiko, o jūrų laivyno vadu šį rudenį paskirtas rusas, kuris pakeitė savo pavardę į lenkišką — Szelągowski. Buvęs laivyno vadas lenkas Steyer suimtas, nes ruošęsis kartu su grupe karininkų pabėgti su vienu laivu į Vakarus.

— **Vašingtonas.** — JAV sausio ir vasario mėn. bus pašaukta kariuomenėn 160.000 vyrų, t.y. 70 tūkstančių daugiau, kaip buvo planuojama dar tik prieš 10 dienų. Tuo būdu vasario gale kariuomenės skaičius prašoks 1.250.000 vyrų. Tuo tarpu yra 1.100.000, iš kurių 500.000 namie ir 600.000 užjūriuose.

— **Ankara.** — Lapkričio 20 d. Turkijoje pravestas visuotinas gyventojų surašinėjimas. Per surašymą nieks iš Turkijos gyventojų negalėjo išeiti iš namų tol, kol patrankų šūviai paskelbė, kad surašymo darbas baigtas.

Gen. Walker žuvo

Korėjoje operuojančios JAV 8-osios armijos vadas gen. leit. Walton H. Walker gruodžio 23 d. žuvo, kai vykdamas džipu į fronto linijas susidūrė su sunkvežimiu.

Jo vieton 8 armijos vadu paskirtas gen. leit. Mattew B. Ridgway, kuris tą pačią dieną iš Vašingtono išskrido į Korėją.

Abi Vokietijos derėsis

Rytų Vokietijos kanclerio Otto Grothewohl pasiūlymą pradėti derybas dėl abiejų Vokietijų suvienijimo Bonnos vyriausybė ir politiniai sluoksniai sutiko palankiai ir ruošiamasi prie to eiti. Prieš pasisakė tik Schumacheris. Berlyno liuteronų vysk. Dibelius deryboms pasiūlė savo rūmus.

Hoover siūlo Europos neremti

Buvęs JAV prezidentas Herbert Hoover gruodžio 20 d. pasakytoje kalboje siūlė, kad JAV pasitenkintų gindamos abiejų vandenynų linijas, o Europai pagalbos bei kariuomenės nesiųstų tol, kol ji pati neparodys rimtai ruošiantis pasitikti raudonąjį tvaną. Tai nesąs izoliacijonizmas, bet tik priemonės pagyvinti beviltiškas pastangas.

Susidomėjimas rusais

Santykiams vis labiau įsitempiant ir anglosaksų kraštuose susidomėjimas ateities karo priešo kraštu auga. Taip JAV 1939 m. rusų kalbos bei kultūros lektūros buvo vos 12 aukštųjų mokyklų, o dabar tokių lektūrų yra jau per 100, o kaikuriuose universitetuose jau suorganizuoti specialūs Rusijos Tyrimo Institutai. Sovietų spaudai sekti sudarytas 50 mokslininkų štabas. JAV vyriausybė į JTO paskutiniuosius posėdžius net pasiuntė psichologą Dr. J. Gardner, turėjusį uždavinį stebėti sovietų atstovus ir pasidaryti psichologines išvadas iš jų laikysenos. Rusijai geriau pažinti yra specialiai studijuojami vokiečių kariuomenės raportai iš okupacinio gyvenimo Rusijoje laikotarpio. Gen. R. McCurie vadovauja specialiam aparatui, kuris tyrinėja sovietinį gyvenimą, kad lengviau būtų nustatyti Voice of America ir kitų priemonių propagandą.

Ir mokslininkai rusai priglaudžiami. Taip amerikiečiai savo tarnyboje turi žinomo sovietų biologo Lysenkos brolį, o anglai paskelbė turį savo tarnyboje fiziką, atominės energijos tyrinėtoją, kuris dar nesenai tebedirbo Leningrado laboratorioje.

Naujasis "Kalėdų senelis"

Vokietijos Rusų zonos prekybos rūmai buvo išleidę aplinkraštį prekybininkams, kad nepuoštų langų kalėdiniais angeliukais nei prakartėlėmis, nes tai neatatinką laiko dvasiai. Gruodžio mėnuo turįs būti paskirtas vokiečių — sovietų draugystei, o ypač iškilmingai turinti būti atšvęta Stalino gimimo diena — gruodžio 21 d., nes Sovietų Sąjunga esanti kovos dėl taikos vadovė.

Ta proga pranešama, kad mokyklose visur esančios įrengtos nišos su Stalino ir Lenino portretais, o vaikų esanti pareiga žiūrėti, kad prie jų nestigtų šviežių gėlių.

Kalėdiniai išradimai

Anglijoje didelio susidomėjimo kelia vienos firmos paleistos "skraidančios lėkštės", kuriomis per Kalėdas stengtasi užpildyti visas padanges. Olandijoj didelio susidomėjimo sukėlė ir labai plačiai paplito dažytos eglutės. Viena moteris išradusi būdą nudažyti eglutes betkuria norima spalva.

— **Vašingtonas.** — Šiais metais JAV karo biudžeetas pakils iki 50 bilijonų dolerių. Jei būtų įgyvendinta visuotinė mobilizacija, reikėtų dvigubai tiek.

Dalai Lama bėga

Apie įvykius Tibete kelias savaites nebuvo jokių žinių. Ar jau pasiekė kom. kinai Lasso, ir dabar nežinoma. Tik ruodžio 28 d. New Delhi gauta žinių, kad Dalai Lamos užsienių ministeris yra atvykęs į Indijos pasienį ir ten laukia 1000 mulų karavano, atgabenančio patį Dalai Lamą ir 33 aukštuosius jo pareigūnus, lydimus 600 vyrų gvardijos.

Užblokavo JAV kapitalus Kinijoje

Kaip atsakymą į gruodžio 16 d. paskelbtą įšaldymą visų kiniškų kapitalų JAV, Peipingo vyriausybė gruodžio 29 d. paskelbė užblokuotus visus JAV privačių asmenų ir firmų indėlius Kinijos bankuose. Tik tam tikroje kontrolėje būsią jiems leidžiama naudotis ribotomis sumomis pragyvenimui ir prekybinei apyvartai. JAV skaičiuojama, kad taip esą paliesta apie $100.000.000.

Naujos bombos

JAV aviacija Korėjoje pradėjo naudoti bombas, kurios sprogsta dešimties metrų aukštyje. Jos yra ypatingai veiksmingos kovose prieš pėstininkus.

Kraštas iš kurio daugiausia bėgo

Gal nėra kito krašto pasaulyje, iš kurio tiek daug būtų kada nors bėgę į kitus kraštus gyventojų, kaip Korėja. Jau Japonų okupacijos metu iš Korėjos pabėgo apie 5 milijonus gyventojų. Dalis jų pabėgo į Rusiją, o dar daugiau į Kiniją ir įsikūrė Mandžiūrijoje. Iš jų ištikrųjų buvo sudarytas pagrindas Maotsetungo armijų pilietinio karo Kinijoje metu. Iš jų buvo sudaryta ir daug dalinių, kurie kovoja Korėjoje.

Taip pat labai daug bėglių atsirado po karo, kai Korėja buvo perskelta į dvi. Iš šiaurės Korėjos ištisos masės persikėlė į pietų Korėją. Dėl to tai Rhee ir sako, kad Pietų Korėjos balsavimuose buvo pareikšta ir Š K.orėjos valia, nes balsavo daug jos buvusių gyventojų. Dabar, žinoma, atsiranda naujos masės pabėgėlių.

Kiek Indijoje gyventojų?

Iki šiol niekas tikrai nežinojo. Bet greit sužinosim. Nuo vasario 9 d. iki kovo 1 d. Indijoje vykdomas visuotinis gyventojų surašymas. Jau paruošta 800.000 surašinėtojų, kurie veik visi yra savanoriai. Apie kiekvieną žmogų bus atsakyta 21 klausimas.

Svetimšaliai turi registruotis

Remiantis nesenai priimtu Vidaus saugumo aktu, JAV paskelbta, kad visi svetimšaliai tarp š.m. sausio 1 ir 10 d. turi užsiregistruoti, nurodyti savo gyvenamąją vietą. Registracijos blankų galima gauti visose imigracijos, naturalizacijos ir pašto įstaigose. Išimties nedaroma niekam, tad ir tremtiniams. Neprivalo registruotis tik tokie svetimšaliai, kurie trumpam laikui ten apsistojo, nemano ten gyventi.

— **Seoulas.** — Trys amerikiečiai dvasininkai, esą Korėjoje, kreipėsi į JTO, prašydami sulaikyti pietų Korėjos vyriausybės vykdomus masinius persekiojimus savo žmonių, kaltinamų bendradarbiavimu su raudonaisiais.

Sutinka derėtis

Po Achesono, Bevino ir Schumanò pasimatymo Briuselyje, Anglija, JAV ir Prancūzija pasiuntė Maskvai vienodas notas, kuriose sutinka, kad "keturi didieji" vėl susitiktų tartis, tik ne vien Vokietijos reikalais, kaip siūlė Maskva, bet ir kitais svarbiais pasaulio politikos klausimais.

Europos armija užplanuota

Atlanto valstybių konferencijoje nutarta organizuoti Europos ginkluotas pajėgas, bent 1.000.000 karių, jas pavedant vyriausiam vadui gen. Eisenhoveriui, kurio štabo viršininkas fedlmaršalas Montgomery. Atlanto valstybės dėl tarptautinės kariuomenės organizavimo sutarė. Liko pagrindinis tik Vokietijos dalyvavimo klausimas. Iš vienos pusės Prancūzija daro žygių, kad apsidraustų nuo vokiškojo militarizmo atgimimo, iš kitos pusės vokiečiai dar turi didelių dezervų, o be to, neaiškų, kaip reaguos Maskva, kuri jau anksčiau pranešė D. Britanijai ir Prancūzijai, kad V. Vokietijos apginklavimas reiškiąs sulaužymą sutarčių, o Maskvos spauda skelbė, kad negalėsią to pakęsti kaimynai — Rytų Vokietija, Lenkija ir Čekoslovakija.

Pabėgo atsakingas pareigūnas

Prieš Kalėdas anglų spauda pranešė, kad į Švediją atbėgo vienas atsakingųjų sovietų penkmečio plano viršininkų Ivan Markin, ėjęs labai svarbias pareigas, ilgai vadovavęs Sibiro geležies pramonei ir laivų statyboms, buvęs taip pat MVD pareigūnu. Tai esąs svarbiausias asmuo, po karo pabėgęs iš Sovietų Sąjungos.

— **Helsinki.** — Gruodžio 14 d. iš Suomijos atejo žinia, kad ten lapkričio 3 d. buvo girdėtas nepaprastai didelis sprogimas kažkur šiaurėje Petsamo-Murmansko erdvėje arba Šiaurės led. vandenyne. Buvusi matoma taip pat nepaprastai didelė šviesa.

— **Formoza.** — Gruodžio 15 d. kinų nacionalistų partizanų grupė užpuolė ir užėmė komunistų valdomą salą Yuhua, esančią netoli kranto.

Spausdiname

laikraščius, žurnalus, knygas ir įvairius smulkius spaudinius: pakvietimus, atvirutes, blankus, pažymėjimus, vizitines korteles, vokus ir kit.

Darbą atliekame lietuviškomis raidėmis ir švariu linotipo rinkimu.

„ŽIBURIŲ" Spaudos Bendrovė

941 DUNDAS ST. W., TORONTO. Telefonas AD 4265

Komunistų ir demokratijų jėgos Europoje

Jei šiuo metu rusai smogtų į vakarus, jų 30 divizijų, iš kurių 6 šarvuotos, turėtų reikalo su 8 vakariečių divizijom. Jei pridėsime dar Lenkijoje esančias Sovietų pajėgas, gausime 50 sovietiškųjų divizijų.

Viltys, kad Europos frontui sustiprinti bus pasiųsta daugiau jėgų iš užjūrio, Korėjos karui pakrypus į kitą pusę, dingo. Apginkluotų vokiečių laukiama neanksčiau metų vidurio, tad puldami pavasarį, rusai V. Europą rastų beginklę. Guodimasis, kad JAV ir Britų divizijų apginklavimas tobulesnis negu Rusų, nedaug vertas palyginus su jų neskaitlingumu.

Vokietija reikalauja lygybės

Gruodžio 28 d. kancleris Adenaueris pareiškė, kad V. Vokietija jaučianti atsakomybės dėl pasaulio taikos išlaikymo, bet į Europos gynimą galėsianti įsijungti tik atgavusi visišką suverenumą ir lygybę su kitomis tautomis.

"Ekonominis" kalendorius

Komunist. Čekoslovakija šiemet įsiveda naują kalendorių. Pagal jį bus 12 mėn. po 4 savaitės, o kas trečias mėnuo 5 savaitės. Mėnesiai neturės vardų, bet tik numerius. Metai dalomi į 4 lygias dalis po 91 dieną — po 2 mėn. iš 4 savaičių ir trečią iš 5 savaičių. Tuo būdu metuose bus tik 364 dienos.

Patrankoms mėsa

Atlanto pakto valstybėms rūpinantis V. Vokietijos apginklavimu, komunistinė propaganda gavo gerą arkliuką, kad vokiečiai būsią tik mėsa patrankoms, nes ištikrųjų čia norima kurti sausumos pajėgą, o oro ir jūrų laivyną JAV sau skiria. Ištikrųjų už Atlanto esančios JAV negi kurs divizijas be orė ir jūrų laivyno. Bet šis faktas propagandai labai tinka.

P. korėjiečiai be teismo nežudė

Pasklidus pasaulyje gandams, kad korėjiečiai dėl ryšių su komunistais perdaug žudo, prezidentas Rhee paskelbė, kad be teismo niekur nebuvo žudoma, kad niekad nebuvo žudomi vaikai, o kad nebūtų kokių nesusipratimų, visų mirties sprendimų vykdymą atidėjo, kol bylas peržiūrės speciali komisija.

Hungnam sunaikintas

Kai buvo baigtas išvežimas 105.000 JT kariuomenės ir jos turto, Hungnam uostas buvo visiškai sunaikintas.

Ir Togliatti į Maskvą

Gruodžio 17 d. Italijos komunistų vadas Togliatti, kuriam nesenai padaryta smagenų operacija, išvyko į Maskvą, kartu pasiėmęs įsūnį, bet žmoną ir sūnų palikęs Romoje. Vieni aiškina, kad jis pašauktas karo atvejui komunistinio pogrindžio vadu, kiti mano — nušalintas. Tą pat dieną Balonėje kalbėjęs Luigi Lango davė suprasti, kad komunistų partijai Italijoje dabar jis vadovaująs ir kad linijos pakeitimų nebūsią.

— **Vašingtonas.** — JAV atstovas JTO pranešė tarpininkų komisijos pirmininkui Indijos atstovui B. N. Rau, kad, jei Kinija nesulaikys puolimo, JAV nedalyvaus jokiose derybose nei dėl karo veiksmų sustabdymo, nei dėl taikos, bet reikalausianti JT griežtų priemonių.

— **Paryžius.** — Dabar Vokietijoje esanti Prancūzijos kariuomenė tuojau padės savo 1942 m. gamybos ginklus ir bus apginkluota naujaisiais JAV ginklais.

— **Stockholmas.** — JAV nedavė vizos Švedų komunistų vadui Hagbert, norėjusiam dalyvauti JAV komunistų suvažiavime.

— **Vašingtonas.** — JAV paskyrė savo ambasadorių Ispanijai Stanley Griffis. Ispanija savo ambasadoriu į Vašingtoną paskyrė buv. užsienių r. min. J. F. Lequerica.

— **Vašingtonas.** — Kelevinių automobilių pramonės darbininkų atlyginimus vyriausybė įšaldė — paskelbė nepajudinamus — iki kovo 1 d.

— **Bonna.** — JAV aukštasis komisaras Vokietijoje gen. Mc Cloy gruodžio 24 d. tris valandas tarėsi su vokiečių opozicijos vadu Schumacheriu, kuris visą laiką pasisako nepalankiai Vokietijos apginklavimo reikalu. Jis stato sąlygą, kad sąjungininkai pirmiau pastatytų Vokietijoje pakankamai pajėgų, kurios galėtų sulaikyti rusų puolimą.

Organizuojamas religinis pasaulis

Gruodžio 23 d. prezidentas Trumanas pareiškė, kad JAV jau padariusios pažangą organizuodamos visas moralines jėgas, kad pasipriešintų priešui, kuris neturi nei garbės nei tikėjimo. Visos moralinės ir religinės pasaulio jėgos esą organizuojamos prieš Čingischano ir Tamerlano pėdomis einančius Rusijos ir Kinijos komunistus. "Aš stengiuosi suorganizuoti visas moralines pasaulio jėgas — katalikų, protestantų, žydų, rytų bažnyčios, Tibeto Lamos, Indijos sanskrito moralinio kodekso. Aš stengiuosi įsąmoninti visas tas tautas, kad jų gerovė ir išlikimas pasauly priklauso nuo mūsų visų bendro darbo bet ne noro perpiauti vienas antram gerkles".

Kūčių vakaro kalboje prezidentas kvietė tautas atgaivinti tikėjimą į Dievą ir melsti taikos.

Pavogė karūnacijos akmenį

Nuo 1296 m. Anglijos karaliai karūnacijos priesaiką duoda sėdėdami soste, kuriame įmontuotas plokščias akmuo, nuo 9 amž. naudotas tam pačiam reikalui Škotų karalių. Į Londoną ji perkėlė Eduardas I. Šių Kalėdų pirmą dieną šis akmuo iš Westminsterio abatijos dingo ir ligi šiol nerasta jo jokių pėdsakų. Jis sveria 336 svarus. Spėjama, kad jį bus pavogę škotai, kurie laiko, kad jo vieta Škotijoje.

Įdomu, kad tas akmuo karo metu buvo paslėptas ir dokumentas su nurodymu, kur jis paslėptas, buvo pasiųstas į Kanadą. Jis ir dabar čia tebėra. Deja, šį kartą jis nieko nepagelbėtų. Pagal padavimus tai akmuo ant kurio sapnavęs savo sapną patriarchas Jokūbas.

— **Vašingtonas.** — Pasklido gandai, kad prez. Trumanas parašęs Prancūzijos užsienių reik. min. Schumanui laišką, kuriame perspėjęs, kad JAV vakarų Europos neginsiančios, jei pati Europa per pusę metų nieko nepadarysianti. Vašingtone sakoma, kad prezidentas jokio laiško į Prancūziją nerašęs.

— **Vašingtonas.** — Vyriausbė paragino plieno bendrovę pastatyti už $351.414.000 pdieno fabriką. Tai būsianti didžiausia plieno gamykla JAV. Ji pagaminsianti per metus 1.800.000 tonų plieno. Statyba būsianti pradėta šį pavasarį, o baigta 1952 m. gale.

— **Maskva.** — Į Maskvos miesto tarybą išrinktas ir Stalino sūnus gen. leit. Vasily Stalin.

— **Detroitas.** — Viena čionykštė firma gavo užsakymą už 160 milijonų dolerių gaminti vidutinio didumo tankus.

— **Aliaska.** — Apie čia esančias karines bazes ir įgulas nuo gruodžio 20 d. nebeduodama jokių žinių. Kaikurios bazės yra visai aptemdomos naktimis.

— **Hamburgas.** — Pasklidus gandams, kad Stalino ieškomas sūnus Jokūbas miręs karo belaisvių stovykloje Liubeke, vietos gydytojas pareiškė, kad tai netiesa. Jokūbas Stalinas iš čia išvykęs 1944 m. sveikas.

Iš katalikų pasaulio

Šventieji Metai baigti

1949 m. Kūčiose Šv. Metai buvo iškilingai atidaryti, pernai taip pat popiežiaus uždaryti Šv. Petro ir Povilo bazilikoje. Kaip prieš metus užmūrytosios durys buvo atidarytos, taip dabar buvo padėtos pirmosios trys plytos joms užmūryti, kol po 24 metų vėl bus atidarytos naujam jubiliejui. Kitose trijose didžiosiose Romos bazilikose, kurios buvo skirtos atlaidams gauti, panašias apeigas atliko paskirti kardinolai.

Kaip prieš metus popiežius per jubiliejines duris pirmasis įėjo į baziliką, taip dabar paskutinysis iš jos išėjo. Vidurnaktį paskutiniesiems Šv. Metų maldininkams šv. Tėvas dar atlaikė Bernelių Mišias.

Savo Kūčių kalboje šv. Tėvas užakcentavo reikalą laisvosioms tautoms susijungti taikai išsaugoti. Prisiminęs skirtumus bažnyčių, šv. Tėvas priminė, kad kapas Šv. Petro, kurio įpėdiniais popiežius pripažįsta katalikai, yra surastas ir kad netrukus bus paskelbti mokslinių tyrinėjimų duomenys.

Šv. Metai

Gruodžio 26 d. "L'Osservatore Romano" paskelbė popiežiaus bulę, kuria nustatoma visuotinų atlaidų gavimo sąlygos visame pasaulyje. Nustatytos maldos: 5 kartus Tėve mūsų, Sveika Marija ir Garbė Dievui Tėvui. Kitas sąlygas paskelbs vyskupai savo vyskupijoms.

Bernelių Mišios Betliejuje

praėjo ramiai. Visas iškilmes pradėjo iš Jeruzalės atvykęs katalikų patriarchas arkivyskupas Albert Gorė. Jis buvo atlydėtas arabų kavalerijos puošnaus būrio ir sutiktas Jordano karaliaus Abdulos žmonių, nes Betliejus yra jo dabar valdomoje teritorijoje.

Deportavo vyskupą

Čenstakavos vyskupu su įpėdinystės teise popiežius paskyrė buvusį tėvų palatinų ordino viršininką Tėvą W. Turski. Birželio 9 d. jis išvyko iš Romos į Lenkiją. Komunistinė Lenkijos vyriausybė betgi šito paskyrimo nepripažino ir po kurio laiko pasiūlė jam iš Lenkijos išvažiuoti. Kaip pilietis, vysk. Turskis geruoju išvažiuoti atsisakė. Tada policija jį nugabeno į Varšuvos aerodromą ir nuskraidino į Prahą, o iš ten į Romą. Taip vysk. Turskis vėl grįžo į savo senąsias pareigas.

SHIFF'S

VALYMAS — PROSAVIMAS — PATAISYMAS — Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 0649

MOTERŲ PLAUKŲ KIRPĖJA

Austra Šmits
164 Mutual St., Toronto
Telef. WA 8819.
Priima ir vakarais.

NESIGAILĖSI,
jei pasitarsi prieš pasirašydamas namų pirkimo—pardavimo dokumentus
Br. SERGAUTIS vertėjas
tarpininkauja įvairiose įstaigose, padeda sutvarkyti imigracijos reikalus, daro vertimus.
Kreiptis 9-3 val. p.p.
9 Irene Ave. Toronto. LO 3565

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

KI 4585 KI 4585
MARIA KAPSI — estė
113 MacPherson Ave., — tarp Avenue Rd. ir Younge St. — Toronto, Ont.
Ilgalaikis sušukavimas. Plaukų dažymas. Blakstienų ir antakių dažymas. Plaukų šaknų sustiprinimas.
Dirbu vakarais ir šventadien. Kalbu angliškai, estiškai, vokiškai, rusiškai, švediškai.

Tabako ūkiai pardavimui
Turiu naują sąrašą įvairių ūkių su mažais "cash" įnašais nuo $4.000
CHARLES POCIUS INSURANCE AND REAL ESTATE BROKER
Tillsonburg, Ont. Telefonas 829 J.

LUNA Foto studija
575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717

Lietuvis radio mechanikas
L. KOCIUS
949 Dundas St. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691
priima pataisymui visų rūšių radio aparatus. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet.
Pataisymus palikti galima bet kuriuo metu

Jūsų patogumui nauja
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
atidaryta nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. išskyrus pirmadienius
Skubų ir gerą patarnavimą atlieka prityrę Lietuvos kirpėjai
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Telefonas EL 6954 Sav. Br. Pakėnas

MARGIS DRUGS

JONAS V. MARGIS Phm B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomicin ir kiti moderniški vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus

Kosmetika: Yardley"s, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Pristatoma į namus

Telefonas MU-9543 VISAME TORONTE Telefonas MU-9543

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. 2010

GĖLIŲ KRAUTUVĖ

LOTOS

854 Bathurst Str. Tel. KE 3884

Paruošia puikias gėlių puokštes nuotakoms. Siūlo didelį pasirinkimą lelijų, rožių, callas, gvazdikų, taip pat gėlių krepšiuose, akacijų ir kitų vazonų gėlių

Lietuviams 10% nuolaida

Kas nori namus arba bizni pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuoširdų patarnavimą
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

ROBERT P. RICE REAL ESTATE

888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

TEL. EL 6597 849 DUNDAS ST. W. TORONTO

Canada Chrome Furniture

Pilnas pasirinkimas elektrinių reikmenų. Chromo stalai ir kėdės

Lengvos išsimokėjimo sąlygos

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai

Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)

Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką

Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

Sausio mėnesio IŠPARDAVIMAS papigintos kainos

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EL 6509

Susirgus kreipkis į

YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey

314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. EL 7146

Valstybės liliputai

Pasaulyje yra didelių valstybių, tikrų milžinų, yra mažų, yra ir "liliputinio" kalibro, kurios taipogi yra nepriklausomos ir savarankiškos.

Pav., jeigu Nepriklausoma Lietuva turėjo 59,478 kv. kilometrus ploto, tai Belgijos teritoriją sudaro 30,505 kv. km., Danijos — 42.931 kv. km., Olandijos — 35.038 kv. km., Šveicarijos — 41.000 kv. km. ir tt.

Be to, neskaitant į eilę tokių valstybių, kaip: Albanija, Liuksemburgas ir dar kai kurios, yra visai mažyčių savarankiškų valstybių, kurios laikosi nuošaliai nuo pasaulinių konfliktų, karų ir infliacijos. Jos veda savo smulkų gyvenimą ir nėra kariavusios su kitomis valstybėmis ištisus šimtmečius.

Vatikanas

Tai vlastybėlė, kurioje reziduoja Šv. Petro įpėdinis, į kurią yra nukreiptos ne tik viso pasaulio katalikų, bet ir kitų tikybų žmonių akys.

Kokią įtaką ir kokį svorį turi Vatikanas pasaulyje, tą gerai žino ir bedieviškoji, agresinga Rusija, todėl ji visais atvejais ir visomis priemonėmis dažnai atakuoja popiežių, Katalikų Bažnyčią ir visus tikinčiuosius.

Stato della citta del Vaticano. Šis pavadinimas skamba pasaulio tikinčiųjų lūpose. Tai Popiežiaus valstybė, kuri randasi pietų vakarinėje Romos dalyje ir kurios visiška nepriklausomybė paskutinį kartą pripažinta specialia sutartimi Italijos ir Šventojo Tėvo 1929 m. vasario 11 d.

Vatikano valstybė teužima tik 44 ha žemės plotą ir turi nepilnus 11.000 gyventojų. Jos sienos atitvertos mūrų, dalimis nuo Povilo III-čiojo, Pijaus V-tojo ir Urbono VIII-tojo laikų.

Stalinas Jaltoje Churchillį paklausęs: "Kiek gi Popiežius turi kariuomenės?" Ištikrųjų nedaug. Vatikano gvardija susideda tik iš 120 asmenų. Tai visi šveicariečiai. Jie ne karui skirti ir Šv. Tėvo galia ne ginklu remiasi.

Popiežiaus valstybė turi savo paštą, geležinkelio bei radio stotis ir kitokias reikiamas valstybei įstaigas.

Nūdien Katalikų Bažnyčios Galvá — Popiežius jau nebėra "Vatikano belaisvis". Didžiųjų švenčių metu, pav., Velykose, Popiežius pervažiuoja automobiliu Romos gatvėmis, laimindamas tikinčiuosius, kurie kelia Jam milžiniškas ovacijas.

Vatikano gyventojų gyvenamieji butai yra įrengti pagal visus modernizmo reikalavimus, nors pats Popiežius — miega labai paprastučiame miegajame, kur, be metalinės lovos, staliuko ir vienos kėdės, daugiau nieko ne rastus. Beje, miegamajam kambarėly ant sienos kabo didžiulis kryžius.

Po rytinių maldų ir pusryčių, Popiežius pradeda savo darbą. Pirmiausia peržiūri paštą ir spaudą iš plataus pasaulio, paskiau vyksta oficialūs ir privatūs priėmimai — audiencijos, kurios užtrunka iki 13 val. Popiežius laisvai kalba 8-niomis pasaulio kalbomis, todėl jam nereikalingas joks vertėjas.

Po pietų, kurie paruošiami seselių vienuolių. Popiežius eina pasivaikščioti Vatikano sode, po to su savo artimaisiais bendradarbiais įnyksta į kasdieninį darbą, kurio yra ypač gausu. Dažnai Popiežius pats rašo rašomąja mašinėle.

Kaip jau minėta, Vatikanas turi nuosavą geležinkelio stotį, kurios peronas iškloto raudonu marmuru ir kuri įrengta prieš 16 metų, tačiau ligi šiol dar nėra naudojama.

Seniausia pasaulyje respublika

Toji respublika yra San Marino valstybėlė. Ji guli tarp kalnų Monte Titano. Rytinėje tų kalnų dalyje randasi miestas San Marino, kuris priskaito tik 15.000 gyventojų. Tai ir sudaro visą nepriklausomą valstybę, kurią reikia skaityti seniausia pasaulio respublika, nes ji įkurta 300-siais metais po Kristaus gimimo. Ją įkūrė du ryžtingi darbininkai Marino ir Leo.

Nepriklausomybės Magna Charta, kuri skirta San Marino valstybėlei, datuota net 13-tojo amžiaus data. Ir, nors San Marino valstybėlė ligi šiai dienai teturi tik vieną senutę istorišką patranką bei civilinę sargybą, tačiau ligi šių dienų dar niekas nesikesino į jos nepriklausomybę.

San Marino valstybėlės rubežius nėra apsaugotas jokiomis sargybomis. Ten stovi tik kukli lenta su užrašu: "Žmogau, keleivi, jau randiesi ne San Marino žemėj!", o kitoj pusėj lentos — toks pat užrašas, skelbiąs, kad keleivis mina jau ne Italijos žemę. Toji valstybėlė yra Italijos kaimynė.

San Marino miesto įžymybės— tik vienas viešbutis, tačiau net 500 paminklų garbingiesiems tos valstybėlės žmonėms. Valdžiai skirtoje būstinėje gyvena ne vienas, bet du valdytojai, vadinami "kapitonais regentais", kurie, tačiau nė vienas neturi diktatoriškų apetitų, o valstybėlę valdo pamainomis: po pusę metų. Jiems padeda dvi "valstybės sekretorės" — moterys. Viena dėl "užsienių reikalų", kita — "vidaus tvarkos tarnyboje"...

Visiškai naturalu, kad San Marino turi savo bažnyčių ir didelę laisvės statulą. Toji statula San Marino valstybėlei dovanota prieš 80 metų. Jos fundatorė buvusi kažkokia Amerikos moteris, kuriai užtat San Marino valstybė suteikė titulą karališką: "Duchessa di Aquaviva".

Dideles pajamas San Marino turi iš savo pašto ženklų. Toji valstybėlė spaudžia netgi oro pašto ženklus, tuo tarpu, kai ji neturi nė vieno lėktuvo.

— Laimingas kraštas! — gal pasakytų ne vienas nūdienio pasaulio žmogus.

700 metų be karo

Andoros valstybėlės gyventojai visą gyvenimą nemoka savo valdžiai jokių mokesčių. Kraštas neturi kariuomenės, jokių advokatų, jokių teisinių institucijų — teismų, tačiau kiekvienas tos valstybėlės gyventojas turi... tris pasus.

Andoros valstybėlė — yra žemės rojus Pirenėjų kalnuose.

Vienas iš korespondentų pasakoja, jog jis, pastebėjęs Barcelonoj ispaną su naujutėliu prancūzų išdirbinio automobiliu, norėjo kalbėti į jį kaip ispaną, tačiau pastarasis pasisakė esąs andorietis ir parodė automobilio lentelę, kurioje buvo užrašyta "via Andorra".

Taigi, automobilis pirktas Prancūzijoje, užregistruotas Andoroj, o gatvėmis važinėje Barcelonoj — Ispanijoje.

Nieko stebėtino, kad kiekvienas iš 5.900 Andoros valstybėlės gyventojų, turi nuosavą automobilį, tačiau, bėnt dauguma iš jų, tik "ant popieriaus", nes jų kraštė faktiškai nėra automobilių...

Mažoji valstybėlė turi dvi valdžias: vienas iš jų prancūziškas prezidentas, o antras — Ispanijos vyskupas iš Urgelio.

Jie verčiasi karvių, ožkų ir vištų auginimu, sūrių dirbimu ir pan. Jų didžiausias turtas — tai minėti trys pasai: Andoros, Prancūzijos ir Ispanijos. Tai labai praktiškas dalykas, duodąs lygias teises visuose trijuose kraštuose.

Ir vis dėlto—Andora yra kraštas — su tūkstančiais galimybių. Ten rasi puikiausias ir turtingiausias krautuves, viso pasaulio gamybos prekes, liuksusinius viešbučius ir tt. O laisvas važinėjimas Andoros piliečių trijų valstybių ribose — ir nusako jų rojiškas gyvenimo aplinkybes.

Andoros pilietybę — yra labai sunku gauti. Tenai turi pragyventi net trys šeimos generacijos ir tik tada galės jos nariai skaitytis Andoros piliečiais.

Andoroj balsavimo teisę turi tik vyrai. 700 metų Andora nėra vedusi jokių karų. 1911 m. buvo pastatyta pirmoji autostrada iš Andoros į Ispaniją, o 1933 m. — ir į Prancūziją.

Tik šiandieną Andora išeina iš savo izoliacijos į pasaulio viešumą. Jų kalnų sportininkai pasirodo ir kitose valstybėse...

Ir dar viena iš "liliputų"

Tai 17.000 gyventojų valstybė Monaco. Tenai kasmet lankosi dvidešimt kartų tiek asmenų iš kitų valstybių, kurie suveža savo pinigus į Monte Carlo turgu. Lošimai: bakaratas ir ruletė išmelžia iš ateivių pinigus, o iš kitų — net pačią gyvastį. Valstybėlė iš to turi milžiniškas pajamas.

Iš tų pinigų gali gerai gyventi Monaco gyventojai, o taip pat — ir jų kunigaikštis Louis II.

Neturėjo Monaco valstybėlė jokių karų su kaimynais taipogi nuo neatmenamų laikų.

Demokratinė valstybėlė

Tai buvusi paskutinioji vokiška "monarchija". Ji guli tarp Austrijos ir Šveicarijos — Lichtensteinas su 10.000 gyventojų.

Po Pirmojo pasaulinio karo toji valstybėlė atsiskyrė nuo Austrijos, o taipogi nepritapo nė prie Šveicarijos. Ji teužima tik 159 kv. mylias. Žmonės šviesūs ir gana turtingi.

Lichtensteino valdovų dinastija vedama iš Habsburgų palikuonių. Ir tai, reikia pasakyti, labai demokratinio valdymosi kraštas.

Per pusę valandos naujos markės automobiliu galima apvažiuoti visą valstybę.

Pasikėsinimas prieš Hitlerį, Lichtensteine neturėjo jokio atgarsio. Gyventojai kalba vokiečių kalba.

Taigi, yra pasaulyje mažų, bet laimingų valstybėlių.

Pr. Alšėnas.

★

Kas yra Anglija?

Prieš keliolika metų garsaus kroatų skulptoriaus Meštrovičiaus sūnų mokė p-lė Taylor, anglė.

Per geografijos pamoką ji rodė ant žemėlapio Britų imperiją.

— Kanada, — sakė ji, — yra Dominija.

— O kas yra dominija? — paklausė berniukas.

— Tai yra kaip karalija, arba karalijos dalis.

— Bet kaip gali Kanada būti karalija? Ji yra Amerikoje, o Amerika yra respublika. Ir bendrai, kas yra Kanados karalius?

— Anglijos karalius.

— Hm, — atsakė neįsitikinęs berniukas.

— Australija yra valstybė taip pat karalijos dalis, — tęsė mokytoja.

— Ir kas yra karalius?

— Anglijos karalius.

— Hm...

— Indija buvo imperija. Anglijos karalius buvo jos imperatorius.

Tai buvo perdaug jaunam Meštrovičiui ir jis, pakratęs galvą, pasakė:

— Panele Taylor, — sakė jis rimtai, — kitą kartą jūs pasakote man, kad dangus yra imperija ir kad Anglijos karalius yra Dievas.

TIKRAM LIETUVIUI NĖRA KALĖDŲ ŠVENČIŲ BE LIETUVIŠKOS KNYGOS

Knygyne NEMUNAS Jūs gausite visas knygas išėjusias Amerikoje ir Vokietijoje tremties metu. Turime daug puikių knygų ir iš Nepriklausomosios Lietuvos lakiotarpio. Jei jūs iš anksto nesate pasirinkę knygų, paprašykite mūsų knygų katalogą. Iš 500 pavadinimų tikrai rasite sau mėgiamų ir brangių knygų Švenčių proga nepamirškite ir apie mūsų knygyno NEMUNAS išleistas ir leidžiamas knygas.

A. Vilainis, žmogus, kuris amžinai keliavo	$ 3.50
Chicagos parapijos ir draugijos gausiai iliustr. leid.	$ 2.50
Garsiųjų Šnipų paslaptys	$ 2.00
Debesyla, Magdalenos Makackutės byla	$ 1.00
A. Fuld, Mirusiųjų karalius, romanas	$ 2.00

Tuoj rašykite:

KNYGYNAS NEMUNAS

3143 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai

Darbas pirmos rūšies

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

ATSILANKYKITE! NESIGAILĖSITE!

"PARK RESTAURANT"

1002 Dundas St. W. (pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios)

Čia tikrai erdviausioje Toronte lietuviškoje valgykloje

Jūs gausite pigiai, sočiai ir skaniai pavalgyti dideliu pasirinkimu lietuviškų ir kanadiškų valgių ir nusipirkti išsineštinai krautuvių kainomis įvairių maisto gaminių naujai atidarytame delikatesų skyriuje. Čia gausite ir nakvynę.

Atidaryta nuo 6 val. ryto iki 11 val. vakaro. Tel. ME 0023

Su pagarba sav. A. Šmigelskis

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima įsigyti žiedų, Toronto suvenirų; Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos prieinamos.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro

272½ QUEEN ST. W. TORONTO

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
Dirbame pagal užsakymus baudų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.

- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto

(kampas Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto

kampas 94 Laws St.

Tel. LYndhurst 0052

DR. F. TICKETT

Gydytojas ir chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

LIETUVIŠKA MOTERŲ PLAUKŲ KIRPYKLA

JANET'S BEAUTY SALON

Skambinkite: GE 6620

346 Broadview Ave. Toronto

Sav. J. Viliūnienė

Atidaryta kasdien 9-9 val.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą

Kalba slavų kalbomis

470 College St. W. Toronto

Tel. RA 3924

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. AD 6373 Toronto

Lietuvis Radio Technikas

taiso įvairius radio aparatus. Paima ir pristato į namus

Skambinkite Tel. RO 3973 Nuo 6 iki 9 val. vak.

ALGIS STANĖNAS, 181 BLACKTHORN AVE. TORONTO

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojinės ir kt.

Duodame lengvam išsimokėjimui

1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

Nauja lietuviška valgykla Restaurant EUROPA

Didžiausias pasirinkimas įvairių patiekalų 12-18 rūšių pagamintų prityrusių virėjų. Jaukios patalpos.

Greitas patarnavimas. 756 Queen St. W. Toronto

A. RUŠĖNO LIETUVIŠKA AUTO REMONTO DIRBTUVĖ

Intersection Body & Fender Repair

"Dulux" ir "Duco" dažymas. Radiatorių sutvarkymas ir kt.

2692 DUNDA ST. W. TORONTO, Ont. Tel. RO 1309

TORONTO, Ont.

Pamaldos Trijų Karalių dieną

Trijų Karalių šventėje, šeštadienį, sausio 6 d., pamaldos liet. bažnyčioje įvyksta 8 ir 10 val. rytą.

Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimas

Maž. Liet. Bičiulių dr-jos Toronto skyrius, tęsdamas Lietuvoje buvusią tradiciją minėti Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktuves, sausio 14 d. 3 val. p.p. ukrainiečių salėje, 404 Bathurst St., ruošia tokį minėjimą Toronte.

Programoje: iškilmingas aktas, kuriame trumpą žodį tars Lietuvos valst. atstovas Gen. Konsulas p. V. Gylys, Maž. Lietuvos atstovas Dr. M. Anysas ir Klaipėdos krašto atvadavimo dalyvis ir meniškoji dalis, kurią išpildys p. Narbuto choras.

Kviečiame visą lietuvišką visuomenę šio svarbaus mūsų valstybėje įvykio minėjime kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

MLB dr-jos Toronto sk. v-ba

M. Liet. Bičiulių dr-jos

padaryta rūbų rinkliava davė neblogus rezultatus. Surinkta nemažai ne tik rūbų bet šiek tiek ir pinigų. Dalis tų rūbų išsiunčiama individualiai kartu su maistu, kuriems pagal turimus sąrašus tas reikalinga, o likusieji rūbai rengiamasi išsiųsti visi kartu. Dabar didžiausią rūpestį draugijai sudaro aprūpinimas maisto pakietėliais reikalingiems paramos maistu. Tam tikslui nemažai patalkininkavo Toronto lietuviškos krautuvės ir restoranai paaukodami beveik visi po pakietėlį. Artimiausioje ateityje, sausio 14 d. numatoma suruošti ukrainiečių salėje Bathurst gatvėje Klaipėdos atvadavimo sukaktuves, o sausio 27 d. toj pat salėje šokius.

Kun. Dr. Gutauskas

Kalėdų atostogas praleido Toronte, uoliai talkininkaudamas lietuvių bažnyčioje pamaldose. Kun. Dr. J. Gutauskas šiuo metu atsidėjęs rašo mokslinį veikalą pasinaudodamas Lavalio universiteto biblioteka Quebec mieste.

Jūrininkystės ir būriavimo kursai

Kanados rajono jūros skautų skyrius ruošia jūrininkystės ir buriavimo kursus. Kursų atidarymas sausio 7 d. 3 val. United Church salėje Lenox ir Bathurst gatvių kampas. Kursai vyks kas antrą sekmadienį, o gavėnios metu — kiekvieną sekmadienį. Lektoriai — seni jūros vilkai — būriuotojai: Buntinas, Vl. Šarūnas, Br. Stundžia ir kiti.

Kursai skiriami visiems, kas tik mėgsta vandens sportą; tiek vyrams, tiek moterims.

Padėka

Ponams prof. Dr. Šapokai ir Dr. M. Anysui, skaičiusiems paskaitas apie Maž. Lietuvą ir supažindinusiems visuomenę su senai atskirtos mūsų tautos dalies gyvenimu bei vargais ir lietuvių parapijos gerb. klebonui kun. Ažubaliui, mielai davusiam tam tikslui parapijos salę nuoširdžiai reiškiame viešą padėką.

MLB dr-jos Toronto sk. v-ba

Kalėdų šventės Toronte

Prieš Kalėdas, šeštadienio vakare, parapijos salėje įvyko bendros Kūčios, kurias rengė lietuvių parapija. Dalyvavo virš 150 asmenų. Prie gerai paruošto Kūčių stalo dalyviams gražų žodį pasakė generalinis konsulas ministeris Vyt. Gylys.

Kalėdų šventės pasižymėjo lietuvių bažnyčios lankymu bei labai gausiu sakramentų priėmimu.

Naujuosius Metus torontiečiai sutiko įvairiai: vieni juos palydėjo LKMD ir At-kų rengtame parengime šeštadienį, kiti sutiko sekmadienio vakare LAS rengtame parengime, o dar kiti privačiai savo šeimos bei artimųjų bičiulių rateliuose. Bažnyčioje N. Metų dieną buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, sugiedant po jų Tautos Himną.

Dr. J. Kaškelis vieton Kalėdų sveikinimų paaukojo 10 dol. suvargusiems tautiečiams šelpti Vokietijoje, už ką Maž. Liet. Bič. Dr-ja nuoširdžiai dėkoja.

MLBD Valdyba.

Toronto universitete

Kalėdų atostogos, kurios trunka apie dvi savaites, nereiškia poilsio Toronto universiteto lietuviams studentams. Daugumas turi laikyti po kelis egzaminus tuoj po Naujų Metų. Tai egzaminai iš tų dalykų, kurie baigti pirmame semestre. Be to, atostogos daugelio panaudojamos jau visai suliesėjusios piniginės papildymui. Nors ir trumpas laikas, bet su 40-50 užsidirbtų dolerių galima beveik visam mėnesiui užsimokėti už kambarį ir maistą. Sekantis semestras betruks tik tris mėnesius plius pora-trejetas savaičių egzaminų. Inžinerijos studentams reikia išlaikyti apie tuziną egzaminų.

Gal būt įdomu šia proga paminėti metinį mokestį už mokslą Toronto universiteto svarbesniuosiuose fakultetuose. Inžinerijos fakultete — apie $350 metams, teisės — apie $290, humanitarinių mokslų—apie $240 (kai kurie laipsniai iki $276), medicinos — $245 pirmuose dvejuose metuose ir apie $460 paskutiniuose keturiuose. Kituose fakultetuose pilnas kursas trunka 3-5 metus. Prie šių išlaidų dar prisideda įrankių įsigijimas, knygos, instrumentai ir pan., kam reikia mažiausiai $50 metams, ir, aišku, pragyvenimo išlaidos.

Taigi, universiteto baigimas nėra jau toks nepasiekiamas. Tereikia turėti apie $1000 mokslo metams, gimnazijos baigimo pažymėjimą arba ankstyvesnių studijų įrodymą (jokių įstojamųjų egzaminų laikyti nereikia) ir labiausiai — pasiryžimo. **E. Č.**

Reikalingas
SEKRETORIUS,
makąs lietuvių, anglų, prancūzų, vokiečių, slavų kalbas, mašinraštį ir stenografiją bei sugebąs savarankiškai dirbti. Pageidautina, kad žinotų Kanados teisės principus.

Jonas J. Juškaitis,
Teisinės - Kalbinės Pagalbos Įstaiga
907 Dundas Street West,
Tronto, Ont. Telef. PLaza 4880.

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto
Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — Šeštadienį Sausio 4-6 d.
1. ŠAKNYS — spalvota su Van Heflin, Susan Hayward
2. ĮKRISK — su Joe Sawyer, Wm. Tracy
Pirmadienį — Trečiadienį Sausio 8-10 d.
1. LAIMINGAS JORDANAS — suaugusiems su Alan Ladd ir Helen Walker
2. VIDURNAKČIO BUČKIS — spalv. su Katharyn Grayson ir Mario Lanza

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Nuo 1951 metų sausio 1 d. bus rodoma Savaitės apžvalga

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?
MES SUTEIKIAME JUMS
TEISINĘ-KALBINĘ PAGALBĄ
Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kt. kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieką teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.
JONAS J. JUŠKAITIS
907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas PL 4880

Montrealio liet. kapelos Lituanica
DIDELIS POPULIARIOS MUZIKOS
KONCERTAS
Koncerto solistai:
Op. sol. P. RADZEVIČIŪTĖ Sol. B. MARIJOŠIUS
Pijanistė DANUTĖ RAUTENS "Lituanicos" dain. MORKŪNAS
Koncertas įvyks Toronte 1951 m. sausio 13 d., šeštadienį, 7 val. vak. žinomoje Šv. Stanislovo salėje, Denison ir Wolesley gatvių kampas (arčiau Queen St.)
PO KONCERTO ŠOKIAI GROJANT LITUANICOS JAZZ KAPELAI. Įėjimas 1 doleris.

Kalėdų eglutė

Sausio 7 d., sekmadienį, 3 val. p.p., ukrainiečių salėje, 404 Bathurst St., lietuvių mokykla rengia vaikams eglutę. Pirmą kartą programoje dalyvaus vaikų choras, be to, mažųjų scenos vaizdelis, muzika, eilėraščiai ir Kalėdų senelis su dovanomis.

Didžioji vaikų šventė rengiama vienintelio vaikų laikraštėlio "Eglutė" vajaus šūkiu. Tėvų komitetas kviečia visus lietuvius tėvus, šita gražia proga, užsakyti vaikams laikraštėlį "Eglutę" ir paremti savo aukomis.

PRENUMERATA ir aukos bus priimamos salėje.

Nepalikime savo vaikų be laikraštėlio "Eglutė".

Tėvų Komitetas.

SLA metinis vakaras

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 236 kuopa Toronte, sausio 20 d. 404 Bathurst St. salėje, rengia didelį vakarą.

Toronto Meno Mėgėjų grupė, vadovaujant p. Jagėlai, suvaidins smagią komediją "Teodolinda" ir po to seks šokiai.

Pranešama, kad kuopos nariams metinis vakaras yra privalomas ir ar jie bus tame parengime ar nebus — užsimokėti reiks.

Kiwanis varžybose dalyvaus ir lietuviai

Sekančių metų pradžioje Kiwanis muzikinės draugijos ruošiamose dainininkų, chorų ir instrumentalistų varžybose žada dalyvauti V. Verikaitis ir kt.

Padaryta operacija

Westono sanatorijoje praėjusią savaitę Stasiui Ruzgei nugaros kaule buvo padaryta sunki operacija. S. Ruzgė šioje ligoninėje guli virš 8 mėnesių, pasėkoje susižeidimo nugaros kaulo darbovietėje. Gydytoju manymu, operacija yra pavykusi gerai, tik dar ilgokas laigas ligoniui teks praleisti ligoninėje. Daugiau susirūpinimo daktarams teikia ligonio didelė depresija.

Ruzgės šeima į Kanadą atvyko vos prieš pora nepilnų metų. Pembroke gyvena jo žmona su trimis mažomis dukrelėmis. P. Ruzgienės adrese buvo įvelta klaida. Tikrasis jos adresas yra: Mrs. Ruzge, 894 Pembroke St. W, Pembroke, Ont.

"Moterų Žodžio" "TŽ" redaktorei, LKM Dr-jos Toronto skyriaus sekretorei

P. STOČKUTEI,

jos mylimai mamytei mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

LKM Dr-jos Centro Valdyba ir Toronto skyrius.

Moterų Žodžio redaktorę ir savo artimąją bendradarbę

P. STOČKUTĘ,

liūdinčią mirus brangiajai mamytei, nuoširdžiai užjaučia,

"TŽ" leidėjai ir redakcija.

Mokytojai p-lei PETRUTEI STOČKUTEI,

Brangiajai Mamytei mirus, skausmo valandoje Toronto lietuviškos mokyklos tėvų komitetas reiškia užuojautą. Mūsų vaikučių meilė lietuviškojo žodžio skiepytojai—mokytojai Petrutei — tegul atstoja Mamytės meilę

Tėvų komitetas.

Gilaus liūdesio valandoje, mirus Brangiai Mamytei,

mielą collegę **PETRUTĘ STOČKUTĘ**

nuoširdžiai užjaučiame

Toronto Lietuvių Mokyklos Mokytojai.

TA kuopos narei

PETRONELEI STOČKUTEI,

jos mylimai mamytei mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Toronto Ateitininkų Kuopos Valdyba.

Gilaus liūdesio valandoje dėl mamytės mirties

p. PETRUTĘ STOČKUTĘ

ir visą šeimą nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime

K. ir A. Juozapavičiai.

P-lėms STOČKUTĖMS,

mirus Jūsų mylimai Mamytei, užjaučiu Jus šiame dideliame skausme

J. Ratkus.

Liūdesio valandoje, Mielai Mamytei —

MAGDALENAI STOČKUVIENEI mirus,

reiškiame giliausią užuojautą jos šeimai ir artimiesiems.

Abromaičiai.

Parapijos kronika

Iš pranešimo apie praeitų metų parapijos gyvenimą, padaryto bažnyčioje Naujųjų Metų proga, sužinojome, kad: Toronto lietuvių katalikų parapijoje 1950 metais buvo sutuokta 110 porų (pernai 88), iš kurių 101 yra grynai lietuviška, o 9 mišrios tautine prasme. Pakrikštyta — 55 (pernai — 22), konvertitų turėta — 7 ir laidotuvių 10 (pernai — 4).

Parapija uoliai prisideda prie tautinių švenčių. Vasario 16 šventės proga pamaldoms buvo gauta Toronto katedra, kur dalyvavo Toronto kardinolas. Parapijoje uoliai palaikomos gražios krikščioniškos lietuvių tradicijos: bendros kūčios, Motinos Dienos, Kristaus Karaliaus švenčių minėjimai ir tt.

Prieš kurį laiką parapijoje buvo įsteigtas didesnei bažnyčiai įsigyti fondas, kuris šiuo metu lietuvių šeimose praveda rinkliavą.

Premijos kino lankytojams

14 Toronto kino teatrų yra paskyrę savaitines premijas savo lankytojams. Premijos laimimos išpildžius tam tikras sąlygas, kurių svarbiausia lankytis teatre ir būti salėje, kai šaukia pavardę laimėjusio. Gruodžio 20 d. laimėjo $700 H. Overchuk kino teatre "La Salle Theatre", kurio programa yra nuolat skelbiama "TŽ".

Padėka

Gerbiama ponia Mildašius!

Širdingai tariu ačiū už jūsų mielaširdingą darbą, kad nepagailėjote paaukoti jūsų brangaus laiko dėl manęs vargstančios moteriškės ir suteikti man džiaugsmo šv. Kalėdų proga, prisiųsdama man piniginį čekį, kurį šiandien gavau. Taipogi labai dėkui už jūsų asmenišką auką.

Prašau padėkokit mano ir mano dukrelių vardu visiems mielaširdingiems tautiečiams, kurie mūsų tamsiame gyvenime uždegė lietuvišką nuoširdumo ir meilės žvakutę savo nuoširdžiausiu duosnumu.

Liekam mes jums nesukaitomai daug kartų dėkodamos ir linkime bendrai visiems linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų Metų.

Su pagarba

Ruzgių šeima.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė su baldais arba be baldų III aukšte. 11 Hewitt. Kreiptis vakarais.

Išnuomojamas frontinis kambarys su baldais 1 arba 2 asmenims. Kreiptis po 6 val. vak. telefonu LL 8656.

Išnuomojamas didelis, vienam arba dviems, kambarys. Galima ir su maistu. 12 Isabella St. — Young-Bloor rajone. Telefonas RA 8603.

Išnuomojamas kambarys su virtuve dirbančiai šeimai. Be baldų. Kreiptis 17 Beatrice Ave. Telefonas ME 4724

Išnuomojamas 3-jų kambarių, naujai išremontuotas butas rytinėje miesto dalyje. Telefonas GL 8394, po 6 val. vak.

MONTREAL, Que.

Eglutė

Sausio 6 d. 5 val. vak. KLS skyrius Aušros Vartų parapijos salėje ruošia Montrealio lietuvių vaikučiams eglutę. Kalėdų senelis įteiks gražių dovanėlių, lietuviškų knygų, saldainių ir tt. Lietuviškų mokyklų vedėjai ruošia gražų vaidinimą.

Nuo 8 val. vak. bus linksmas subuvimas — šokiai. Subuvimas ruošiamas padengimui eglutės išlaidų. Bus alaus. Įžanga pusė dolerio.

KLS Montrealio sk.

Gražios vestuvės

Per šv. Kalėdas Montrealy susutuokė K. Rusinas ir A. Niauraitė. Jungtuvių apeigos įvyko Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Šv. Mišias atnašavo kun. Gureckas iš Toronto, o moterystės sakramentą suteikė klebonas kun. Kubilius, SJ. Po to įvyko labai graži ir linksma vestuvių puota, kurios metu buvo pasakyta daug sveikinimų, linkėjimų ir įteikta dovanų jaunąjai porai. Iš jaunosios pusės dalyvavo josios tėvelis ir brolis, o jaunojo — irgi brolis. Savo atsilankymu jaunuosius pagerbė bei jų džiaugsmu pasidalino didokas skaičius montrealiečių ir atvykusiųjų iš Rochesterio bei Toronto.

Tolerantiškas mokyklos vedėjas

Montrealio St. Brendans mokyklą, kurioje pamokos dėstomos anglų kalba, lanko virš 30 lietuvių mokinių. Kiekvieną trečiadienį jie turi tikybos pamoką lietuvių kalba. Tikybą dėsto lietuvis pranciškonas. Už šią privilegiją lietuviai yra dėkingi mokyklos vedėjui Mr. Dunn, kuris supranta ir atjaučia svetimtaučių mokinių reikalus.

Pažymėtina, kad tą pačią mokyklą lankantieji ukrainiečių vaikai taip pat turi tikybos pamokas gimtąja kalba. **For**

Padėka

Mūsų nuoširdus ačiū Aušros Vartų lietuvių parapijos Montrealy klebonui Tėvui J. Kubiliui už jungtuves ir nuoširdų pamokslą. Operos solistei p. E. Kardelienei už staigmeną — gražų giedojimą jungtuvių metu.

Už mums surengtas šaunias vestuves ir dovanas: brangiai tėveliui F. Niaurai, broliams Albinui Niaurai ir Albertui Rusnui, dėdei ir dėdienei Niauram p. M. Leknickienei, K. Toliušiu mieloms pamergėms ir pabrliams nuoširdžiai dėkojame.

Už skanių valgių pagaminimą ir puikų svečių pavaišinimą ponioms: J. Rukšėnienei, J. Šiplienei, O. Piūkevičienei, M. Pukulienei, A. Gaurienei; panelėm F. Pinkevičiūtei, B. Markevičiūtei, I. Šipelytei ir S. Pakulytė esame labai labai dėkingi.

Nuoširdus ačiū visiems kalbusiems ir sveikinusiems žodžiais laiškais ir telegramomis. Mūsų gili padėka Toronto liet. parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui už nuoširdžius sveikinimus, Kanados LK Kultūros Draugijai "Žiburių" spaustuvės valdybai p. Dr. A. Šapokų šeimai už brangias ir puikias dovanas ir linkėjimus.

Brangiems svečiams iš JAV Toronto, mieloms viešnioms svečiams iš Montrealio už brangias ir taip gausias dovanas bei dalyvavimą mūsų jungtuvėse esame labai dėkingi.

Jūsų visų nuoširdumas stiprins mūs pirmus šeimyninius žingsnius.

Ačiū!

Aldona ir Karolis Rusin.

KANADOS ŽINIOS

Kanados parlamentas

naują sesijją pradės sausio 30 d. ir turės nuspręsti Kanados laikysena pasaulio politikos painiavose.

Ar Kanada mobilizuos?

Šiuo metu Kanada turi virš 61.000 karių ir numato suverbuoti dar iki 69.000. Buvo keliamas projektas kariuomenės skaičių padidinti iki 85.000, bet manoma, kad savanorių verbavimo keliu šito skaičiaus pasiekti bus neįmanoma, o paskelbti mobilizaciją vyriausybė tuo tarpu dar nesiryžta. Kaip ilgai nesiryž, sunku spėti, nes įsipareigojimai reikalauja didesnio kariuomenės skaičiaus.

Pasiųstojo bataliono į Korėją nepakanka, reikės ten netrukus daugiau siųsti, o be to, neišvengiamai teks pasiųsti nors šiek tiek į Europą gen. Eisenhowerio komandon. Dėl to dabar jau yra projektas vad. specialiąją brigadą, kurioje yra 10.400 karių, tuojaus padidinti iki 14.000 ir iš jų sudaryti dvi brigadas, kurių viena būtų pasiųsta į Korėją, o antra į Europą. Ir tai turį būti įvykdyta iki kovo mėn. galo. Kai anos brigados išvyks, bus pradėta ruošti, specialiai apmokyti, naują grupė, kuri po metų turės vykti pakeisti Europon išsiųstųjų. Tuo būdu užjūrio tarnybai Kanada planuoja sudaryti 20.000. Kad nebūtų vargo su verbavimu, yra nusistatymas specialios rūšies kariuomenę panaikinti ir į užjūrius siunčiamuosius dalinius sukomplektuoti iš bendrųjų dalinių.

Jau projektuojama karinėn tarnybon priimti ir moteris. Karo metu jų buvo net 36.000.

— **Otava.** — Sekančiais metais į Kanadą atvyks apie 10.000 olandų imigrantų.

Kanada kviečiasi imigrantų

Šiais metais imigrantų skaičius į Kanadą sumažėjo. Per pirmuosius 9 mėn. įvažiavo 54.25 kai užpernai per tą patį laikotarpį įvažiavo 76.149. Ypač sumažėjo, net 46%, imigrantų iš D. Britanijos.

Kadangi numatomas trūkumas darbininkų, tai paskelbtas planas imigrantams verbuoti 1951 m. Jie turės apmokėti kelionę patys bet kelionę nuo uosto iki darbo vietės apmokės valdžia, tik sumą reikės vėliau grąžinti uždarbio, ją išdėstant neilgiau kaip 24 mėn.

Norintieji įvažiuoti, turi kreiptis į Kanados konsulatus Europoje. Esą, reikia turėti nemažiau $30. Vyriausybė padariusi sutartį su oro linijomis, kurios apsiėmę imigrantus atgabenti už 1 dol., nors kelionė normaliai kaštuojanti $383,35.

Žinoma, šis naujas planas n panaikina jau veikiančių įvažiavimo nuostatų — kvietimo ir l kelių.

Ontario provincinė valdžia y paruošusi savą imigracijos plan

Renka lakūnus

RCAF pareigūnai Toronte p skelbė atsišaukimą į atsargos l kūnus, kviesdami juos papild mam apmokymui. Užsiregistrav 600 atsarginių. Tuo tarpu iš jų i sirinkta tik 108 asmens. Prav dus teorijos ir skraidymo pam kas jie bus paskirti instrukt riais. Šiais metais Kanada y apsiėmusi apmokyti kelis šimt aviacijos kadetų iš Europos. tarpe 300 iš Anglijos.

— **Otava.** — Per Kalėdų šve tes Kanadoje nuo nelaimingų a sitikimų žuvo 64 žmonės, iš 41 kelių nelaimėse.

Vienintelis Lenkų Kino Teatras Toronte **LA SALLE**
— 526 Dundas St. W., netoli Spadina —
Sausio 4—6 d., Ketvirtad. — Šeštad.
Kill the Umpire. Rocketship X—M. Rag-time Bear
Sausio 8-10 d., pirmad. — trečiad.
No Sad Song For Me. Chiltern Naudereds. "Foto - Nite" lošimas
Savininkai: A. ir Wl. Mislowski ir K. Dublanski

Vertimai – Pamokos – Konversacijos
Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos pažengusiems
A. BAJORINAS
53 Oakwood Ave. Toronto, Ont. Tel. MElrose 89[illegible]1
Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekmad. ir švent